2011. november 25–27., péntek–vasárnap

www.maszol.ro

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
230. (1550.) szám

BNR-valutaárfolyamok

1 euró	4,3525 ▼
1 amerikai dollár	3,2548 ▼
100 magyar forint	1,4037 ▼

Bukaresti olvasóink figyelmébe!

A 2012-es évre lapunkra Bukarest, Lipscani utca 29-31. szám alatti szerkesztőségünkben fizethetnek elő, december 20-ig, hétfőtől csütörtökig 10-16, pénteken 10-14 óra között. Ne felejtsék el megújítani Új Magyar Szó-előfizetésüket!

Aktuális 2

A Boldoghy-ügy „felkiáltójel”

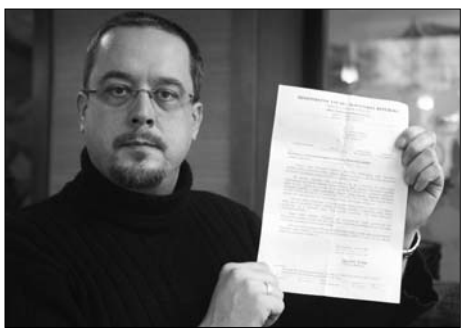

Ján Slota, az ellenzéki Szlovák Nemzeti Párt vezetője felszólította a pozsonyi kormányt, hogy konzultációra rendelje haza a budapesti szlovák nagykövetet, miután a magyar kormány megengedhetetlennek nevezte, hogy megfosztották szlovák állampolgárságától Boldoghy Olivér színészt.

Aktuális 3

Frunda: nem lesz partizánakció

Frunda György szenátor szerint „partizánakció” lenne, ha az RMDSZ különalkut kötne az ellenzékkel a Mircea Geoană visszahívása után megüresedett szenátusi elnöki tisztség betöltésére. „Azt kell elérni, hogy a kormánypártok támogassák az RMDSZ jelöltjét a házelnök megválasztásakor” – jelentette ki lapunknak Frunda.

Vezércikk 3

Amikor a sok túl kevés

Aki sokat markol, keveset fog – ennél tömörebben nehezen lehetne értékelni az ellenzéknek azt a próbálkozását, hogy kimozdítsa tisztségéből az ország két legfontosabb közjogi méltóságát. Az eredmény ugyanis az lesz, hogy a felsőház élére talán már hétfőtől kormánypárti politikus kerül, Traian Băsescunak pedig haja szála sem görbül, sőt megerősíti hatalmát. ▶

Cseke Péter Tamás

Diákverésért pénzbírság

Anyagi szankciókkal sújthatják a tanítványaikat pofonnal fegyelmező tanárokat

A hazai közoktatásban résztvevők 70 százalékát legalább egyszer bántalmazták az iskolában, 60 százalékát pedig a családban éri erőszak Fotó: archív

Pénzbüntetést is kaphat az a pedagógus, aki bántalmazza diákját: a munkaügyi minisztérium törvénytervezete értelmében 1000-től 2500 lejig lesz bírságolható az, aki vét az előírások ellen. A közoktatásban dolgozó pedagógusokat tömörítő szakszervezet elnöke szerint azonban az iskolai erőszak valós jelenség ugyan, de az elkövetők az esetek többségében nem a tanárok, hanem a diákok, így a pedagógusok nem bírságot érdemelnek, hanem védelmet. **7. oldal** ▶

Államfői intés a kapzsi bankoknak

ÚMSZ

Hevesen támadta Traian Băsescu államfő tegnap azokat a külföldi tulajdonú bankokat, amelyek az elmúlt években „óriási profitot” termeltek Romániában, de most arra készülődnek, hogy kivonják tőkéjüket. Az államfő elsősorban az osztrák anyabankokat vádolta „piszkos játékkal” – azzal, hogy az EU-hoz később csatlakozó államoknak kell fizetniük a bankok kapzsiságáért. „A bankrendszer privatizációjától tették függővé Románia uniós csatlakozását” – fogalmazott Băsescu. **Folytatása a 3. oldalon** ▶

Konszenzus a Máért ülésén

A Máért tegnap lezárult budapesti ülésén 2020-ig szóló nemzetpolitikai stratégiát fogadtak el a határon túli magyar szervezetek. Az ülés után tartott Kelemen–Orbán-találkozón több kérdésben is közeledett az RMDSZ és a Fidesz álláspontja. **2. oldal** ▶

Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, Semjén Zsolt magyar kormányfőhelyettes Fotó: MTI

A legjobb szövetséges?

Egy sor kétoldalú egyezményt írtak alá tegnap a román és izraeli miniszterek a két ország első közös kormányülésén. Emil Boc miniszterelnök kabinetje kilenc tagjával érkezett a Szentföldre. Házigazdájával, Benjamin Netanjahu izraeli kormányfővel aláírta azt a nyilatkozatot, amely „a két ország rövid és középtávú együttműködésének prioritásait” vette számba.
Folytatása a 3. oldalon ▶

Mai mellékletünk:

ÚMSZ színkép

HIRDETÉS

Röviden

Magyar bojkott a MOGYE-n

A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) magyar oktatóinak több mint 96 százaléka írta alá azt a bojkottfelhívást, amelyet a Bolyai Kezdeményező Bizottság (BKB) adott ki, mert az egyetem román vezetői hallani sem akarnak a magyar főtanszékek megalakításáról. Ez azt jelenti, hogy a tiltakozók nem vesznek részt a hamarosan esedékes egyetemi választásokon, és bojkottálják az egyetemi döntéshozó szervek munkáját is.

Mircea Geoană pártot alapít

A párttagságától és szenátusi elnöki székétől is megfosztott Mircea Geoană tegnap a politikai hátországának számító Dolj megyei Dăbuleni-ben jelentette be, hogy nem vonul ki a közéletből, politikai erőt kíván létrehozni, amelynek célja az, hogy „egészségessé tegye" Romániát. A magára maradt volt államfőjelölt több száz híve körében ostorozta a „hivatalos politikát", szerinte sem a kormányt támogató alakulatok, sem az ellenzéki pártszövetség nem képes megoldást találni az emberek problémáira. Az Alkotmánybíróság egyébként tegnap bejelentette, hogy december 7-én vitatja meg Geoană beadványát, amelyben a szenátus éléről történő leváltását óvta meg.

Szerződésmódosítást terveznek

Az európai szerződések módosítására fog közös javaslatot tenni Párizs és Berlin az elkövetkező napokban az eurózóna kormányzásának javítása érdekében – közölte tegnap a francia elnök. Nicolas Sarkozy Strasbourgban nyilatkozott, miután megbeszélést folytatott Angela Merkel német kancellárral és az új olasz miniszterelnökkel, Mario Montival az eurózóna válságáról.

Energiafolyosó Észak és Dél között

Borbély Károly államtitkár írta alá Románia képviseletében képviselőjeként Brüsszelben a tíz ország együttműködését célzó Észak-Dél Energia Infrastruktúra Folyosó cselekvési tervet és a végrehajtásról szóló szándéknyilatkozatot. A témával foglalkozó munkacsoport tagja Románia is. Az energiafolyosó a közép- és délkelet-európai térség egyoldalú energiafüggőségét megszüntető és a nagyobb energiabiztonságot célzó infrastruktúra hálózat-fejlesztési programja.

Folytatódnak a kairói tüntetések

Több ezer egyiptomi folytatta tegnap is a tüntetéseket a kairói Tahrír téren. Azt követelik, hogy a hadsereg minél hamarabb adja át a hatalmat. Az immár hat napja tartó összecsapásokban több ezren megsérültek, és több tucatnyi ember életét vesztette. A hadsereg bocsánatot kért „Egyiptom fiaitól", de a választásokat nem halasztják el.

Wowereit újrázhat Berlinben

Újabb öt évre a szociáldemokrata Klaus Wowereitet *(képünkön)* választották meg tegnap Berlin kormányzó polgármesterévé. Az 58 éves politikus 2001 óta a német főváros vezetője; a képviselőházi szavazás során már az első fordulóban megkapta a szükséges többséget.

Konszenzus a Máérten

Cs. P. T.

„Teljes nemzetpolitikai konszenzus van a magyarságot érintő minden fontos és sarkalatos kérdésben" – jelentette ki Semjén Zsolt a Magyar Állandó Értekezlet (Máért) tegnapi záró napján tartott sajtótájékoztatón. A miniszterelnök-helyettesnek némileg ellentmond, hogy az ülésen részt vevő RMDSZ-es politikusok kifogásolták a nemzeti jelentőségű intézmények támogatásának azt a kritériumrendszerét, amelyet a magyar kormány terjesztett elő. Ennek ellenére a többi határon túli szervezethez hasonlóan a tervezetet az RMDSZ küldöttsége is megszavazta. „Orbán Viktor miniszterelnök a plénum előtt ígéretet tett arra, hogy a támogatások megítélésekor nem lesznek részlehajlóak a magyar kormány illetékesei. Mi ezt elhittük neki" – tájékoztatta az *ÚMSZ*-t a találkozó után Kovács Péter. Az RMDSZ főtitkára szerint a magyar kormány által javasolt kritériumrendszer túlságosan megengedő és általános. „Olyasmiket pontoznak, hogy az adott intézmény milyen mértékben küzd az autonómiáért. Ennek megítélése szubjektív, a pontozás az elbírálótól függ" – magyarázta.

Az értekezlet zárónyilatkozatot fogadott el, amelyet minden résztvevő aláírt. A dokumentumban többi között rögzítik: egyetértenek abban, hogy a 2011. január 1. óta a magyar állampolgárság megszerzését célzó egyszerűsített honosítási eljárás új esélyt jelent a magyarság számára. Kitértek arra is, hogy elfogadhatatlannak tartják Szlovákiának az egyszerűsített honosítással szemben tanúsított, az európai normákat figyelmen kívül hagyó lépéseit, amelyek saját állampolgárai ellen irányulnak. A dokumentum szerint a felek üdvözlik a Magyar Diaszpóra Tanács és a Magyarság Háza, valamint a Nemzetpolitikai Kutatóintézet létrehozását, és rögzítik, hogy a támogatáspolitika átalakításának részeként elfogadják a nemzeti jelentőségű intézmények támogatásának kritériumrendszerét. Egyetértenek a kormány szándékával, hogy a támogatáspolitikában a normatív alapú, hosszú távra kiszámítható finanszírozást kívánja előtérbe helyezni a pályázati alapú, eseti támogatásokkal szemben. Egyetértenek továbbá abban, hogy a nemzetpolitikai törekvések fontos céljának, a Kárpát-medencei magyar közösségek megmaradása legfőbb biztosítékának a különböző autonómiaformákat és önkormányzati modelleket tekintik.

A Máért-ülésen részt vevő határon túli magyar szervezetek vezetői üdvözölték az elfogadott határozatokat Fotó: MTI

Sajnálatukat és tiltakozásukat fejezik ki amiatt, hogy a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem új egyetemi chartájának tervezete - az oktatási törvény előírásai ellenére - nem rendelkezik az önálló magyar nyelvű intézmények létrehozásáról. Reményüket fejezik ki továbbá, hogy Románia olyan területi-közigazgatási reformot hajt végre, amely nem érinti hátrányosan sem a tömbben, sem a kisebbségben élő magyar közösségeket. Üdvözlik a a csíkszeredai központú Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem akkreditációjának felgyorsulását.

A tanácskozáson elfogadták a 2020-ig szóló nemzetpolitikai stratégiát is. Amint az Kovács Péteről megtudtuk: a stratégia Kántor Zoltán temesvári szociológus, minisztériumi főtanácsadó tanulmányán alapul. „Alapos, jó munka, de csak elméleti keretet nyújt. Ehhez kell majd társítani meglelő közpolitikákat és cselekvési terveket" – értékelte az RMDSZ-főtikára.

A Máért ülését követő sajtótájékoztatón Kelemen Hunor szövetségi elnöke szintén üdvözölte az elfogadott nemzetpolitikai stratégiát, mint mondta, nagyon alapos dokumentumról van szó. A szavazati jogra térve kiemelte: kiterjesztése megfelel elvárásaiknak, szükség van rá. Arra kell figyelni, hogy „a különböző nemzetrészek között" erősödjön a bizalom, a szolidaritás – jelentette ki. ◄

RMDSZ–Fidesz: rendezik végre közös dolgaikat?

ÚMSZ

„A Fidesz és az RMDSZ közötti kapcsolat rendezése jó úton halad" – állapították meg tegnap délutáni, budapesti találkozójukat követően Kelemen Hunor, az RMDSZ és Orbán Viktor, a Fidesz elnöke. A közös álláspont szerint az RMDSZ és a Fidesz „ugyanabba az európai, politikai családba tartozik, nemzetstratégiai és nemzetpolitikai kérdésekben pedig ugyanazt az álláspontot képviselik". A román-magyar államközi kapcsolatokról szólva a felek hangsúlyozták, hogy Magyarország és Románia kapcsolata jó, és ennek egyik biztosítéka az, hogy az RMDSZ jelen van a törvényhozásban és a kormányzásban. „Ez a jelenlét kívánatos és szükséges, ezt erősíteni kell, hiszen ez mindkét fél közös érdeke" – tették hozzá Orbán Viktor és Kelemen Hunor.

Az RMDSZ részéről a találkozón jelen volt Kovács Péter főtitkár, Bíró Rozália SZKT-elnök, Nagy Zoltán államtitkár, a Szövetségi Elnöki Hivatal kabinetigazgatója és Porcsalmi Bálint politikai tanácsadó is. Kovács Péter az *ÚMSZ*-nek „őszinte, jó hangulatú beszélgetésként" jellemezte a találkozót. Az RMDSZ főtitkára szerint a budapesti tárgyalásokon folytatódott a felek közeledése. Emlékeztetett arra, hogy Kelemen Hunor szövetségi elnök idén másodszor találkozott Orbán Viktorral, az első RMDSZ-Fidesz „csúcsra" a tusványosi tábor adott alkalmat. „Kezdenek rendszeressé válni ezek a találkozók, most már kezd folyamatossá válni a párbeszéd" – jelentette ki a főtitkár, utalva arra, hogy Kelemen Hunor nemrégiben Semjén Zsolt magyar kormányfő-helyettessel is tárgyalt.

Kovács szerint a Fidesz elnöke nyitott volt az RMDSZ javaslataira a nemzeti jelentőségű intézmények támogatási kritériumrendszerével kapcsolatban. Ez abban nyilvánult meg, hogy Orbán Viktor azt javasolta: jövő hét végén a magyar kormány illetékesei és az RMDSZ szakértői „pontról pontra" tárgyalják meg azoknak az intézményeknek a listáját, amelyeket a szövetség javasol támogatásra. Az RMDSZ listáján egyébként több mint száz intézmény szerepel, amelyek Kovács szerint a Máért ülésén elfogadott kritériumrendszer szerint is kiemelt támogatásra lennének jogosultak. ◄

A Boldoghy-ügy „felkiáltójel"

Hírösszefoglaló

Orbán Viktor magyar kormányfő szerint a magyar államnak ki kell állnia a magyarokért, és „nem tűrhetjük el, hogy akár egyetlen magyart is megfosszanak az állampolgárságától abban az országban, ahol él". A Magyar Állandó Értekezlet (Máért) budapesti tanácskozásán Semjén Zsolt magyar nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes pedig úgy vélte, a felvidéki magyar színész-vállalkozó, Boldoghy Olivér ügye „felkiáltójel", s a magyar kormány minden jogi és más segítséget megad a szlovák állampolgárságától megfosztott férfinak. Tiltakozását fejezte ki az ügyben a New York-i székhelyű Magyar Emberi Jogok Alapítvány (HHRF) is.

Boldoghy Olivér

Bugár Béla, a Híd–Most szlovákiai magyar–szlovák párt elnöke levélben sürgette, hogy a szlovák alkotmánybíróság mihamarabb vizsgálja meg, összhangban van-e az ország alkotmányával a tavaly módosított és sokat vitatott szlovák állampolgársági törvény.

Ugyanakkor Ján Slota, az ellenzéki Szlovák Nemzeti Párt (SNS) magyarellenességéről elhíresült vezetője tegnap felszólította „politikai vezetésünket, hogy konzultációra hívja vissza Peter Weiss (budapesti szlovák) nagykövetet, és közösen adják a magyar politikusok tudtára, mivel Budapesten nyilván nem ismerik a tényeket, hogy a Szlovák Köztársaság szuverén ország. Minden törvénysértő állampolgára ellen mindenkor a hatályos jogrend szerint jár el, és sohasem fogunk igazodni Budapest neofasiszta viselkedéséhez." ◄

Csíkban provokál az Új Jobboldal

Kovács Zsolt

Idén december 1-jén Csíkszeredába várja szimpatizánsait a Új Jobboldal nevű szélsőséges nacionalista szervezet. Ez a szervezet honlapján tett közzé arra vonatkozó felhívást, hogy Románia Nemzeti ünnepén az egész országból a hargitai megyeszékhelyre várja azokat, akik „meg szeretnék védeni a magyar elnyomástól a helyi román közösséget". Az Új Jobboldal tavaly Marosvásárhelyen, 2009-ben pedig Sepsiszentgyörgyön szervezett hasonló megmozdulást. Antal Árpád Sepsiszentgyörgy polgármestere sajtótájékoztatóján kifejtette: provokációnak tartja az akciót, és elege van ezekből, hiszen naponta találkozik ilyesmivel, ami nem tesz jót a román-magyar békés együttélésnek. Antal Árpád szerint talán jobb lett volna, ha két évvel ezelőtt, már az első ilyen akciójukkor meg kellett volna szervezni egy tízezer fős békés felvonulást, hogy elvegyék az Új Jobboldal kedvét a folytatástól. A sepsiszentgyörgyi elöljáró szerint a magyar közösség és képviselői naponta szembesülnek provokációkkal, ezek a provokátorok valójában a reakciókra várnak, hogy aztán azt tudják mondani, hogy a magyarok románellenesek. Antal Árpád szerint az Új Jobboldal aktivistái valójában a Székelyföldön élő román közösségnek tesznek rosszat. Azok ugyanis általában életükben először érkeznek ebben a térségbe, a felvonulás után el is mennek innen, de az itt élő románoknak kellemetlen, hogy a magyar emberekben ellenérzéseket keltenek ezek a megmozdulások, és rontják a békés együttélés esélyeit. ◄

A legjobb partner?

Közös kormányülést tartott a román és izraeli kabinet

Folytatás az 1. oldalról

A román delegáció tagja volt Borbély László környezetvédelmi miniszter is, aki szerint „a közös kormányülések olyan sajátos alkalmak, amikor fontos együttműködési megállapodások születnek, és hathatósabban fel tudjuk hívni az adott ország üzletembereinek figyelmét Románia adottságaira, valamint a kormány által eszközölt közép és hosszú távú befektetések nyújtotta lehetőségekre". Az RMDSZ-es tárcavezető izraeli kollégájával, Gilad Erdannal közös szándéknyilatkozatot írt alá, amelyben egy kétoldalú, környezetvédelemmel kapcsolatos együttműködési megállapodás mielőbbi aláírását szorgalmazzák. A közös nyilatkozat egyik legfontosabb célja Románia és Izrael környezetvédelemmel kapcsolatos együttműködésének megerősítése. A dokumentum vízgazdálkodás, fenntartható hulladékmenedzsment, klímaváltozás, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, az élővilág sokféleségének megőrzése, újrahasznosítható energiák generálása, természeti katasztrófák (árvizek, szárazság) és környezetszennyezések kezelése, valamint vízmenedzsment-technológiák átadása terén szorgalmazza a két környezetvédelmi minisztérium együttműködésének hatékonyabbá tételét.

Az izraeli média is bő teret biztosított a közös kormányülésnek, „Izrael legjobb kelet-európai partnerének" nevezve Romániát. A *Jerusalem Post* című angol nyelvű napilap emlékeztet, hogy a zsidó állam második legnépesebb bevándorlói közössége Romániából származik. Diplomáciai források szerint az emberi kapcsolatok jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy „Bukarest sosem hagyta cserben Izraelt". A két állam szoros biztonságpolitikai és katonai együttműködésére tavaly derült fény, amikor egy izraeli katonai helikopter romániai gyakorlatozás közben lezuhant. A Romániában bejegyzett mintegy 5800 izraeli tulajdonú cég több mint 3 milliárd amerikai dollárt fektetett be, ezzel a közelkeleti ország a nyolcadik helyen áll a külföldi befektetők tekintetében. ◄

Benjamin Netanjahu és Emil Boc közös kormányüléssel pecsételték meg a két ország közötti jó kapcsolatokat

Amikor a sok túl kevés

Cseke Péter Tamás

Aki sokat markol, keveset fog – ennél tömörebben nehezen lehetne értékelni az ellenzéknek azt a próbálkozását, hogy kimozdítsa tisztségéből az ország két legfontosabb közjogi méltóságát. A szövetséges liberálisokkal egyetértésben a Szociáldemokrata Párt nem elégedett meg azzal, hogy saját emberét ültesse az immár megbízhatatlannak ítélt Mircea Geoană szenátusi házelnök helyére, hanem kezdeményezte az államfő felfüggesztését is. Az eredmény pedig az lesz, hogy a felsőház élére talán már hétfőtől kormánypárti politikus kerül, Traian Băsescunak pedig haja szála sem görbül, sőt megerősíti hatalmát.

Az ellenzéki próbálkozásokat elsősorban a parlamenti aritmetika ítéli kudarcra. Az alkotmányjogi és házszabályvitákon túl most már a Szociál-Liberális Szövetség is beletörődni látszik abba, hogy Mircea Geoană leváltása után már nem tarthat igényt a házelnöki székre, a tisztséget valamennyi parlamenti párt megpályázhatja. Így ha koalíciónak sikerül kiegyezni egy közös jelöltben, ha kis szavazatkülönbséggel is, de az ellenzék elveszíti majd a posztot.

Az államfő eltávolítása ennél is keményebb dió. A felfüggesztési procedúra elkezdését az ellenzéknek alkotmányjogi érvekre kell alapoznia, politikusaik pedig kínos hallgatásba burkolóztak, amikor az újságíróknak arra a kérdésére kellett válaszolniuk, hogy az alaptörvénynek pontosan melyik cikkelyeit sértette meg súlyosan Traian Băsescu. Ha pedig mégis elkészül a „vádirat" – mint ahogyan koholt vádak alapján 2007-ben is elkészült –, az államfő sorsa a parlament két házának együttes ülésén dől el, ahol a koalíció kényelmes többséggel rendelkezik. Traian Băsescu nem föltétlen jön zavarba akkor sem, ha valami csoda folytán hiba csúszik a parlamenti aritmetikába. A múltkori eltávolítási kísérlethez képest ugyanis új helyzet állt elő: a felfüggesztésről szóló parlamenti határozat ezúttal az Alkotmánybíróságon is megtámadható, és csak akkor írható ki népszavazás a kérdésben, ha a honatyák döntésére a taláros testület is rábólint.

Az ellenzéknek vélhetően igaza van abban, hogy 2007-hez képest a lakosság többsége ma már nem szívesen látja Traian Băsescut az ország élén, ám ilyen alapon Barack Obama vagy Nicolas Sarkozy sem lehetne már elnök. Az pedig korántsem biztos, hogy a lakosság most azt várja el a Szociál-Liberális Szövetségtől, hogy tisztségekért marakodjon és kudarcra ítélt próbálkozásokba ölje energiáit. Talán inkább azt, hogy reális alternatívákat mutasson fel az ország gazdasági problémáinak megoldására.

Ez pedig már nem lenne kevés.

Frunda: nem lesz partizánakció

ÚMSZ

Egy jelöltet állítanak majd a koalíciós pártok a Mircea Geoană visszahívásával megüresedett szenátusi elnöki tisztségre, amit az meg is szerez majd – állította magabiztosan Emil Boc kormányfő. Az izraeli román közösségek vezetőivel tartott találkozóján a Demokrata Liberális Párt (PDL) elnöke „a koalíciós partnerek iránti tiszteletre" hivatkozva nem nevezte meg azt a személyt, akire rábízná az ország második legmagasabb közméltóságát.

Bár a Geoană leváltását kierőszakoló Victor Ponta szociáldemokrata pártelnök szerint a felsőház elnöki tisztsége a PSD „tulajdona" és ekként csakis ők állíthatnak jelöltet, a Demokrata Liberális Párt (PDL) és az RMDSZ is jelezte, hogy igényt tart a posztra. Mint korábban írtuk, a kormányt támogató pártok várhatóan jövő hétfőn döntenek arról, hogy kit indítsanak a tisztségért. S mivel a koalíciós pártok enyhe többségben vannak a szenátusban, a PSD minden valószínűség szerint elveszíti a Geoană visszahívásával megüresedett pozíciót.

Nyolc jelölt?

Míg az ellenzéki USL egyértelműen Titus Corlăţean Maros megyei szenátor mellett sorakozik fel, addig a kormánypártok részéről több név is szóba jött. A már pozícióban levő Petru Filip ideiglenes szenátusi elnök mellett Vasile Blaga volt PDL-főtitkár és Mihai Stănişoara volt védelmi miniszter, Radu Berceanu és Anca Boagiu volt, illetve jelenlegi közlekedésügyi miniszter neve merült fel a nagyobbik kormánypárt lehetséges jelöltjeként. Az RMDSZ szenátorai egyelőre még nem döntöttek arról, hogy állítsanak-e jelöltet a házelnök megválasztásakor, ám ezt a lehetőséget nem zárták ki. Fekete Szabó András frakcióvezető arról tájékoztatta lapunkat, hogy a szövetség szenátorainak többsége azt javasolta, pályázzák meg a házelnöki tisztséget. A román média szerint Frunda György és Markó Béla jöhet szóba lehetséges jelöltként. A koalíciós békét felborzoló véleményt fogalmazott meg blogbe-jegyzésében Iulian Urban PDL-s szenátor, aki leszögezte, ha az életével kellene fizetnie, akkor sem volna hajlandó egy RMDSZ-es jelöltre szavazni. Urban nem zárta ki, hogy ha nem kapja meg a PDL-től a felsőház elnökségét, akkor az RMDSZ tárgyalásokat kezdeményez a USL-vel, amely kapva kap az alkalmon, hogy a maga oldalára állítsa a szövetséget.

Titkos esélyes?

„Áttörésnek számít, hogy eljutottunk oda, hogy fontos tisztségek betöltésére a magyar közösségnek van jelöltje, most Románia második embere, a szenátus elnöke lehet magyar nemzetiségű" – hívta fel a figyelmet Antal Árpád. Sepsiszentgyörgy polgármestere úgy véli, a társadalom fel van erre készülve, bár lehet, hogy a politikum még nincs. Nem tartja kizártnak, hogy a szenátusi elnöki tisztségre az RMDSZ jelöltjét válasszák meg. Szerinte sem a PDL-nek, sem az USL-nek nincs esélye mások támogatása nélkül saját jelöltjüket tisztségbe helyezni. Emiatt Antal Árpád nem tartja kizártnak, hogy a titkos szavazáson az ellenzékiek és a kormánypártiak is az RMDSZ jelöltjére szavaznak, persze különböző politikai megfontolásból. Frunda György szerint „partizánakció" lenne, ha az RMDSZ különalkut kötne az ellenzékkel a házelnök megválasztása előtt annak érdekében, hogy saját jelöltje kerüljön a szenátus élére. „Ezt a kérdést a koalícióban kell tisztázni. Azt kell elérni, hogy a kormánypártok támogassák az RMDSZ jelöltjét a házelnök megválasztásakor. Ez a jelölt lehetnék én is, de lehetne bármelyikünk a frakcióból" – mondta az *ÚMSZ*-nek a szenátor. ◄

Államfői intés a bankoknak

Folytatás az 1. oldalról

Arra kérte a külföldi bankok képviselőit, hogy „ne fojtsák meg a román gazdaságot". A román államfő nyilatkozatának előzménye, hogy az osztrák központi bank kezdeményezésére a Romániában is működő legfontosabb kereskedelmi bankok elfogadtak egy olyan szándéknyilatkozatot, amely jelentősen megnehezítené a kelet-európai hitelezést. Eszerint a romániai kirendeltségeknek ki kellene termelniük a hitelezéshez szükséges tőkét, sokkal kevesebb tőkebeáramlásra számíthatnak. Az érintett romániai „leánybankok" vezetői tegnap közleményben nyugtatták meg Traian Băsescut, leszögezve, hogy a bécsi központi bank csupán ajánlást fogalmazott meg, a kereskedelmi bankok függetlenül döntenek hitelezési politikájukról. Az államfő ugyanott leszögezte, Románia nem módosított azon az eredeti célkitűzésén, hogy 2015-ben csatlakozni szeretne az eurózónához. „Ez olyan részcélkitűzéseket állít elénk, amelyeket nem árt, ha elérünk: a költségvetési hiány és az infláció három százalék alá csökkentése. Tisztában vagyunk azzal is, hogy a maastrichti kritériumok teljesítése nem elég, versenyképes gazdasággal kell rendelkeznünk" – fogalmazott Băsescu államfő. ◄

Román lapszemle

Húsz évvel ezelőtt halt meg Freddy Mercury, a '80-as évek legsikeresebb zenekarának, a Queen-nek a frontembere. *(România liberă)* ▶ A Mehedinţi megyei disznótenyésztők felhagytak a hagyományos román fajok tartásával, áttértek a kevésbbé zsíros Duroc faj tenyésztésére. *(Adevărul)* ▶ Angela Merkel német kancellár ellenzi az eurókötvények bevezetését, ugyanis ez lényegesen lerontaná a német hitelminősítést és nem ösztönözné a többi EU-tagállamot arra, hogy rendbetegye államháztartását. (Adevărul) ▶ Románia tizenegy tonna antibiotikummal kezelt csirkehúst importált Németországból. *(Evenimentul zilei)* ▶ Egyre nagyobb befolyást szerez Barack Obama amerikai elnök mellett Soros György magyar származású üzletember, aki a rossz nyelvek szerint teljesen behálózta a világ leghatalmasabb emberét. *(Capital)*

Egyre népszerűtlenebb a hatalom

România egykori és jelenlegi állami vezetői, Mihai király, Nicolae Ceauşescu, Ion Iliescu, Emil Constantinescu és Traian Băsescu államfő közül a lakosság a legjobb véleménnyel a volt kommunista diktátorról van, ugyanakkor úgy véli, a legkevesebbet a mostani államfő tett az országért.

Bogdán Tibor

Politikai, gazdasági és társadalmi kérdésekkel egyaránt foglalkozik az Infopolitic Tanulmányi és Kutatóközpont novemberben végzett felmérése, amely igen érdekes eredményekkel zárult.

Ellenzéki fölény

A megkérdezettek túlnyomó többsége, 78 százaléka szerint az ország rossz irányba halad és csupán 12 százaléka állítja ennek ellenkezőjét. A kudarcsorozatért a legtöbben Traian Băsescut hibáztatják – 39 százalék vélekedik így, 35 százalék Emil Boc miniszterelnököt és kormányát, 15 százalék az összes politikai pártot teszi felelőssé. Saját életével 56 százalék elégedetlen, az ellentábort mindössze 42 százaléka alkotja.

Mindezek után érthető, hogy a lakosság kiábrándult a politikusokból és a politikából. Ezzel magyarázható, hogy a jövő évi választásokon várhatóan csak a jogosultak 47 százaléka járul az urnákhoz, 53 százalék nem kíván élni demokratikus jogával. Ennek ellenére furcsamód a mintacsoport 62 százaléka vallja, hogy érdeklik a parlamenti választások, a közönyösek részaránya csupán 32 százalékos.

A szavazni kívánók közül viszont 56 százalék az ellenzéki Szociál-Liberális Szövetségre pecsételne, a demokrata liberálisok mindössze 19 százalékra számíthatnának, Dan Diaconescu Néppártja pedig 7 százalékon áll, ezzel 2 százalékkal előzve meg az RMDSZ-t. Ugyanekkora szavazataránnyal jutna be a parlamentbe a Nagy-Románia Párt, a többi politikai tömörülés két százalék alatti voksot kapna.

40 százalék szerint egyébként éppen az ellenzéki koalíció lenne képes javítani az ország helyzetén 14 százalék egy újabb politikai osztályra tippel, a jelenlegi kormánykoalíciót csak 12 százalék látja alkalmasnak erre, 26 százalék viszont attól tart, hogy nem létezik alternatíva.

A legnépszerűbb politikus – egy bankár

A politikusok közül – egy bankszakember, a Román Nemzeti Bank kormányzója, Mugur Isărescu a legnépszerűbb, ő 47 százalékkal vezeti a listát, ezzel öt százalékkal áll Bukarest főpolgármestere, Sorin Oprescu előtt. Dobogós még a nemzeti liberálisok vezetője, Crin Antonescu, aki mögött a maga 36 százalékával alig egy százalékkal marad le az ellenzéki koalíció társelnöke, Victor Ponta. Traian Băsescu 13 százalékkal messze került az élvonaltól, Emil Boc kormányfő 9 százalékos, Elena Udrea idegenforgalmi miniszter 6 százalék szemében rokonszenves. A megkérdezettek szerint az ország eddigi államvezetői közül 29 százalék szerint Nicolae Ceauşescu tett a legtöbbet, 25 százalékkal a második helyen Mihály király áll, 5 százalékkal az első demokratikus megválasztott államfő, Ion Iliescu előtt. Emil Constantinescuval csak 14 százalék elégedett, Traian Băsescu pedig mindössze 7 százalékot összesít.

Az „ötösfogat" tagjai közül a legnépszerűbb mégis az egykori uralkodó, akire 46 százalék bólint rá, az ellenvéleményt alkotó 21 százalékkal szemben, Traian Băsescu itt is az utolsó helyet foglalja el 13 százalék pozitív és 70 százalék negatív véleménnyel.

Mindennek ellenére a megkérdezetteknek csak elenyésző része, csupán 5 százaléka vallja magát monarchistának, 85 százaléka a köztársasági államforma híve – 10 százaléknak pedig nincs véleménye a kérdésben.

Politikai elemzők szerint az a körülmény, hogy az ország állami vezetői közül Nicoale Ceauşescu a legnépszerűbb, csak részben magyarázható a kommunizmus iránti nosztalgiával – aminek létezését egyébként más közvélemény-kutatások is igazolják. A háttérben viszont az is ott áll, hogy az új politikusnemzedék, az ország demokratikusan megválasztott új vezetői mélyen a lakosság elvárásainak szintje alatt teljesítettek, aminek következtében a rendszerváltás nem hozta meg a természetszerűen jelentkező remények és várakozások beteljesülését.

Abból pedig, hogy a toplistát Nicolae Ceauşescu és Mihály király vezeti azt a következtetést lehetne levonni, hogy a lakosság egyaránt nosztalgikusa a kommunizmusnak és híve a monarchiának. Ám az a körülmény, hogy utóbbit csupán 5 százalék kívánja, arra utal, hogy a lakosság ugyan népszerűnek tekinti a volt királyt, de elutasítja a királyságot. Mihály magas népszerűségi mutatójában mindenképpen szerepet játszik az a tény is, hogy a felmérés röviddel az ex-király parlamentben elmondott beszéde után készült, márpedig – a közvélemény-kutatásból ez is kiderül – szavai a megkérdezettek 50 százalékában hagytak pozitív benyomást, az ellenkező véleményt valló 5 százalékkal szemben.

Közbiztonság, energia

Az ország közbiztonságát a lakosság 85 százaléka tartja rossznak, alig 9 százalék érzi magát biztonságban az utcán. A mintacsoport közel fele, 46 százaléka szerint a biztonságot elsősorban a Belügyminisztériumnak kellene szavatolnia, 23 százalék a teljes kormányra hárítja a felelősséget az áldatlan állapotokért, 14 százaléka a helyi rendőrségi struktúrákat okolja, 11 százaléka szerint maga a lakosság a fő hibás, 3 százalék az őrző-védő testületeket tevékenységével elégedetlen.

A lakosság fő gondjainak egyikét az energiaellátás, a lakásfenntartási költségek jelentik. 45 százalék ugyan úgy véli, sikerül a tél folyamán teljes egészében kifizetnie a számlákat, 35 százalék viszont attól tart, hogy elmarad a törlesztéssel, 20 százalék pedig nem tudja, hogyan alakul majd ilyen tekintetben a helyzete.

27 százalék a megoldást a távfűtés korlátozásában, 20 százalék teljes leállításában, 13 százalék viszont alternatív források hasznosításában látja, és csupán 15 százalék veszi teljesen biztosra, hogy nem lesznek fűtésgondjai. ◄

Obama – közeledés a Távol-Kelethez

Barack Obama, aki „Amerika első csendes-óceáni elnökének" nevezi magát, az utóbbi napokban végre azzal foglalkozhatott, amivel mindig is akart: megpróbálta a végeláthatatlan válságok földjéről, a Közel-Keletről a hatalmas potenciálú és dinamikus Távol-Keletre áthelyezni az amerikai külpolitika súlypontját.

MTI/ÚMSZ

„A politika jövője Ázsiában dől el, nem pedig Afganisztánban vagy Irakban, és az Egyesült Államok a középpontjában fog állni a történéseknek" – írta Obama Hawaiit, Ausztráliát és Indonéziát érintő körútját megelőzően a *Foreign Policy* folyóiratban Hillary Clinton külügyminiszter.

Irány: a Csendes-óceán térsége

Megállapítása nem volt újszerű, hiszen a folyamat, amely során a világgazdaság súlypontja az atlanti régióból az ázsiai-csendes-óceáni térségbe tevődött át, már évtizedek óta tart, de azt mindenesetre pontosan tükrözi, hogy az amerikai diplomácia vezetője az elnökével együtt abban hisz, hogy a 21. században az itteni fejlemények sokkal meghatározóbbak lesznek Amerikára nézve, mint bármi más a külvilágból. „Ez a világ leggyorsabban növekvő régiója, s egyetlen piac sem fontosabb a gazdaságunk jövője szempontjából mint Ázsia és a Csendes-óceán térsége, ahova irányuló exportunk már most ötmillió amerikai munkahelyet biztosít" – jelentette ki útja során a 9 százalékos munkanélküliség leszorításával csekély eredménnyel próbálkozó amerikai elnök, aki egy éven belül az újraválasztás megmérettetése elé néz. A hangzatos kijelentés, miszerint Obama lenne az Egyesült Államok első csendes-óceáni elnöke, már abban a pillanatban megkérdőjeleződött, amikor ezt két évvel ezelőtt Tokióban elmondta magáról. Mert a Fehér Ház jelenlegi lakója ugyan Hawaiban született és ott is nőtt fel, s közben négy évet Indonéziában is leélt, ám Nixon, aki a kommunista Kínával felvette a diplomáciai kapcsolatokat, Kaliforniában látta meg a napvilágot, Reagan pedig ott vált politikai vezetővé. Taft a Fülöp-szigetek főkormányzója volt, a kínaiul is megtanult Hoover Ausztráliában és Kínában dolgozott bányamérnökként, Eisenhower, Kennedy, Johnson, Nixon, Ford és az idősebbik Bush pedig szolgált a térségben. Vagyis az elődök közül sokan felnőtt fejjel ismerték meg annak a hatalmas és sokszínű világot ahol a jelenlegi elnök gyerekeskedett.

Súlypontáthelyezés. Barack Obama amerikai elnök a csendes-óceáni államok politikai vezetőivel

Sikeres diplomáciai körút

Tagadhatatlan azonban, hogy Obamát sokan most is tárt karokkal várták a térségben. Az elnök, félretéve az elődjétől örökölt, s reményei szerint hamarosan lezárandó iraki és afganisztáni háború gondjait, a tőle függetlenül kirobbant „arab tavasz" és az európai pénzügyi válság megoldatlan kérdéseit, most végre a „saját hangján", egy öntudatos világhatalom vezetőjeként nyilatkozhatott. Amerika itt marad csendes-óceáni hatalomként – jelentette ki Obama, ami zene volt több térségbeli ország – köztük Vietnam – vezetői füleinek, akiket egyre jobban aggaszt a világ második gazdaságává előlépett Kína erősödő önbizalma.

Obama az utóbbi napokban több olyan, az amerikai befolyás helyreállítására vonatkozó bejelentést is tett, amit nem titkolt nemtetszéssel fogadtak Pekingben. Az elnök közölte, hogy hamarosan 2500 amerikai tengerészgyalogos állomásozik majd Ausztráliában, hogy az Egyesült Államok helyreállítja a kapcsolatait a Peking hátsó udvarához tartozó Myanmarral, s hogy – egyelőre Kína részvétele nélkül – szabadkereskedelmi övezet létrehozását kezdeményezi.

„Ez nem arról szólt, hogy bárkit is elszigeteljünk, vagy feltartóztassunk" – jelentette ki Obama látogatásától Tom Donilon, az elnök nemzetbiztonsági tanácsadója.

Elemzők szerint az amerikai elnök lendületes nyilatkozataival – amelyektől az amerikai belpolitikában elszoktak már – sikeres diplomáciai körút benyomását keltette az Egyesült Államokban. Igaz, hogy Kínával és a szintén ázsiai és csendes-óceániai hatalom Oroszországgal egy igen fontos kérdésben, a nukleáris hatalmi ambíciókkal rendelkező Irán elleni közös fellépésben nem sikerült megállapodnia, ám az erőfitogtató retorikát Indonéziában megfejelte egy 21,7 milliárd dolláros repülőgép-eladási üzlettel is.

„Papírtigris"?

De vajon valóban érvényesíthetők-e az Egyesült Államok Obama által megfogalmazott távol-keleti ambíciói? A jelek szerint ezek valóra váltásának legfőbb akadálya nem Kína vagy valamelyik más ellenérdekelt hatalom ellenállása; az elnöknek hazatérve azzal kell Washingtonban szembenéznie, hogy a kongresszus deficitcsökkentő „szuperbizottsága" képtelen volt a hétfői határidőre megállapodni arról, hogy az elkövetkező 10 év során milyen területeken fogják vissza a kiadásokat a 15 ezer milliárd dollárt meghaladó államadósság további növekedésének megfékezése érdekében. Mivel a belpolitikai megosztottság ismét áthidalhatatlannak bizonyult, 2013-tól egy automatikus, fűnyírószerű költséglefaragás lép életbe, amely erősen megnyirbálja majd a diplomáciára, de elsősorban – a Pentagon által korábban megtett megtakarítási bejelentésekkel együtt – a haderőre költhető pénzt.

Leon Panetta védelmi miniszter szerint ez több haderőnemet a második világháború óta nem tapasztalt szintre vetne vissza.

Márpedig a „papírtigrist" nem tartják becsben a Távol-Keleten. ◄

Lap-top

A nap címe. Charles welszi herceg Románia királyává válhat, *Adevărul*

Magyarázat. A cím, pontosabban a benne foglalt információ nem a legfrissebb – sőt, még csak nem is információ, inkább amolyan találgatás. A feltételezés először a *Daily Mail* brit lapban jelent meg. Alapja egyrészt az, hogy a herceg jól ismeri és szereti Erdélyt (tisztában van a történelmével és az etnikai viszonyokkal is, szerencsére), népszerűsíti, ahol éri, sőt nemrég – egyáltalán nem viccből – Vlad Ţepes valamilyen oldalági leszármazottjának mondta magát. A habot az i-re (a pontot a tortára) nemrég Elena Udrea, a „traveszti" miniszterasszony látogatása és Charles-szal való találkozása tette fel. Akárhogy is, a világsajtóban népszerű témává vált találgatásokba bocsátkozni arról, hogy ha már brit uralkodó nem lehetett (ő jelenleg a trónörökösség csúcstartója), Charles király lesz-e Romániában.

Tápászkodás – hanyatlás. Az IMAS nemsokára közzéteszi legutóbbi felmérését, amely szerint a vezető kormánypárt, a PDL a választásokon a szavazatoknak nem kevesebb, mint 28 százalékát szerezné meg, míg az ellenzéki tömörülés, az USL mindössze 42 százalékát tudhatná magának. (A biztosan szavazók köréből.) Mindezt Alin Teodorescu szociológus, volt szocialista képviselő jelentette be egy tévéadásban, mi az *Evenimentul zilei*ben olvastuk. Vajon nem pont ez a viszonylagos visszaesés növelte meg a pánikot és a cselekvési kényszert az ellenzék soraiban?

Cserék. Büszkén, hogy megint megmártóztak a világban, az európai magas politikában, Elena Udrea és legnagyobb hódolója, Traian Băsescu élménybeszámolót tart egymásnak. Ion Barbu újabb zseniális karikatúrájáról van szó. Azt mondja Elena Udrea: „Én szoknyát cseréltem Charles-szal!" (A welszi herceggel – a *szerk. megj.*) Erre Traian Băsescu: „Én meg nadrágot Merkellel!" (Angela Merkel német kancellárral, kormányfővel – a *szerk megj.)*

A nap álhíre. Londonból való hazatérte után Elena Udrea fényképsorozatot készített Boleyn Annának, Stuart Máriának, VI. Györgynek, majd végül Dorin Cocoş feleségének beöltözve.

Minden napra egy mondás

„Óvakodj az olyan gondolkodóktól, akiknek az elméje csak akkor működik, amikor meg van töltve idézetekkel." Emil Cioran

Az új főnök

Horváth István

SZELLEMIDÉZÉS

A látható ember

„Idáig csak homályban tapogatóztam... Most azonban végig kell gondolnunk, hogy mit jelent és mit nem jelent a láthatatlanság... Voltaképp két esetben jó: ha az ember el akar tűnni, és ha meg akar közelíteni valamit. Vagyis különösen hasznos, ha ölni akarunk... Nekünk ölnünk kell, Kemp... Nemcsak úgy vaktában, hanem megfontoltan és józanul... Az emberiség tudja, hogy van Láthatatlan Ember, előbb-utóbb mindenki tudni fog róla, annál is inkább, mert mostantól a Láthatatlan Embernek meg kell teremtenie a Rettegés Uralmát. Igen, semmi kétség... A Rettegés Uralmát." (...)
A hórihorgas kubikos karja alatt egy vénasszony kukucskált ki, és mindjárt élesen felsikoltott. – Nézzenek oda! – visított, és előrebökte ráncos ujját. Minden szem a jelzett irányba fordult, ahol is halványan, áttetszően, mintha üvegből lenne, visszerek és ütőerek, csontok és idegek, egy kéz körvonalai váltak ki a semmiből – lefelé fordított, lassan ernyedő kéz körvonalai. A körülállók szeme láttára egyre anyagszerűbb, egyre valóságosabb lett. (...)
Amikor végre a tömeg annyi helyet hagyott, hogy Kemp fölegyenesedhetett, csak egy harmincéves-forma férfi meztelen, szánalmas, sebes és összetört teste maradt a földön. Haja és szemöldöke fehér – nem az évek szürkítették, hanem albínó volt –, s a szeme olyan, mint két gránátkő: Keze ökölbe szorult, a pupillája kitágult, s arca félelemmel vegyes dühöt tükrözött.
– Takarják be a fejét! – kiáltott egy ember. – Az isten szerelmére, takarják be azt az arcot!

Herbert George Wells: A láthatatlan ember. Fordította Benedek Mihály

Rájöttem

Barátságtalan szelek fújnak a világban, válság válság hátán, s egyelőre nem látszik a kilábalás. Eladósodott az egész világ, s nincs az a tömérdek pénz, amit ki kellene pengetni állampolgárnak, kormányzatnak, uniónak, mindenkinek. A válság természete szerint olyan, hogy becsapódunk a szakadék aljába, lesz, aki túléli, lesz, aki belepusztul. Azután új játékszabályok szerint elkezd a maradék fölfelé kapaszkodni – a következő zuhanásig. Mindenki a túlélésre játszik. A kisember kevesebb szobát fűt, tömegközlekedésre váltja a személyautót, olcsóbb élelmiszereket vásárol, összébb húzza magát, és két kézzel kapaszkodik a munkahelyébe, ha még van neki. Retteg a lecsúszástól, a holnaptól, a főnöktől, az egész rendszer kiismerhetetlenségétől.
A hivatalban is mindenki megkapta feladatul, hogy gondolja végig a tevékenységét meg az egész bürokratikus folyamatot, hol lehetne megtakarítani, ésszerűsíteni, hatékonyabban dolgozni, racionálisan működni kevesebb pénzből. A szükség nagy úr, akár az egész államháztartást meg lehetne néhány ötlettel reformálni. Meg aztán ott a dologban a személyes érdekeltség: be kell bizonyítanod, hogy te nélkülözhetetlen vagy…
És – hivatalról lévén szó – megszülettek a javaslatok. A papír és a nyomtató, fénymásoló szinte feleslegessé válik, ha a dokumentumok csak digitálisan születnek meg, s áttérünk az e-ügyintézésre. A munkatársak leszoknak a telefonálásról, és számítógépen tartják a kapcsolatot az ügyfelekkel és egymással. Az irodákat nem kell 21 fokra felfűteni, elég a 19 fok, mindenki rétegesen öltözködve jár télen dolgozni. Az intézeti autó helyett lehet tömegközlekedéssel látogatni a minisztériumot és a kapcsolt intézményeket. Ilyenféle javaslatok születtek.
Majd következett a munkatársi értekezlet, amelyen értékelték a javaslatokat, s bevezették az új szabályokat. A papír és nyomtató-fénymásoló felhasználás nem csökkenhet, mert uniós szabály szerint át kell térnünk a sokkal drágább másodszor felhasznált papírra az erdők védelmében – ezt ellenőrzik. A telefonhasználat sem csökkenhet, a szolgáltató 30 százalék kedvezményt ad, ha nála maradunk, s garantáljuk az eddigi forgalmat. Ugyanez a helyzet az energiaszolgáltatóval. A hivatali autót pedig nem szabad kevesebbet használni, mert akkor túlságosan megnövekszik az egy kilométerre eső fajlagos költség.

Ellenben a dolgozók 10-20 százalékát el fogják bocsátani a hatékonyság jegyében.
Szóval, akkor mivel takarékoskodunk a válságos idők piacgazdaságában? Rájöttem: a józan ésszel.

Krebsz János

A csend

Mostanában újságcikkekből táplálkozom, nem is tagadom; súlyos mellékhatása ez annak, hogy az olvasás tud kikapcsolni. Írás után és előtt. Íme, a legfrissebb élményem: „Kétnapos technoparti okozta egy delfin halálát a svájci Lippersvil tengeri akváriumában. Shadow, az ötéves palackorrú delfin a hangerő okozta stresszbe halt bele, gyanítja egy helyi állatvédő szervezet állatorvosa. A delfinárium területén, nem messze az akváriumtól megrendezett kétnapos rave-buli már korábban tiltakozást váltott ki a ProWal névre hallgató szervezet aktivistáiból, de a szervezők állították: a hangzavar nem jut el a vízi emlősökig. Megmértük a zajterhelést, ami folyamatosan száz decibel felett volt a delfinek medencéjénél; ez a delfin hallásának olyan, mintha az ember mellett aszfalttörő légkalapács működnék megállás nélkül két napig – mondta Andreas Morlok aktivista. Shadow a kétnapos buli második napján vált rendkívül izgatottá, elvesztette tájékozódó képességét, traumatikus stressz állapotába került, majd leállt a légzése és a szíve. Az orvos szerint a zajterheléstől az immunrendszere is felmondta a szolgálatot."

Gyulay Zoltán

Szomorú, és igenis, nagyon hihető. Ha pedig most behelyettesítjük a megboldogult delfint a diszkók közönségével, a tömegközlekedési járműveken mp-lejátszójukat a fülükben elhelyezett hallgatóval úgy bömböltető utasokkal, hogy még a peronon is zeng – és hasonló példák tucatjával sorolhatók –, akkor minimum elgondolkodik az ember. Pedig ez korjelenség, nehéz ellene tenni bármit is. Másfél évtizede a nagyvárosból azért is költöztem majdhogynem faluhelyre, mert a civilizációs zajban olthatatlan vágyam kélt: csend vegyen körül. Falusi csönd, amelyet csupán a kerti fenyők susogása, nemes madarak éneke, kakaskukorékolás, távoli kutyaugatás, templomi harangszó fűszerez. Ám eltelt kis idő, és hétvégeken már hajnali órákon egyenesen kiesem az ágyamból. Mintha gyárban, netán fűrésztelepen ébrednék. Valahol valaki rendkívül plasztikusan fogalmazta meg, magam sem tudnám jobban, ezért hát tisztelettel kölcsönveszem: a magyar ember keze flexben végződik. Fúrnak és faragnak, esetleg csak a megfúrt kipufogójú amerikai hobbiautójukat bőgetik, vagy a motorjukat, jobb esetben a fűnyírót, esetleg a lombporszívót. Ez utóbbit egyenesen a szomszéd (én) ablaka alatt. A tapintat már ismeretlen fogalom, nem tanítják sem az óvodában, sem az iskolában, és – sajnos – a családban sem. Sőt. „Ha én nem alszom, ne aludjon más se" – minimum ez a hozzáállás.

A csend ma már az az elem, az a közeg, amely ritka élvezettel tud eltölteni.

Amikor fiaim még kicsik voltak – úgy bő harminc éve; a nagyobbik már családapa (szerintem ragyogó, s a menyem szerint nagyon jó férj is); Lotti unokám épp szerdán volt egyéves: öregszünk! –, ahogy annakidején megfogalmaztam, „rajzfilm-nyelven" beszéltek. Magyarán: formálódó szavaikat mindenféle hangutánzó zörejekkel, „effektekkel" tarkították. Tegyem hozzá: mindazonáltal erről a szokásukról máig nem mondtak le teljesen, de ez nem csak rájuk, hanem az utánunk következő korosztályokra szinte kivétel nélkül mind jellemző. És persze hangosan, szinte kiabálva beszéltek-beszélnek, akárcsak a süket emberek egy része, mert mint tudjuk, kétféle süket ember van: aki motyog, és aki kiabál. Fiaimat is így intettem mindig: ne kiabálj, te vagy a süket, nem én! (Mára azért erre már nem vennék mérget.) Éreztem, atyám gyermekkori intelmei köszönnek vissza, mint megannyi mozdulatomban is, de éppen az unokáit istenítő atyám volt az, aki nevelési szándékomat mindannyiszor leintette: „Hagyjad, fiam, hiszen azért gyermek." Én pedig nagy-nagy szeretettel ilyenkor csak annyit feleltem: „Bárcsak velem lettél volna ennyire megengedő…" Még fülhallgatóval sem élvezhettem kamaszként sem a *Szabad Európa Teenager Party*ját, sem a *Radio Luxemburg*ot, mert apámat ez is zavarta a pihenésben.
Minden szempontból nagy iskola volt. A csend ma már az az elem, az a közeg, amely ritka élvezettel tud eltölteni: megnyugtat, kikapcsol, ellazít. Ezt a tárcát is az éjszaka csöndjében pötyögöm. Mert ma már tudom, megtudtam: a legszebb zene a csend.

HAGYD, HOGY A TÉNYEK FELFRISSÍTSENEK

új magyar szó

www.maszol.ro

Előfizetési akció – 2012

Egyet fizet, hármat kap!

Főnyereményünk:

Kétszemélyes wellness-hétvége a szovátai Hotel Pacsirta**-ban!**

Tavalyi, „Egyet fizet, kettőt kap!” akciónk sikerétől felbuzdulva úgy döntöttünk, idén „emeljük a tétet”: a teljes 2012-es évre előfizető olvasóinkat nem egy, hanem két ingyenes előfizetéssel lepjük meg!

Ha tehát 2011. december 20-ig előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot három különböző címre: az Ön címére, illetve további két, Ön által megjelölt személy címére is!*

Ezenkívül valamennyi, az Új Magyar Szót egy évre megrendelő olvasónk részt vesz az újévi ünnepi sorsoláson, ahol egy ÚMSZ-előfizetőre rámosolyoghat a szerencse: kétszemélyes wellness-hétvégét nyerhet a szovátai Hotel Pacsirta****-ban!

Ne habozzon tovább! Fizessen elő 2012-re az Új Magyar Szóra és lepje meg két ismerősét is egész éves ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!
Területi megbízottaink házhoz mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:
Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0788 488 739 vagy 0748 314 609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárad és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat poştal) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, a következőképpen töltse ki:
Destinatar: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, 410161 Oradea, jud. Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, a “Loc pentru corespondenţă” felirat alá beírni a két kedvezményezett olvasó pontos nevét és címét. Így az illetők is egy teljes évig kézhez vehetik napilapunkat!

Előfizetési áraink 2012-re:
1 hónap: 15 RON
3 hónap: 38 RON
6 hónap: 75 RON
12 hónap: 148 RON
3 (személy) x 12 hónap: 444 RON helyett
3 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 294 RON)!

További információkért forduljon Béres Attilához, a 0788-318 353-as telefonszámon!

* Figyelem! Az akció csak olyan, magánszemély előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt.

Diákverésért tanárbírság

Baloga-Tamás Erika

Pénzbüntetést is kaphat az a pedagógus, aki szóban vagy fizikailag bántalmazza diákját: a munkaügyi minisztérium törvénytervezete értelmében 1000-től 2500 lejig lesz bírságolható az, aki vét az előírások ellen. A kihágásokat az oktatási minisztérium hasonló ügyekre szakosodott munkatársai vizsgálják majd ki.

A tanár az igazi áldozat?

A közoktatásban dolgozó pedagógusokat tömörítő szakszervezet, a SRIP elnöke, Maria Ţiprigan szerint az elfogadásra váró törvény kiváló példa arra, hogyan mellőzi a jelenlegi kormány a pedagógusokat. Az érdekvédelmi szervezet szerint ugyanis az iskolai erőszak valós jelenség, de az elkövetők az esetek többségében nem a tanárok, hanem a diákok, így a pedagógusok nem bírságot érdemelnek, hanem az eddiginél fokozottabb védelmet. A Civil Társadalomért Alapítvány korábban nyilvánosságra hozott felmérése szerint azonban (amelyet az oktatási tárca támogatásával készítettek a szervezet tagjai) jóval több diákot ér sérelem, mint tanárt. A hazai közoktatásban részt vevők 70 százalékát legalább egyszer bántalmazták az iskolában, 60 százalékát pedig a családban éri erőszak.

Az ENSZ gyermekbántalmazásról szóló legutóbbi jelentésében kitér arra, hogy Románia egyike azoknak az országoknak, ahol a gyermekek fizikai bántalmazását törvény tiltja, a hazai szülők 48 százaléka mégis elismeri, hogy rendszeresen veri, nevelő szándékkal, a gyermekét. Az iskolai atrocitások több mint felét szintén felnőttek követik el a fiatal- és gyermekkorúak sérelmére. Az oktatási tárca felmérései szerint különösen „divatos” a gyermekverés az ország déli, délkeleti régióiban, ahol az ilyen jellegű fegyelmezés hozzátartozik a „tradicionális” pedagógiához.

A verés nem jellemző

A diákok bántalmazása nem „általános jelenség” Hargita megyében, tény azonban, hogy itt is előfordulnak olyan esetek, amikor a pedagógus erőszakkal akar nevelni – ismerte el lapunknak Ferencz Salamon Alpár, Hargita megye főtanfelügyelője. Az intézményvezető hozzátette: az ilyen jellegű jelentéseket rendre kivizsgálja a tanfelügyelőség, és az eset súlyosságának megfelelően büntetik a kihágásokat. A főtanfelügyelő véleménye szerint semmilyen esetben sem elfogadható a diákok bántalmazása. Ferencz Salamon Alpár úgy véli: amennyiben a pedagógus nem talál más módszert a tanulók nevelésére, akkor felelnie kell tetteiért, akár pénzbüntetéssel is. “Fontos, hogy csak indokolt esetekben büntessünk. Éppen ezért nagyon körül kell határolni, hogy mit értünk testi és lelki bántalmazás alatt, hisz azt sem szeretnénk, hogy alaptalan vádaknak termékeny talajt biztosítsunk” – egészítette ki mondanivalóját a főtanfelügyelő. Mint megjegyezte: a bírságolás, büntetés alkalmazásának lehetősége a másik félre, azaz a diákokra is érvényesnek kellene lennie, mert számos olyan eset van, amikor a bántalmazás elszenvedője a pedagógus.

A pedagógusok érdekvédői szerint nem elsősorban a tanárok, hanem a diákok alkalmaznak erőszakot

A diákot bántó pedagógus megbüntetésével Tőkés Ildikó fizika-kémia szakos tanár is egyetért. Véleménye szerint aki ezt a pályát választja, annak rendelkeznie kell önuralommal, valamint konfliktusokezelő képességekkel. „Egy vérbeli pedagógusnak a szó a legerősebb fegyvere, és ha jól használja, a leghatásosabb is. A konfliktus helyzeteket fel kell tudnia úgy oldani, hogy annak pozitív kicsengése legyen” – érvel a pedagógus. A negatív kritika, az erőszak nagyon sokat árt – összegezte tapasztalatait Tőkés Ildikó.

Zsarol a szülő és a diák?

Egy neve elhallgatását kérő, Hargita megyei magyar tanár szintén saját tapasztalataira hivatkozva véli úgy, hogy a bírságolás ötlete több kárt okoz, mint használ. „Már most is rendkívül rossz a hangulat az iskolában, a gyerekek és a szülők zsarolnak bennünket, mert tudják, hogy alig van fegyelmezési eszközünk. Úgy érzem, mi már csak dísznek vagyunk az iskolában. A szegény pedagógus dolga az, hogy a gazdag és fizetőképes diákoknak megrendelésre állítsa ki a kívánt bizonyítványt. Ha nem teszi, atrocitások céltáblájává válik” – panaszolta a pedagógus.

„Nem érzem biztonságban a gyerekem, mert míg itthon mindig figyelünk az európai minőségű kommunikációra, addig az iskolában hozzászoktatják ahhoz, hogy megverhető, megalázható, és egy idő után természetesnek veszi az iskolai harcmodort. Én a szülőket és a pedagógusokat egyaránt büntetném” – vélekedett Farkas Zsuzsanna csíkszeredai anya. A két fiút nevelő nő úgy látja, az iskolai erőszak a felkészületlen szülők és pedagógusok közös felelőssége. ◄

Szennyezett tejtermékek, antibiotikumos baromfihús

Kovács Zsolt

Egy hét alatt két, engedély nélküli élelmiszergyártót buktattak le a Kovászna megyei Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Igazgatóság ellenőrei. Sikó Barabási Sándor háromszéki vezető állatorvos lapunknak elmondta: a szitabodzai Hosu Gheorghe lakásában illegális húsfeldolgozóra bukkantak. Az érintettnél 533 kilogramm húskészítményt találtak. A zugműhely működtetője nem tudta igazolni a termékek eredetét, és húsfeldolgozói engedéllyel sem rendelkezett. Bevallása szerint a húskészítményeket a szomszédos megyékben értékesítette. A Bákó megyei hatóságok korábban már fel is szólították, hogy engedély nélkül nem árusíthat élelmiszert, de a szitabodzai férfi figyelmen kívül hagyta ezt, és portékáját a későbbiekben Iaşi megyében adta el. A háromszéki élelmiszerbiztonsági ellenőrök 1200 lejre büntették a szitabodzai férfit, illetve elkoboztak tőle 533 kilogramm húst, összesen 10 000 lej értékben, továbbá kifizettették vele az illegális áru megsemmisítésének költségeit is, azaz 1000 lejt. Pár nappal korábban ugyancsak a háromszéki Bölönben találtak egy zugműhelyt, a rendkívül szennyezett környezetben tejtermékeket állítottak elő. Sikó Barabási Sándor úgy tudja, hogy a Zugo kft.-nek még 2006-ban visszavonták a működési engedélyét. A tulajdonos Păcurar Ioan azonban tovább működtette a tejfeldolgozót, itt az ellenőrzéskor több mint 10 tonna tejet, fagyasztott sajtot, túrót, tejfölt találtak. A tej származási helyét ebben az esetben sem tudta igazolni a tulajdonos, aki az ellenőröknek annyit mondott, hogy a kész tejterméket a szomszédos megyék piacain és élelmiszerüzletekben értékesítette. A szabálysértőt 40 ezer lejre büntették, a termékeket lefoglalták.

Hadüzenet a kihágóknak

Év végén bezárhatják azokat a tejbegyűjtő és feldolgozó központokat, amelyeknek tulajdonosai nem korszerűsítették épületeiket és felszereléseiket az uniós követelménynek megfelelően, hívta fel a figyelmet Sikó Barabási Sándor. A Kovászna megyei Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Igazgatóság vezetője emlékeztetett, hogy az uniós csatlakozáskor 2011. december 31-ig kaptak haladékot a hazai tejbegyűjtő központok és feldolgozók az épületek és a berendezések korszerűsítésére. A hatóságok szintén 2013 végéig adtak haladékot a begyűjtött tej minőségének javítására. Az állatorvos emlékeztetett: Kovászna megyében 48 központ működik már az uniós követelményeknek megfelelően, de további 43 olyan begyűjtő van, amelyeknek a korszerűsítése és szabványosítása jelenleg is folyik.

Fertőzött a csirkehús is

Az agrártárca államtitkára Adrian Rădulescu arra figyelmeztet, hogy súlyos gondok vannak a csirkehús minőségbiztosítása terén is. Az idén 11 tonna olyan baromfihús érkezett Németországból, amely az ottani hatóságok szerint sem elfogadható minőségű. A német fogyasztóvédelmi hivatal ellenőre, Johannes Remmel szerint a németországi gazdák rutinszerűen, számtalan esetben indokolatlanul használják az antibiotikumot, ezért a baromfihús kifogásolható minőségű. A hazai farmokon az agrártárca szigorítja az ellenőrzéseket, hogy megelőzzék az antibiotikum túladagolásának lehetőségét. ◄

HIRDETÉS

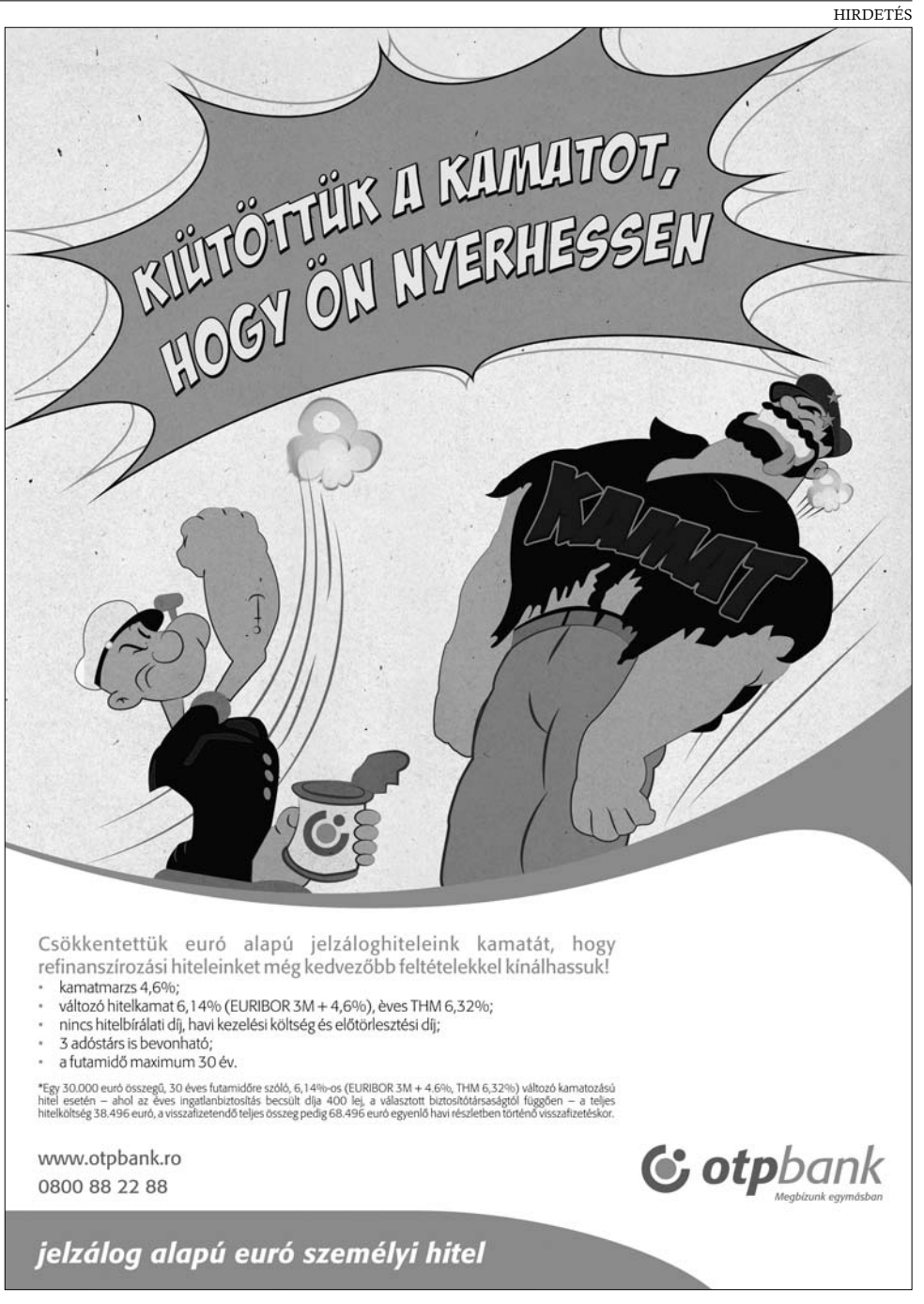

Röviden

Széchenyi-vetélkedő Szatmárnémetiben

Hat Szatmár megyei középiskola, köztük a Kölcsey Ferenc Főgimnázium, a Hám János és a Református Gimnázium, valamint a Nagykárolyi Elméleti Líceum diákjai neveztek be a II. Széchenyi-vetélkedőre, amelyet ma délután 5 órakor tartanak a Hám János Iskolaközpontban. Sike Lajos főszervező tájékoztatása szerint Széchenyi élete és munkássága megismerésének fontosságát bizonyítja, hogy többek között Schönberger Jenő megyéspüspök és Erdei D. István parlamenti képviselő is különdíjat ajánlott fel a legjobbaknak.

A PIM-hez került Németh László hagyatéka

A Petőfi Irodalmi Múzeumba (PIM) került Németh László író kéziratos hagyatéka: a felbecsülhetetlen értékű kézirategyüttest Németh Judit, az író egyik lánya ajándékozta az intézménynek. A hagyatékban 16 dráma, körülbelül 165 tanulmány, a 21 füzetnyi *Magam helyett* címmel írt önéletrajzi írás, 150 vers kézirata, 21 naplófüzet, 36 fogalmazó-, jegyzet- és vázlatfüzet, 100-150 oldalnyi korai írástöredék, számos személyi dokumentum és csaknem 600 levél található.

Romsics Ignác tartott előadást a Szacsvayn

Totka László

A Klió a tükrök labirintusában című kötetet Szűcs László (középen) mutatta be A szerző felvétele

Romsics Ignác tartotta a Szacsvay Akadémia *Mérlegen a magyar történelem* című előadássorozatának utolsó előadását szerdán este Nagyváradon. A Széchenyi-díjas történész *1989 és a harmadik Magyar Köztársaság* című előadásában a rendszerváltás okairól és az azt követő húsz év történéseiről értekezett.

„Amikor 1985-ben Gorbacsov lett a Szovjetunió főtitkára, célként tűzte ki a szovjet gazdaság friss levegőhöz juttatását, ezért szimbolikusan ablakot nyitott, amiből akkora huzat kerekedett, hogy mindent elfújt” – fogalmazott Romsics Ignác. Hangsúlyozta: Gorbacsov dinamizálni próbálta a gazdaságot, majd demokratizálni, viszont az általa elindított, a szocialista rendszerrel ellentétes irányba tartó folyamatok is hozzáadódtak a rendszerváltás kiváltó okaihoz. „A rendszerváltás előszeleként Magyarországon népi, nemzeti és urbánus emberjogi elvek mentén különböző ellenzéki csoportosulások, aktivisták jelentek meg, akik a rendszerváltozási folyamatokat próbálták segíteni” – magyarázta a történész. Hozzátette: miután a Nemzeti Kerekasztal bevezette a demokratikus választások rendszerét. Gorbacsov már nem támogatta a közösségi tulajdonon alapuló kommunista rendszert, így végül Magyarországon is létrejött a demokratikus rendszer, amelyben az első három választás során mind a három nagy pártot kipróbálták a magyarok. „A jobb- és baloldaliság valamiféle egyensúlyra törekvése mutatkozik meg az eddigi választások eredményeiben, amelyből a jobboldali ideológia fontosabbnak értékeli a határon túli kisebbségek sorsát” – vélekedett a történész.

Az előadás után bemutatták Szilágyi Aladár *Klió a tükrök labirintusában* című portrékötetét, amely a Szacsvay Akadémia előadóival készült mélyinterjúk gyűjteménye.

„Előre megírt kérdésekkel készültem, azonban élő, eleven beszélgetések kerekedtek a *Klió a tükrök labirintusában* című kötetben, amely cím a különböző emberek és témák sokoldalú megközelítésére, láttatására utal” – fogalmazott Szilágyi Aladár. ◄

Lisztet idézik Udvarhelyen

ÚMSZ

A Liszt Ferenc bicentenárium tiszteletére Csíky Boldizsár zongoraművész Székelyudvarhelyen koncertezik. A Kolozsvári Zeneakadémia egyetemi előadótanárának zongoraestjére vasárnap, este 7 órakor kerül sor a polgármesteri hivatal Szent István-termében. A Liszt Ferenc-emlékév alkalmából a Magyar Köztársaság Csíkszeredai Főkonzulátusának kezdeményezésére szervezett zongoraesten Chopin: *a-moll keringő* és *Asz-dúr keringő*, Liszt Ferenc *E-dúr Petrarca-szonett* (Pace non trovo), *Obermann völgye*, illetve *Velence és Nápoly* című művei csendülnek fel. Csíky Boldizsár Szászrégenben született 1968-ban, édesanyja révén Székelyudvarhely a második otthona. Egyetemistaként öt hazai előadói versenyt nyert meg. 1994-ben a Dan Grigore által adományozott Cella Delavrancea-díjat nyerte el, 2000-ben a Münchener Musikseminar állandó szólistájának fogadta. Minden hazai zenekarral koncertezett már, ugyanakkor számos rádió- és televíziós felvételt is készített. Előadó-művészi pályája során eddig több mint 700 koncertet tartott, többek között Ausztria, Anglia, Olaszország és Japán jelentős zenei központjaiban. ◄

Davila-Interfest: két aradi díj

ÚMSZ

A legjobb színészi alakítás díját, valamint az Interkulturális Párbeszéd díját hozta el az Aradi Kamaraszínház és a szegedi Maszk Egyesület a Piteşti-en november 18–24. között megrendezett Nemzetközi Davila-Interfest Stúdiószínházi Fesztiválon. Az Emil Boroghina, Marius Zarafescu és Monica Andronescuból álló szakmai zsűri Harsányi Attilának ítélte a fesztivál legjobb férfi alakítás díját az Aradi Kamaraszínház *Rudolf Hess tízparancsolata* című előadásában nyújtott teljesítményéért. Az Aradi Kamaraszínház és a szegedi Maszk Egyesület koprodukcióban készült *Kvartett* című előadása pedig a zsűri Interkulturális párbeszéd különdíját nyerte.

Balog József, a Maszk egyesület elnöke, a *Kvartett* című előadás rendezője szerint a szakmai díjak a színház egyetemes nyelvének szólnak, hiszen a nemzetközi fesztiválon az aradi és szegedi színház német szerző művét magyar nyelven román felirattal török és román nézőknek játszotta.

Amint arról lapunkban már beszámoltunk, idén már mindkét előadás több díjban is részesült; Gyergyószentmiklóson, a IX. Nemzetiségi Színházi Kollokviumon a *Kvartett*ben Merteuil szerepének megformálásáért Éder Enikő elnyerte a legjobb női alakítás díját, az előadás pedig látványvilágáért és esszéisztikus stílusáért a zsűri különdíját kapta. Harsányi Attila a *Rudolf Hess tízparancsolatá*ban nyújtott szerepformálásáért a legjobb színészi alakítás díját nyerte el a nagyváradi XVII. Rövid Dráma Hete Fesztiválon, ezenkívül a nagybányai XIX. Nemzetközi Atelier Színházi Fesztiválon is a legjobb színészi alakítás díját vehette át. ◄

Kiosztották a Los Angeles-i Magyar Filmfesztivál díjait

Hírösszefoglaló

Az *Üvegtigris 3.*, a *Bánk bán* és Kathleen Gáti kapták a napokban zárult Los Angeles-i Magyar Filmfesztivál díjait, az életműdíjat Zsigmond Vilmos Oscar-díjas operatőr vette át.

A Los Angeles-i magyar főkonzulátus csütörtökön az *MTI*-hez eljuttatott közleményében felidézte, hogy a november 9-én megnyílt 11. Los Angeles-i Magyar Filmfesztiválon 24 játékfilmet és 10 dokumentum-, valamint rövidfilmet vetítettek le a közönségnek. Az első két napon Elek Judit *Visszatérés*, Rudolf Péter *Üvegtigris 3.*, Havasi Balázs *Koncert* című filmjét, valamint Káel Csaba *Bánk bán* című operafilmjét mutatták be.

A szervezők kiemelték: az idei fesztivál az első olyan filmmustra volt, amelyet interneten is közvetítettek – az internetes oldal és a vetítések helyszíni közönségének az *Üvegtigris 3.* című film tetszett a legjobban, így ez a produkció nyerte el a Michael Curtizról elnevezett közönségdíjat. A Los Angeles-i főkonzulátus Bokor Balázs nagykövet által alapított Tony Curtis-díját a *Bánk bán* kapta. A *Visszatérés* főszerepét játszó Kathleen Gáti a legjobb alakításért járó elismerésben részesült. Ezt a díjat először adták át a fesztivál történetében. Kathleen Gáti Magyarország legismertebb sorozatszereplojével, aki rengeteg amerikai sorozatban volt már epizodista, többek között a *24*, a *Las Vegas* vagy a *Született feleségek*. ◄

HIRDETÉS

November 25., péntek
Az év 46. hete és 329. napja, hátravan 36 nap

Ma a **Katalin**ok és **Erzsébet**ek ünnepelnek.
A Katalin görög eredetű női név. Jelentése nem egyértelmű. A magyarba feltehetően a német Katharina vagy a latin Catharina forma közvetítésével került.
Az Erzsébet női név, amely a héber Eliseba úgynevezett „erős” alakjából származik. Ennek eredeti jelentése:„Isten a teljesség”, „Isten a tökéletesség”.
Szombaton **Virág** és **Konrád** napja lesz.
Vasárnap **Virgil** és **Jakab** napja lesz.

▶Évforduló
• 1802 – Széchényi Ferenc megalapítja az Országos Széchényi Könyvtárat.
• 1867 – Alfred Nobel a szabadalmaztatja a dinamitot.
Szombat, novemer 26.
• 1941 – Theodore Roosevelt bevezeti a Hálaadás ünnepét.
• 1948 – A Magyar Országgyűlés elfogadja a nők egyenjogúsításáról szóló törvényt
Vasárnap, november 27.
• 1892 – Elkezdi működését a kolozsvári első telefonközpont 62 előfizetővel.
• 1895 – Alfred Nobel végrendeletébe foglalja a Nobeldíj alapítását.

▶Vicc
Az iskolában a tanító néni így szól Pistikéhez:
– Pistike, ha anyukádnak van három almája, és hétfelé kell osztania, mit csinál?
– Kompótot!

▶Recept
Gyümölcsrizs – sütve
Hozzávalók: 35 dkg rizs, 5 dkg vaj, 12 dkg cukor, 1 liter tej, 3 egész tojás, kevés zsemlemorzsa, sárgabarack ízlés szerint, porcukor.
Elkészítés: 35 dkg rizst sós vízben előfőzünk, majd 5 dkg vajjal, 12 dkg cukorral 1 liter tejben puhára főzzük. Még forrón 3 egész tojást keverünk hozzá. Jénai tálat vagy kisebb tepsit kivajazunk és zsemlemorzsával megszórjuk. Beleöntjük a rizs 1/3-át, ezt kirakjuk félbevágott sárgabarackokkal, megszórjuk porcukorral. Ismét rizs + barack + porcukor + rizs. Sütőben pirosra sütjük.

A hatos lottó nyerőszámai:
48, 26, 36, 5, 25, 38.

Gondolatjel
Visky István rovata

Az emberek műveltsége legelőször is az öltözködésükön látszik meg. Nem a ruha teszi az embert, de sokan az öltözetükkel akarnak valakik lenni. Ez pedig a műveltség hiányának egyik legbiztosabb jele, hiszen onnan várja a felemelkedést, ahonnan az nem jöhet. A túlöltözött emberből hiányzik az egyensúlyérzéknek az a finom adottsága, ami nélkül műveltség nincs. Vannak aztán a magukkal nem törődők, a piszkosan járók. Ez az igénytelenség jele, ami szintén a műveltség hiányát mutatja. Nem könnyű helyesen öltözni. Minden, amit kívül megjelenítünk, az belülről fakad. Az egyszerűség, a tisztaság, az egyensúly minden bölcsességnek és műveltségnek az alapja.

Horoszkóp
KOS (III. 21.–IV. 20.)
A jó logikai következtetések hozzásegítik ahhoz, hogy fölényhez jusson az élet társasjátékában.
BIKA (IV. 21.–V. 20.)
Célja, mint mindig, konkrét és megvalósítható. Semmi olyat nem hoz most létre, amit ne lehetne azonnal használni.
IKREK (V. 21.–VI. 21.)
Valaki mindenáron az útját akarja állni, és ehhez minden létező eszközt képes bevetni. Legyen figyelmes.
RÁK (VI. 22.–VII. 22.)
Csúnyán becsapták Önt, az már egyszer biztos. Mindezért nem kell önmagát okolnia, mert végül is tehetetlen volt velük szemben.
OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)
Most ne vállaljon el semmit, hiszen éppen elég teher nyomja a vállát így is. Nincsenek tartalékai egy újabb erőbevetéshez.
SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)
Egyszerre több oldalról is kedvező hírek érkeznek. Magánéletében rendeződnek a problémák, egészsége is javul.
MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)
Különösebb esemény, izgalmas fordulat nem várható. Ön tudja értékelni mindazt, ami kellemes az életében, észreveszi az apró szépségeket is.
SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)
Az ilyen napokat kedveli, amikor is gyorsan, ritmusosan és főként eredményesen dolgozik. Ma végére tud járni mindennek.
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)
Precízen megoldott feladatokat kell az elejéről kezdeni, majd összecsapni. Ez azonban nem az Ön műfaja.
BAK (XII. 22.–I. 20.)
Értelmetlen vitákon ne boruljon fel az összhang! Ha valamit nem tud egyértelműen bizonyítani, ne kezdjen vádaskodásba.
VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)
Már csak ez a fogfájás hiányzott az életéből, semmi más! Vigasztalja, hogy vannak sokkal nagyobb szenvedések is a világon.
HALAK (II. 20.–III. 20.)
Szerencsére nincsen sok dolga, így eleget tehet kötelességének, és meglátogathatja egy régen látott ismerősét.

Ma

Készült: **Magyarországon** az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Nyugaton derült, napos időre lehet számítani, de keleten többnyire erősen felhős lesz az ég, és ott néhol kisebb eső, havazás egyaránt kialakulhat. A változó irányú szél mérsékelt marad. Hideg időnk lesz.

A következő napok időjárása

Szombat

Többnyire napos időre számíthatunk, de északkon, délután időnként megnövekszik a felhőzet.

Vasárnap

Eleinte derült, napos idő lesz, majd megnövekszik a felhőzet, de csapadék sehol sem várható.

	Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	Változékony idő várható	3°C	-4°C
Brassó	derült, napos idő	3°C	-5°C
Bukarest	borongós idő várható	4°C	-1°C
Csíkszereda	derült, napos idő	3°C	-5°C
Kolozsvár	napsütéses idő	3°C	-4°C
Marosvásárhely	derült, napos idő	3°C	-5°C
Nagyvárad	felhős idő várható	0°C	-4°C
Szatmárnémeti	időnkénti felhősödés	1°C	-4°C
Temesvár	napos idő várható	3°C	-4°C

Mélypont

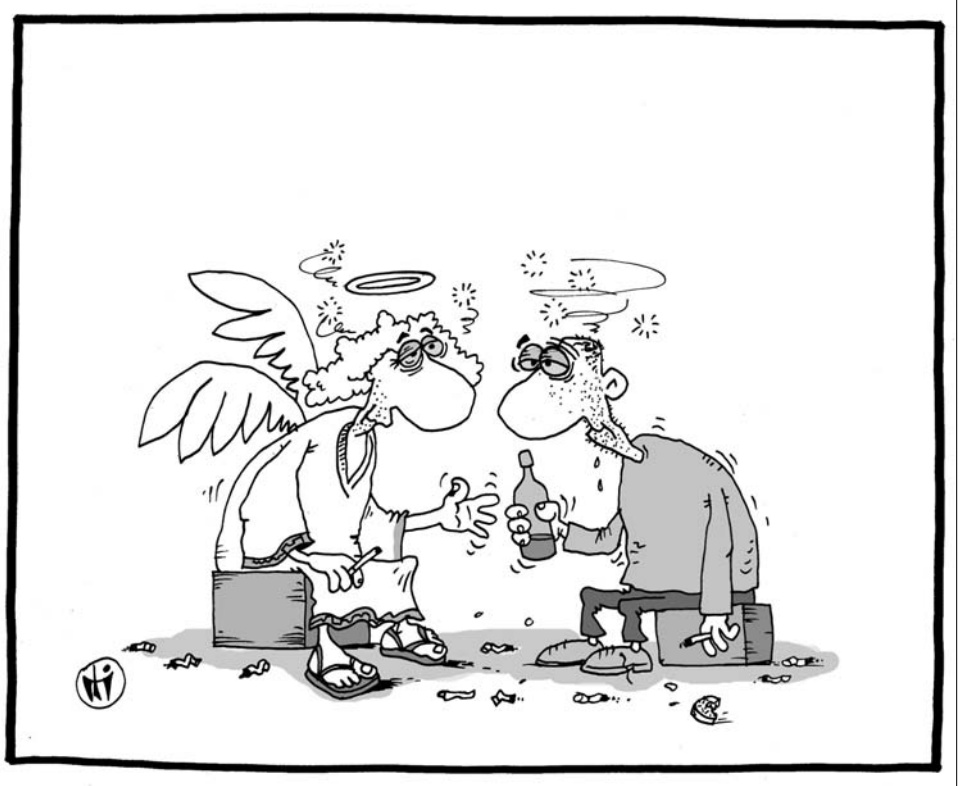

Horváth István

***	NEMES EMBERI TULAJDONSÁG	KÜRTÖS VEZÉR	KIKÜSZÖBÖL	MÉZCSEPP!	RITKA (NÉM.)	KINCSET ELREJT	FELADAT	BŐSÉGESEN ELŐMLIK	TÁNC ELEME
TISZTI RANG									
ÚTRA ...; ELINDUL				TŐLE LEGTÖBBRŐL / HAJIGÁL					
VÍZELVONÁSOS SZÉNNEMESÍTÉS									
SAN ...; OLASZ VÁROS					ÉLETÚT / CUKRÁSZSÜTEMÉNY				
KIBÚVÓ, MENTSÉG						DUDVA, GYOM / CUKORKAFÉLESÉG			
TÉL ELEJE!		HÁZASSÁG / HAZAI PÉNZ					DÉLBEN KEZDŐDIK! / DUPLÁZVA: DOB		
VÉRZÉST MEGSZÜNTET								FÉLSZ! / ÉNEKLŐ SZÖCSKA	
RELATÍV (RÖV.)				ETTŐL LEJJEBB / PIKO-					
BÖJT RÉSZE!			AZ ELSŐ SZÁMÚ HEGEDŰS						

új magyar szó
HAGYD, HOGY A TÉNYEK FELFRISSÍTSENEK

Szerkesztőség és kiadó:
Bukarest, 3. kerület,
Lipscani u. 29-31 sz., I. emelet.
Telefon/fax: 021/317-8847,
E-mail: *office@maszol.ro*

Postacím:
Redacţia „Új Magyar Szó”
OP 15, CP 40, sector 5, Bucureşti

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
Ady András, Bíró Béla,
Krebsz János, Gyulay Zoltán,
Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc,
Székely Ervin

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt *(Aktuális)*
Bogdán Tibor *(Háttér)*
Szakács Zsuzsanna *(Gazdaság)*
Turós-Jakab László (*Sport)*
Farkas István *(Kultúra, Média)*
Orosz Anna *(Életmód)*
Szonda Szabolcs (*Színkép)*

Olvasószerkesztő:
Osváth Annamária, Toth Réka

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), **Sipos M. Zoltán** – 0788-715876 *(Kolozsvár),* **Totka László** – 0788-715848 *(Nagyvárad),* **Balogа-Tamás Erika** – 0746-375775 *(Székelyudvarhely),* **Kovács Zsolt** – 0721-251429 *(Sepsiszentgyörgy),* **Mayla Júlia** – 0745-682401 *(Beszterce),* **Sike Lajos** – 0788-715687 *(Szatmárnémeti),* **Tamás András** – 0744-781709 *(Nagyenyed)*

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739
Keresztes Csaba – 0746-100830
(*Gyergyó*),
Tósa András – 0788-715481
(*Kolozs, Szilágy)*

Jogtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőségnél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az *Új Magyar Szó* bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesüléseket átvenni csak az *Új Magyar Szóra* való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

és a Szabad Sajtó Alapítvány

MÉDIAPARTNEREK

▶Apróhirdetés
Budapesti galéria magas áron vásárolja XIX-XX. századi neves magyar és európai festőművészek alkotásait, különleges műtárgyakat, numizmatikai gyűjteményeket. 1077 Budapest, Wesselényi utca 9., *www.karaigaleria.hu*, *karaigaleria@karaigaleria.hu*, +36209245370, nagyváradi telefonszám: 0740-181729.

95,1 fm Paprika Rádió Fülön csíp.
94,0 fm PROFI RÁDIÓ A ZENE ÁRAD BELŐLE
VOX 88,6 fm
KOLOZSVÁRI RÁDIÓ FM 95,6 www.radiocluj.ro

Szombat 2011. november 26.

DUNA TV

9.05 A mesemondó
9.35 Daktari (am. sor.)
10.30 Arcélek
11.00 Egészség +
11.30 A tudomány műhelyében
12.00 Munka-Társ
12.30 Határtalanul magyar
13.02 Híradó
13.15 Nyelvőrző
13.45 Vannak vidékek
14.20 Felfedező úton a Robinson család
15.15 Törzsasztal
16.10 Talpalatnyi zöld
16.40 Veszélyben
17.10 Párizsi szívdobbanás (francia kalandf., 1954)
19.00 Híradó
19.30 Pannonia 3 keréken
20.05 Pirandello: Az ember, az állat és az erény (színházi felv.)
21.40 Tízperces mesék (angol sor.)
22.00 Cuki hagyatéka (am. filmdráma, 1999)
23.55 Dunasport
0.10 Nagymenők (am. gengszterf.)

m1

7.55 Opera Café
10.00 Delta
10.30 Mozdulj!
11.00 Aranymetszés
11.55 Családom és egyéb emberfajták (am. sor.)
12.15 Gyerekjáték a számítógép
12.30 Most a Buday!
13.01 Hírek
13.05 Múlt-kor
13.35 Zöld Tea
14.05 HungarIQ
14.35 Pilinszky János emlékére
15.15 Erdőjárók
15.45 Valaki
16.15 A természet csodái
17.10 Hahó, Öcsi! (magyar ifjúsági f., 1971)
18.35 Gasztroangyal
19.30 SzerencseSzombat
20.30 Híradó este
21.00 Sporthírek
21.15 Színes fátyol (kínai-am. rom. dráma, 2006)
23.20 Team Building (magyar-német f., 2010)
0.55 Illényi Katica és Testvérei
2.05 Koncertek az A38 hajón

m2

7.55 Opera Café
9.10 Csudaszombat
13.20 Jó ebédhez szól a mese
13.30 A világ legszebb meséi
13.45 Mi micsoda
14.10 Ismeretlen ismerős (magyar családi film, 1988)
15.55 Naranzs, Minyon és Dartanyan
16.45 Légy jó mindhalálig
17.05 Csudaszombat
18.15 Időbanditák (angol vígj., 1981)
20.05 Valami új!
21.00 Híradó este
21.29 Sporthírek
21.35 Nyírségi esélyprogram
21.45 Csobbanás (kisjf.)
21.50 Gyermekmentő Erdélyben
22.00 Bábel (francia-am.-mex. filmdráma, 2006)
0.20 Gesztiwerk
0.45 Újpest FC - Győri ETO FC bajnoki labdarúgó mérkőzés
2.25 Forróság (orosz vígj., 2006)

RTL KLUB

7.30 Top Shop
9.20 Kölyökklub
11.00 Winx Klub (anim. sor.)
11.30 Asztro Show
12.30 Házon kívül (ism.)
13.00 Autómánia
13.40 Jéglovagok
14.35 Őslények kalandorai (angol kaland sor.)
15.35 Sue Thomas - FBI (am. sor.)
16.35 Döglött akták (am. krimisor.)
17.40 Forma-1 (élő) - Brazil Nagydíj Interlagos, Sao Paulo
19.30 Híradó
20.00 Fókusz Plusz
20.30 X-Faktor (2011) - Döntő Tehetségkutató show-műsor
22.50 ValóVilág - Összefoglaló (élő) Utána: RTL-hírek
0.05 Anatómia 2. (német-am. thriller, 2003)
2.05 Róma (angol-am. kaland sor.)
3.10 Fókusz Plusz Magazin (ism.)

TV2

7.25 Tv2 matiné
11.25 Egyik kutya, másik nem!
11.25 A világ legerősebb emberei
12.15 Bajnokok Ligája magazin (ism.)
12.45 Babavilág
13.15 Tűsarok
13.45 9 hónap
14.15 Gyilkos számok (am. krimisor.)
15.10 Autóguru
15.40 Xena (am. sor.)
16.30 Bűbájos boszorkák (am. sor.)
17.30 13-as raktár (angol drámasor.)
18.30 Hawaii Five-0 (am. sor.)
19.30 Tények
20.00 Magellán
20.35 Bosszú és újrakezdés (am. vígj., 2004)
22.30 A hálózat csapdájában 2.0 (am. akcióf., 2006)
Közben: Kenósorsolás
0.25 A Grand Canyon elveszett kincse (kan. kalandf., 2008)
2.05 EZO.TV

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Befutó
9.30 Iskolapélda (ism.)
10.05 Felfedező
10.30 BBC Click
11.05 Ikon (ism.)
11.30 Ősök tere (ism.)
12.05 Tíz perc
12.30 Stopper (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Panaszkönyv (ism.)
14.30 GyógyHír
15.05 Garázs
15.30 Bruttó (ism.)
16.00 Híradó
16.30 Európai híradó (ism.)
17.05 Ázsia
17.30 Globál (ism.)
18.00 Híradó
18.30 BBC Reporters (ism.)
19.05 BBC Hard Talk (ism.)
19.30 Célpont (ism.)
20.00 Híradó
20.30 Retrográd (ism.)
21.05 Civil kaszinó (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 Riasztás (ism.)
23.06 Játék a tér
0.05 BBC Click (ism.)

TVR 1

6.55 România himnusza
7.00 Disney klub
7.55 Zoom
8.10 Az ember és az idő
9.30 Babamágia
10.00 Légy okos szülő!
10.30 Lökött profeszor
11.00 e-Fórum (ism.)
11.30 Ahogy elő van írva
12.00 Pro Patria
12.30 Az én Európám
13.00 Városi kaland
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.30 UEFA Champions League
15.00 Egyszer az életben - szórakoztató műsor (ism.)
17.00 Találkozunk a TVR-ben! (live)
18.45 TeleEnciclopedia
19.45 Sport
20.00 Hírek
21.00 Nosztalgikus évek
23.00 Professzionisták
0.10 A harcos (angol-indiai filmdráma, 2001)
1.40 Népi hagyaték (ism.)
2.30 Dana kertjében (ism.)

Vasárnap 2011. november 27.

DUNA TV

7.50 Kolumbusz Kristóf
8.15 Szimba, az oroszlánkirály
8.40 A mesemondó
9.10 Daktari (sor.)
10.00 Isten kezében
10.30 Élő egyház
11.00 Evangélikus istentisztelet
11.30 Új nemzedék
12.00 Világ-nézet
13.02 Híradó
13.15 Élő népzene
13.45 Hazajáró
14.20 Rosszcsont kalandjai (am. sor.)
15.15 Csellengők
15.45 Törvény által védve
16.15 Utókor
16.45 Múltidéző
17.20 Pillanatnyi pénzzavar (magyar vígj.)
18.25 Az állatok világa
19.00 Híradó
19.30 Heti Hírmondó
20.00 Önök kérték!
21.00 Mága Show
22.35 Klubszoba
23.30 Dunasport
23.50 Élet a Marson
0.45 Underground (sor.)

m1

7.00 Esély
7.25 KorTárs
7.55 Opera Café
Benne: Híradó, sporthírek
10.00 Vallási műsorok
13.01 Hírek
13.05 Zegzugos történetek
13.35 Anno
14.05 Van Más Kép Ifjúsági Film- és Videoklipfesztivál
14.35 Fel a fejjel (magyar vígj., 1954)
16.15 Telesport
16.50 Telesport (élő) - OTP Bank Liga MVM Paks - Videoton FC bajnoki labdarúgó-mérkőzés
19.05 Déltenger kincse (sor.)
19.55 A Lényeg
20.30 Híradó este
21.15 Magyarország, szeretlek!
22.30 Transz-Szibéria (angol-sp. krimi, 2008)
0.20 Megtört ölelések (sp. dráma, 2009)
2.25 Sporthírek
2.35 Koncertek az A38 hajón

m2

7.55 Opera Café
10.00 Mesék
11.00 Enid Blyton kalandfilm sorozata (sor.)
11.25 Amika (sor.)
11.35 Az utolsó mohikán
12.00 Sarah Jane kalandjai (sor.)
12.30 Most a Buday!
13.15 Vallási műsorok
16.00 Elrejtett tájak (ism. sor.)
16.10 A kínai cirkusz
17.10 Csavargások Afrikában
17.35 4 Illényi a Művészetek Palotájában
18.45 Az emlékezet helyszínei
19.15 Mi micsoda
19.40 Esti mese
20.05 Szerelem a Hohenstein-kastélyban (sor.)
21.00 Híradó este
21.35 A Lényeg
22.05 Átok (sor.)
22.30 Fel a fejjel (magyar vígj., 1954)
0.10 Telesport
1.50 Nemzetközi Gastroblues Fesztivál, Paks

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
11.00 Trendmánia
11.35 Teleshop
12.35 Törzsutas Utazási magazin
13.10 Magyar autósportmagazin
13.25 Robin Hood (angol kaland sor.)
14.25 Merlin kalandjai (angol sor.)
15.30 Sue Thomas - FBI (am. sor.)
16.35 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Közben: **17.00** Hatoslottósorsolás
17.35 Forma-1 (élő) - Brazil Nagydíj
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 ValóVilág (2011) (élő) - Kiválasztás
22.30 Heti hetes Vidám, aktuális talk-show Utána: RTL-hírek
23.50 Gyilkos emlék (am.-kan. thriller, 2005)
1.35 Portré - Riportmagazin
2.15 Róma (angol-am. kaland sor.)

TV2

7.45 Tv2 matiné
10.30 Nagy Vagy!
11.25 Ability
11.55 Stahl konyhája
12.25 Kalandjárat (ism.)
13.00 Borkultusz
13.30 Talpig nő
14.00 Több mint TestŐr
14.30 Simlis Jack, a karibi szuperkém (am.-új-zél. kaland sor.)
15.30 ÖsszeEsküvők
16.30 Bűbájos boszorkák (am. sor.)
17.30 Bosszú és újrakezdés (amerikai vígj., 2004) (ism.)
19.30 Tények Hírműsor
20.00 Napló
20.35 Napló Extra
21.05 Sztárom a párom (angol-amerikai rom. vígj., 1999)
23.35 Frizbi - Hajdú Péterrel
Közben: Kenósorsolás
0.35 TotalCar
1.05 Célkeresztben (am. krimisor.)
2.00 A Keresztapa 3 (am. gengszterf., 1990)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Felfedező (ism.)
9.30 Európai híradó (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
11.30 Napról napra
12.05 Civil kaszinó
13.00 Déli híradó
13.40 Közvetlen ajánlat
14.05 Sportré
14.30 Ősök tere (ism.)
15.05 Tíz perc (ism.)
15.30 Visszajátszás
16.00 Híradó
16.30 Befutó London (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Bruttó (ism.)
19.30 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Versus
23.05 Vetítő
23.06 A birtok nem a tiéd...
0.05 Kontraszt (ism.)

TVR 1

7.00 Disney Klub
7.55 Zoom
8.10 A hit világa (live)
10.00 Dana kertjében - kulináris műsor
10.35 A falu élete
11.50 Mezőgazdasági percek
12.00 A falu élete
13.00 Sajtó és hatalom
14.00 Hírek
14.30 Nemzetközi Cirkusz Előadás
15.00 Népi hagyaték
16.00 TVR 55
17.00 Dănutz S.R.L. (szórakoztató műsor) – 1-2. rész
19.00 Jóker, Lottó 5 /40, Lottó 6/49 és Noroc sorsolás
19.45 Sport
20.00 Hírek
21.00 Distractis Show (szórakoztató műsor)
21.35 A krupié (francia-német-angol-ír filmdráma, 1998)
23.15 100%-ban garantált
0.15 Dănutz S.R.L. – 1-2. Rész

Hétfő 2011. november 28.

DUNA TV

8.30 Híradó
8.40 MacGyver (ism.)
9.30 Híradó
9.35 Térkép (ism.)
10.05 (ism.)
11.00 Család-barát
11.50 Élő egyház (ism.)
12.30 Hazajáró (ism.)
13.02 Híradó
13.15 Kívánságkosár
15.15 Heti Hírmondó (ism.)
15.45 Csellengők (ism.)
16.15 Klubszoba (ism.)
17.10 Kisenciklopédia
17.20 Híres zeneszerzők nyomában
18.15 Kisváros (sor.)
19.00 Híradó
19.30 Közbeszéd
20.00 Térkép
20.30 MacGyver (sor.)
21.30 A férfi a legjobb orvosság (vígj. sor.)
22.15 Hírek
22.30 Gyökerek (am. sor.)
0.00 Dunasport
0.10 Sportaréna
1.05 Kosáry Domokos olvasónaplója
1.50 Bacsó Kristóf Quartet

m1

7.55 Ma Reggel
10.00 (sor.)
11.05 Déltenger kincse (auszt.-fr. sor.)
11.55 Az emlékezet helyszínei (dok. sor.)
12.30 Napirend előtt
13.01 Híradó
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Roma Magazin
14.30 Domovina
15.00 Társbérletben a tárgyakkal
15.30 Budapest természeti értékei
16.10 Angyali érintés (am. sor.)
16.45 Különleges mentőalakulat (sor.)
17.35 MM
18.40 Család csak egy van (sor.)
19.30 Maradj talpon!
20.30 Híradó este
21.00 Sporthírek
21.15 Kékfény
22.10 Hacktion (magyar sor.)
23.00 Az Este
23.35 Átok 2. (m sor.)
0.05 Aranymetszés
1.00 HungarIQ

m2

6.55 Ma Reggel
10.00 A Tízparancsolat ma
10.45 Magyar rock
11.40 Natúra
12.05 Elrejtett tájak
12.30 Társbérletben a tárgyakkal
13.01 Híradó délben
13.19 Sporthírek
13.25 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlament üléséről
17.30 Néprajzi értékeink
17.40 Zegzugos történetek
18.05 10. Győri Ütős Fesztivál
18.35 Família Kft. (sor.)
19.05 Angyali érintés (am. sor.)
19.50 Esti mese
20.10 Különleges mentőalakulat (auszt. sor.)
21.00 Híradó este
21.29 Sporthírek
21.35 McLeod lányai (sor.)
22.25 Maradj talpon!
23.15 24 (am. sor.)
0.00 Caterina és a lányok (olasz sor.)

RTL KLUB

7.10 Fókusz Plusz Magazin (ism.)
7.40 Fókusz Reggel
8.45 Reggeli - Csak csajok
9.25 A szerelem rabjai (arg. sor.)
10.25 (sor.)
11.20 Top Shop
13.10 Asztro Show
14.10 A szív útjai (török sor.)
15.15 Kőkemény igazság (am. vígj., 1995)
17.15 Az éden titkai (görög sor.)
18.20 Sarokba szorítva (amerikai sorozat)
19.30 RTL Klub Híradó
20.15 Fókusz
Utána: ValóVilág Klikk
21.20 Barátok közt (magyar sorozat)
22.00 ValóVilág (élő)
23.10 Showder Klub
0.15 Minden, amit mindig is tudni akartál a Pókerről...
0.50 Reflektor
1.05 Odaát (akció sor.)

TV2

7.00 Magellán (ism.)
7.25 Tények Reggel
8.00 Mokka
10.30 Stahl konyhája (ism.)
10.35 Babapercek
10.40 Teleshop
12.35 Zoolander, a trendkívüli (am. vígj., 2001)
14.15 Eva Luna (am.-mex. sor.)
15.15 EZO.TV
16.20 Rex felügyelő (osztrák-olasz krimisor.)
17.25 La Pola (kol. drámasorozat)
18.20 Update Konyha
18.25 Eva Luna (am.-mex. sor.)
19.30 Tények
20.20 ÖsszeEsküvők
21.30 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.20 NCIS (amerikai krimisor.)
23.20 NCIS: Los Angeles (krimisor.)
Közben: Kenósorsolás
0.20 Aktív Exrtra
0.50 Esküdj! - éjszakai-show
1.25 Tények Este
2.00 EZO.TV

HÍR TV

7.00 Befutó (ism.)
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Napról napra (ism.)
10.30 BBC Hard Talk (ism.)
11.00 Híradó
11.30 Európai híradó (ism.)
12.05 Ingatlanpiac (ism.)
12.30 Bruttó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.35 Hungarorama
14.05 Ázsia (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Civil kaszinó (ism.)
16.00 Híradó (ism.)
16.30 Keresztmetszet (ism.)
17.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág (ism.)
19.20 Stopper
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzárta
23.00 Híradó
23.30 BBC Reporters (ism.)
0.05 Rájátszás (ism.)

TVR 1

7.00 Reggeli híradó
8.00 România, nap mint nap! (live)
10.10 Lee Sun: Vihar a palotában (koreai sor.)
11.25 Sajtó és hatalom (ism.)
12.20 TVR 55
12.40 A palota legendái: király (dél-koreai drámasor.)
14.00 Hírek
14.45 (live)
15.15 Teleshopping
15.30 Magyar nyelvű műsor az egyesen
17.00 Hírek
17.30 Erdőn, hegyen, leláncolt szívek (orosz sorozat)
18.25 A palota legendái: király (dél-koreai drámasor.)
19.45 Sport
20.00 Hírek
21.00 Prim Plan (talk show)
22.00 Négy szem közt
23.10 Visszajátszás
0.30 Éjszakai beszélgetések

TVR 2

8.30 Szentek és mesterségek
9.00 Balkáni szokások
10.00 Young Dracula (angol vígjátéksor.)
11.00 CSU Suceava - Bnei Hertzeliya férfi kézilabda mérkőzés (live)
12.30 Jamie 30 perces ebédje
13.10 Hétvége kettesben (live)
15.10 Az ember és a gép (amerikai filmdráma, 1987)
17.00 Vésd a fejedbe
18.00 Román útlevél
18.50 A divat világa
19.00 Circo Massimo fesztivál
19.55 A divat világa
20.00 Răzushow
21.00 CSI: A helyszínelők (sor.)
21.50 Egészségpasztilla
22.00 Hírek
23.00 Gitárok ideje
0.00 Murdoch nyomozó rejtélyei (kanadai-angol sor.)
0.55 Az ember és a gép (ism.)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, sport
10.00 Mi történik doktor úr?
10.45 Fogadás az élettel (román sorozat) (ism.)
11.30 Fogadás az élettel (román sorozat) (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Legend of the Seeker (amerikai akció sorozat)
14.00 Érted táncolok - verseny show (ism.) Ștefan Bănică és Iulia Vântur műsora
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 A Karib-tenger kalózai 2. - Holtak kincse (amerikai kalandfilm, 2006)
0.00 Ismeretlen hívás (am. horror, 2006)
2.00 A Karib-tenger kalózai 2. - Holtak kincse (amerikai kalandfilm, 2006) (ism.)

ANTENA 1

5.00 Közvetlen hozzáférés (ism.)
7.00 Híradó, Sport
10.00 A hitetlen manó (amerikai családi film, 1997)
12.00 Xena (amerikai kaland sorozat)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
14.00 Menyasszony a fiamnak – reality show Mirela Boureanu Vaida műsora
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Menyasszony a fiamnak – reality show
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés (live)
20.20 X-Faktor - verseny show
22.30 Feketék fehéren (amerikai vígjáték, 2004)
0.45 Tremors - Ahová lépek, szörny terem (am. akció-vígj., 1990)
2.45 Híradó, időjárásjelentés (ism.)

PRIMA TV

7.00 Fején a nagyvilág
7.30 Teleshopping
8.00 The Secret of the Magic Gourd (ism.)
10.00 Teleshopping
10.30 Autófórum
11.00 Stílustitkok
11.30 Sport, diéta és egy sztár
12.00 Az 5 csillagos otthon
12.30 Az arc nélküli ember (amerikai filmdráma, 1993) (ism.)
15.00 Horia akadémiája
16.30 Anyacsere - reality show
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán (ism.)
20.30 Kísértés két szólamban (amerikai zenés vígjáték, 2003)
23.00 Wicker Park (amerikai romantikus dráma, 2004)
1.00 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
2.00 Wicker Park (ism.)

DISCOVERY

6.30 Nagymenők négy keréken
7.00 Hogyan készült?
8.00 Autókereskedők - Porsche 944 Turbo
9.00 Óriás költöztetők
10.00 Para? Normális?
11.00 Állítólag...
12.00 A túlélés törvényei
13.00 Mike Brewer: Célkeresztben
14.00 Egyszemélyes hadsereg
15.00 Édesvízi szörnyek - A démon
16.00 Állítólag... - Archimedes halálsugara
17.00 Para? Normális?
18.00 Óriás költöztetők
19.00 Gyűjtögetők
20.00 Szén
21.00 A mérnök szemével
22.00 Iparkodjunk
23.00 Kíváncsiság - A születés csodája
0.00 Nukleáris rémálom: Válsághelyzet Japánban
1.00 Hétpróba a világ körül
2.00 A varázslat világa

SPORT.RO

9.00 Sport.ro Hírek **10.00** Sport.ro Hírek **11.00** Pontos sportidő **13.00** Sport.ro Hírek **14.00** Örüljünk a focinak **15.00** Sport.ro Hírek **15.05** Fogadás a félelemmel **16.00** Mitica ligája **18.00** Sport.ro Hírek **19.00** Mitica ligája **20.00** Steaua Roșie - Partizan Belgrad labdarúgó mérkőzés (live) **22.00** Sport.ro Hírek **22.10** Wrestling SMACK **23.00** Sport.ro Hírek

ETV

8.00 Vékás Péter: Múlt forma és lélek **8.30** Zene **8.45** Ízelítő ism. **9.00** Néptánc **9.30** Hitélet ism. **10.00** Népzene **10.15** Néptánc **16.00** Hitélet **16.30** Piactér, ism. **17.30** Hargita Magazin ism. **18.30** Híradó **19.00** Erdélyi Kávéház **19.30** Híradó **20.00** Piactér ism. **20.30** Híradó **21.00** Kultúrcsepp ism. **21.30** Híradó **22.00** Többszemközt ism.

ACASA

8.15 A csábítás földjén (amerikai sor.) **9.45** Együtt örökké (sor.) **12.30** A kötelék (sor.) **14.30** Clase 406 (sor.) **15.30** Amor real (mexikói sor.) 16.30 Igaz történetek **17.30** Az örökösök (amkol. sor.) **19.30** A csábítás földjén (mexikói sor.) **20.30** A szerelem győzelme (mexikói sor.) **22.00** Perro amor (amerikai sor.) 23.30 Szerelemkönnyek (román sor.)

Kanal D

9.00 Nem ér a nevem (sor.) **9.30** Reaper (sor.) **10.30** Régi idők kocsija (am. vígj.) **12.30** Kanal-D Hírek **13.15** Varză Tv (ism.) **15.30** D-Paparazzi (ism.) **16.30** Akarsz milliomos lenni? **18.45** A nap híre **19.00** Kanal-D Hírek **19.45** Ez Románia! **20.30** Irány Colorado 2. - Curly aranya (am. vígj.) **22.45** Véletlen anya **0.15** Inkognitó (am. thrill.) **2.15** Kanal-D Hírek

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó
15.10 Hétvégi magazin

Marosvásárhelyi rádió

8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefontársasjáték, Nyelvőr, Világjárók
10.05 Térerő
14.00 Híradás, Aranyszalagtár, Alternatívzene
16.00 Híradó
Ötórai tea: Megy a magnó, Súrlott grádics, A hét zeneműve, Versműsor, Gramofon

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, műsorism., sport
8.15 Hangoló
9.15 Cifra palota
9.55 Hírek, műsorims.
15.05 Slágerlista
16.00 Hírek, műsorism.
16.10 Láthatár
16.40 Havi Agytakaritás, Zenenegyed
17.30 Sorsok az operaszínpadon
17.55 Hírek, műsorism.

TVR 2

8.00 Vésd a fejedbe (ism.)
9.00 Román útlevél
10.00 Young Dracula (vígjátéksor.)
11.00 CSU Suceava - Bnei Hertzeliya kézilabda mérkőzés (live)
12.30 Jamie 30 perces ebédje
13.10 Hétvége kettesben (live)
15.10 Az ember és a gép (amerikai filmdráma, 1987) (ism.)
17.00 Balkáni szokások
18.00 Kaland és természet
18.30 Csavargó halász
19.00 Szélességek
19.30 Nagy lábon
20.10 Kirekesztve (amerikai western, 2002)
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 AG Weinberger zenei műsora
0.00 Murdoch nyomozó rejtélyei (kan.-angol sor.)
0.55 Kirekesztve (am. western, 2002) (ism.)

PRO TV

6.30 Star Wars (am. sor.)
7.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
10.00 20 év után (talk show)
11.00 Lángelmék (am. akció-vígj., 1997)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apropo TV - szórakoztató műsor
14.00 Legend of the Seeker (amerikai akció sorozat)
15.00 România hangja - szórakoztató műsor (ism.)
18.00 România szeretlek! - kultúrális magazin
19.00 Hétvégi Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Titanic (am. rom. dráma, 1997)
0.45 Apropo TV - szórakoztató műsor (ism.)
1.30 România szeretlek! (ism.)
2.15 Titanic (am. rom. dráma) (ism.)

ANTENA 1

7.00 Híradó, Sport (live)
10.00 Feketék fehéren (amerikai vígjáték, 2004)
12.00 Xena (am. kaland sor.)
13.00 Híradó, sport (live)
13.30 X-Faktor - verseny show (ism.)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.30 SuperBingo Metropolis (verseny show) (live)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.20 A fenébe is - szórakoztató műsor
21.45 X-Factor - Szavazás (verseny show)
23.00 S.W.A.T. - Különleges kommandó (am. akcióthriller, 2003)
1.15 A fenébe is - szórakoztató műsor
2.45 Híradó, sport, időjárásjelentés (ism.)
3.30 S.W.A.T. - Különleges kommandó (ism.)

PRIMA TV

8.00 Stílustitkok – life style magazin
9.00 Focus Monden
9.30 Ház, építés, design
10.00 Teleshopping
10.30 Fején a nagyvilág - szórakoztató műsor
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Tanulj, álmodj, szeress!
12.30 Mondenii - szórakoztató magazin (ism.)
13.00 Idősek és nyugtalanok (ism.)
13.30 Miss vidéki lány - reality show (ism.)
15.30 Kötekedők krónikája (ism.)
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán
20.30 Anyacsere - reality show
22.00 Titkos szerelmek (telenovella)
0.00 Titkos szerelmek (telenovella)
1.00 1200 mérföld hazáig (ausztrál film, 2002)

DISCOVERY

6.30 Nagymenők négy keréken
7.00 Hogyan készült?
8.00 Autókereskedők - Audi Quattro
9.00 Hogyan csinálják? Zivatarok/ légpárnás járművek
10.00 Újjáépítők - 1956-os BelAir
11.00 Amerikai hotrodok - '42-es Woodie
12.00 Hogyan csinálják? - Turbo különkiadás
13.00 Autókereskedők
15.00 Óriás költöztetők
16.00 Kíváncsiság - Hogyan alakult ki Amerika?
18.00 Édesvízi szörnyek - Európai emberevő
19.00 Egyszemélyes hadsereg - Bátraké a szerencse
20.00 Idegen bolygó
21.00 Autókereskedők
23.00 Újjáépítők - Camaro
1.00 Óriás költöztetők
2.00 A fegyverkovács - Távirányítású géppuska

SPORT.RO

10.00 Sport.ro Hírek **10.05** Pro Motor **11.00** Pontos sportidő **13.00** Sport.ro Hírek **14.00** Ploiesti harcosok **14.30** Pontos sportidő **15.00** Sport.ro Hírek **15.05** Fogadás a félelemmel **16.00** Mitica ligája (live) **18.00** Sport.ro Hírek (live) **19.00** Mitica ligája (live) **20.00** A fény harcosai **21.00** Sport.ro Hírek **22.00** Mitica ligája (live) **23.00** Gigászok harca

ETV

9.00 Himnusz nyolc versszakban **9.30** Metszet ism.**10.00** Útmutató **10.15** Kós Károly Akadémia **16.00** Piactér **16.30** Kultúrcsepp **17.00** Hitélet ism. **17.30** Erdélyi Kávéház ism. **18.00** Retropolisz ism. **18.30** Híradó **19.00** Kultúrcsepp ism. **19.30** Híradó **20.00** Tájkép ism. **20.30** Híradó **21.00** Erdélyi Kávéház **22.00** Metszet, ism.

ACASA

8.15 A csábítás földjén (sorozat) **9.45** Együtt örökké (sor.) **12.30** A kötelék (sor.) **14.30** Clase 406 (sorozat) **15.30** Amor real (sorozat) **16.30** Mesés hölgyek **17.30** Az örökösök (sor.) **19.30** A csábítás földjén (mexikói sor.) **20.30** A szerelem győzelme (sor.) **22.00** Perro amor (amerikai sor.) **0.00** Szerelemkönnyek (román sor.) **1.00** Clase 406 (mexikói sor.)

Kanal D

9.00 Eli Stone (sor.) **10.00** A szerelem színei (amerikai filmdráma, 1995) **12.30** Hírek **13.15** Irány Colorado 2. - Curly aranya (amerikai vígjáték, 1994) (ism.) **15.15** Clejaniak **16.45** Akarsz milliomos lenni? (ism.) **17.45** Ez Románia! **18.45** A nap híre **19.00** Kanal-D Hírek **19.45** D-Paparazzi **20.30** Szemek az árnyékban **22.00** A szomszéd (am. thriller, 1999)

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

Marosvásárhelyi rádió

10.00 Híradás, Ultrarövid
11.00 Híradás, Gyermekm.
12.00 Híradás
12.05 Igehirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta
14.00 Itthon, Erdélyben
15.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Brodway gyöngyszemei

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Hírek
14.10 Dalposta
15.30 Vidékről vidékre
16.00 Hírek
16.05 Vidékről vidékre
16.30 Aranyhangok
17.00 Operett
17.25 Rádióistentisztelet evangélikus egyház
17.55 Hírek, adászárás

TVR 2

8.00 Fraiser és a farkasok (am.-kan. sor.)
8.55 Egészségtabletta
9.10 Az ember és a gép (amerikai filmdráma, 1987) (ism.)
10.55 Vallomások (ism.)
11.50 Bazár
12.25 Biznisz óra
13.15 Topping
14.00 Építészet
14.35 Együtt Európában
15.30 Teleshopping
16.00 Fraiser és a farkasok (am.-kan. sor.)
17.00 Vallomások
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.30 Răzushow - szórakoztató műsor
19.30 Oroszlánok arénája
20.25 Biznisz óra
21.10 Késhegyen
22.00 Hírek, sport
23.00 Minden pénzt megér
23.35 Fiúk és lányok (angol vígj. sor.)
1.10 Auto-mánia (ism.)
1.35 Légy formában
2.00 Răzushow (ism.)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Könyvbemutató
10.30 The legend of the seeker (ism.)
11.30 Nevess csak! (am. vígj. sor.)
12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
13.00 Pro Tv hírek, sport
14.00 Apropo TV (szórakoztató műsor) (ism.)
15.00 Román Komédia Társaság (szórakoztató műsor) (ism.)
16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport
17.45 Happy Hour – szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 Fogadok az élettel (román sorozat)
22.30 Pro Tv hírek, sport
23.00 A mentalista (amerikai krimisor.)
0.00 România szeretlek! (ism.)

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport
8.00 Reggeli matiné - műsora (live)
10.00 Sajtószemle Mircea Badeaval
10.50 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
11.30 Nálam az irányítás - reality show
13.00 Híradó, Sport
14.00 Menyasszony a fiamnak - reality show (ism.)
16.00 Híradó, Sport
17.00 Közvetlen hozzáférés Simona Gheorghe műsora
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.20 Árnyékok a paradicsomban (amerikai-orosz akciófilm, 2010)
22.00 Lale (török sorozat)
23.00 Híradó, Sport
23.45 Egy bűnös show - Dan Capatos műsora (live)
1.00 Árnyékok a paradicsomban (ism.)

PRIMA TV

7.30 Ízek, három szakács (ism.)
8.00 Családban (ism.)
9.00 Teleshopping
9.30 Szívek találkozása (sor.)
10.30 Tanulj, álmodj, szeress! (ism.)
11.30 Fintescu hidja
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Szívek találkozása (indiai sor.)
15.00 Családban (ism.)
16.00 A cseresznye a tortán
17.00 Lököttek (román sorozat)
18.00 Hírek
19.00 Sport
19.30 Titkos szerelmek (telenovella)
20.30 Miss vidéki lány
22.15 Lököttek (román sorozat)
23.15 Mondenii (szórakoztató műsor)
23.45 Médium - A túlvilág kalandorai (angol thrillersor.)
1.00 Fintescu hidja (ism.)

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült?
8.00 Autókereskedők - Dodge Charger
9.00 Hogyan csinálják?
10.00 Hogyan készült?
11.00 A túlélés törvényei
12.00 Amcsi motorok - Craftsman/ Die Hard
13.00 Autókereskedők - Dodge Charger
14.00 Autókereskedők - BMW M3
15.00 Kíváncsiság - Léteznek-e párhuzamos univerzumok?
16.00 Hogyan készült?
17.00 Amcsi motorok - Craftsman/ Die Hard
18.00 Autókereskedők - Saab 9-3
19.00 A túlélés törvényei - A maláj szigetvilág
20.00 Állítólag...
21.00 Hogyan készült?
22.00 Kíváncsiság - A születés csodája
23.00 Para? Normális?
0.00 Autókereskedők - Saab 9-3
2.00 A túlélés törvényei

SPORT.RO

10.00 Pontos sportidő **12.00** Sport.ro Hírek **13.00** Pontos sport **14.00** Prosport óra **15.00** Sport.ro Hírek **15.10** Pontos sportidő **16.00** Sport.ro Hírek **16.30** Pontos sportidő **18.00** Sport.ro Hírek **19.00** Pontos sportidő **19.05** Információk **20.00** Pontos sportidő **20.05** Red Bull X-Fighters World Tour **21.00** Sport.ro Hírek **22.00** A KO királyai **23.00** Sport.ro Hírek

ETV

10.00 Néptánc **10.30** Átjáró ism. **16.00** Híradó **16.15** Kultúrcsepp ism. **16.35** Kárpát Expressz **17.00** Átjáró **17.30** Híradó **17.50** Egészséges percek **17.55** Könyvajánló **17.57** Életképek **18.00** Néptánc **18.30** Híradó **19.00** Piactér **19.30** Híradó **20.00** Moldoványi judit: Ki viszi levelem **20.30** Lakatos Iván: Üvegvilágom **21.00** Híradó **21.30** Piactér

ACASA

8.15 A csábítás földjén (sor.) **9.45** Együtt mindörökké (sor.) **12.45** Mesés hölgyek **14.15** Clase 406 (sor.) **15.30** Amor real (sor.) **16.30** Igaz történetek **17.30** Lola (amerikai sor.) **18.30** A lángoló ég alatt (sor.) **19.30** A csábítás földjén (sor.) **20.30** A szerelem győzelme (sor.) **22.00** Éjszakai történetek **22.30** Perro amor (am. sor.) **23.30** Szerelemkönnyek (sor.)

Kanal D

7.30 Családi történet (török sor.) **9.30** Teleshopping **10.00** Kedves barátnőm **12.30** Kanal-D Hírek **13.15** Légy az enyém **15.15** A szív úrnője (török sor.) **16.45** Célpontban **18.45** A nap híre **19.00** Kanal-D Hírek **20.00** A szívnek parancsolni nem lehet (török drámasor.) **22.00** Szemek az árnyékban **23.30** Kanal-D Hírek **0.30** Polycarp (amerikai krimi, 2007)

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

Marosvásárhelyi rádió

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság
12.00 Híradás
12.10 Művelődési hírek
12.35 Kispad - sportműsor.
13.05 Zenés üzenetek.
14.00 Híradás, KultúrPresszó
15.00 Híradás, KultúrPresszó
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapok igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

Készülődnek a vébére

Kézilabda

T. J. L.

Jövő szombaton, Brazíliában mozgásba lendül a 20. női kézilabda-világbajnokság karavánja, s a 24 résztvevő az utolsó simításokat végzi felkészülésén. A Szörényváron (Drobeta Turnu Severin) megrendezett Kárpát-kupáról már beszámoltunk, Románia, Magyarország, Szerbia, Macedónia volt a részt vevők sorrendje. A Norvégiában a múlt hét végén megrendezett hagyományos Möbelringen-kupát otthon tartották a házigazdák, miután 27-24-re legyőzték a németeket, büntetőkkel 39-38-ra a spanyolokat és 32-18-ra a svédeket. További eredmények: Svédország–Spanyolország 27-19, Németország–Svédország 26-22, Németország–Spanyolország 25-22. Barátságos formaellenőrző mérkőzéseken Montenegró 31-28-ra és 36-25-re nyert Horvátország ellen, Dánia pedig ikszelt Németországgal, 22-22. A napokban, Londonban, „Olympic Test” elnevezésű torna zajlik két vb-résztvevő, Angola és Kína, no meg Ausztria, Lengyelország, Szlovákia és a házigazda Nagy-Britannia közreműködésével. A hét végén esedékes franciaországi tornára a román válogatott is meghívott volt, de végül csak a világbajnoki címvédő oroszok, a montenegróiak és a tunéziaiak lesznek a franciák vendégei. Ma és holnap izlandi–cseh párharcok lesznek, szombaton svéd-norvég, szerb–horvát és brazil–spanyol, vasárnap pedig szerb–horvát és brazil–holland találkozók. A vb házigazda Brazília kedden Montenegróval, szerdán pedig az Európa-bajnok Norvégiával meccsel. A december 3. és 18. között sorra kerülő világbajnokságon Európát 12, Ázsiát és az Amerikákat 4-4, Afrikát 3, Óceániát pedig egy válogatott képviseli. Az A csoportban Norvégia, Montenegró, Angola, Németország, Kína és Izland, a B-ben Oroszország, Kazahsztán, Hollandia, Dél-Korea, Spanyolország és Ausztrália, a C-ben Románia, Franciaország, Brazília, Tunézia, Kuba és Japán, a D-ben pedig Svédország, Dánia, Horvátország, Argentína, Elefántcsontpart és Uruguay vív körmérkőzést a négy-négy továbbjutó helyért. A 2009-ben, Kínában megrendezett világbajnokságon Oroszország, Franciaország, Norvégia volt a dobogósok sorrendje, Románia a nyolcadik, Magyarország pedig a kilencedik helyet szerezte meg. Ezúttal a trikolórok legalább egy helyet javítanának legutóbbi eredményükön, ami olimpiai részvételt biztosítana nekik jövőre, Londonban. ◄

Futballgála a San Sirón

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

Szerdán este további négy csoportban játszották le a labdarúgó-Bajnokok Ligája-csoportkör ötödik fordulójának mérkőzéseit.

A játéknap szépségdíjas rangadóján az AC Milan kétszer is egyenlített az FC Barcelona ellen, ám végül a BL-címvédő 3-2-re győzött a San Siróban, és ezzel csoportelső lett. Van Bommel öngóljára Ibrahimovic, Messi tizenegyesére pedig Boateng válaszolt, Xavi 64. Percben jegyzett találata azonban már felelet nélkül maradt. Az olasz bajnok legfeljebb azzal vigasztalhatta magát, hogy 2-1-re nyerte az akciógólok különpárbaját és nyolc pontja máris elegendő a továbbjutáshoz.

A H csoport másik mérkőzésén, Boriszovban, a Viktoria Plzen 1-0-ra nyert a fehérorosz BATE ellen, Marek Bakos találata pedig az Európa Ligéba „röpítette” a cseh bajnokot.

Az E csoportban a Bayer 04 Leverkusen az utolsó 20 percben fordított a Chelsea ellen, miután az angoloknak Drogba szerzett vezetést a második félidő elején. A hajrában Derdiyok (73.) és Friedrich (91.) is betalált, s a 2-1-es német siker miatt a második továbbjutó hellyel kapcsolatos döntés a zárófordulóra maradt. A másik mérkőzésen a Genk nagyon nagy verést kapott: a spanyol bajnokságban harmadik Valencia hét gólt rúgott a Tőzsér Dániellel és Köteles Lászlóval felálló belga csapatnak. A vendégek rémálma a védőket megelőző Jonas fejes góljával indult, Kötelesnek esélye sem volt hárítani. Soldado még a szünet előtt berámolt egy triplát – Köteles ezeknél sem volt hibáztatható. Fordulás után vált teljessé a belga összeomlás, Pablo a 16-os vonaláról csavart a bal alsó sarokba, Aduriz két védőt lerázva gurította el Köteles mellett a labdát, Tino Costa pedig a magyar bravúrja után közelről lőtte be a kipattanót, 7-0.

Az utolsó fordulóban a 9 pontos Leverkusen biztos továbbjutóként lesz a Chelsea vendége, míg az angolokhoz hasonlóan 8 pontot gyűjtött Valencia a genki meccs nagy favoritja.

Az F csoportban az Arsenal Van Persie-duplával győzte le 2-1-re a Borussia Dortmundot, 11 ponttal csoportelső és nyolcaddöntős. Azzal, hogy Fetfacidisz 82. percben szerzett góljával 1-0-ra nyert Marseille-ben, a görög Olimpiakosz életben tartotta továbbjutási reményeit. A december 6-i Olimpiakosz–Arsenal- és Dortmund–Marseille-mérkőzéseket megelőzően a franciáknak 7, a görögöknek 6, a németeknek pedig 4 pontjuk van, így a második továbbjutó helyért folyó küzdelem elméletileg háromesélyes.

A G csoportban történelmet írt az APOEL Nicosia: azzal, hogy gól nélküli döntetlent harcolt ki Szentpétervárott az orosz Zenit vendégeként, a gárda lett Ciprus első BL-nyolcaddöntőse. Az is eldőlt, hogy a Sahtar Donyeck búcsúzik az európai kupaporondtól: Mircea Lucescu ukránjai hazai pályán kaptak ki 2-0-ra az FC Portótól, és már nem kerülhetik el a csoportutolsó helyet. December 6-án a 9 pontos APOEL a héttel kevesebbet gyűjtött Sahtart fogadja Aphrodité szigetén, a 7 pontos Porto pedig továbbjutást jelentő győzelemért hajt a 8 pontos vendég Zenit ellenében.

Két csoportban már mindent tudunk, A D betűjelű kvartettből a Real Madrid és az Ajax Amsterdam, a H betűjelűből pedig az FC Barcelona és az AC Milan biztosította már most a helyét a legjobb 16 között. Ismert az A (Bayern München), B (Internazionale Milánó) és F (Arsenal London) csoport győztese, s biztos már a Bayer 04 Leverkusen és az APOEL Nicosia továbbjutása is. ◄

Zlatan Ibrahimovicra (fejelés közben) különösen ügyeltek az FC Barcelona védői

Magyar és román remények

Kézilabda

ÚMSZ

Megerősítené kedvező pozícióját az MKB Veszprém, ha vasárnap ott folytatná szereplését a férfi kézilabda a Bajnokok Ligájában, ahol múlt szerdán abbahagyta. Mocsai Lajos vezetőedző csapata november 16-án parádés játékkal nyert 29-24-re a Füchse Berlin otthonában, és még a német lapok is szuperlatívuszokban írtak a magyar bajnok teljesítményéről. Ha most a Veszprém Arénában is nyerni tud az MKB, szinte biztos, hogy a B csoport első vagy második helyén zár, azaz kedvező helyzetből várhatja majd a nyolcaddöntő sorsolását.

A Pick Szeged ezúttal pihen, december 18-án pótolja majd a Montpellier elleni idegenbeli derbijét. A múlt héten a Tisza-partiak szintén fantasztikus teljesítménnyel rukkoltak elő, 38-35-re verték a világsztárokkal felálló francia riválist. Ám ez is csak arra volt elegendő, hogy megmaradjon a továbbjutási esély a D csoportban. A C csoportban sereghajtó Konstancai HCM az első pontok reményében fogadta tegnap este a macedón HC Metalurg Skopjét.

A férfi KEK-ben és az EHF Kupában a nyolcaddöntőbe jutás a tét. Előbbiben a Ferencvárosnak elvileg nem szabadna, hogy gondot jelentsen a ciprusi European University együttese. A másikban viszont a Tatabánya és a Balatonfüred esélytelen a német Bundesligában pillanatnyilag tizedik helyen álló Göppingennel, illetve a Bajnokok Ligája-szabadkártyáról lemaradt francia Dunkerque csapatával szemben. Az EHF Kupa harmadik fordulójában érdekelt a román bajnoki ezüstérmes SZKC is, amely azonban csak a jövő hét végén játszik a norvég bajnok Haslum KHK-val. Utóbbi lemondott pályaválasztói jogáról, így December 3-án, szombaton és 4-én, vasárnap is Székelyudvarhelyen csap össze a két gárda. ◄

A bajnoknál a sereghajtó

Kosárlabda

Turós-Jakab László

Négy felvonásban zajlik a férfi-kosárlabdabajnokság 10. fordulója. Az Eurochallenge Kupa csoport-visszavágóira készülő U-Mobitelco BT ma délután Kolozsváron fogadja a nyeretlen sereghajtó iaşi-i gárdát. Szintén ma az újonc CSS Giurgiu Ellen próbálja feledtetni a Dinamo elleni kudarcot a BC Mureş is, a vásárhelyi kispad erősen inog Déri Csaba edző alatt. Szombaton BCM Piteşti–CS Otopeni-, Medgyesi Gaz Metan–Bukaresti CS Municipal- és Csíkszeredai Hargita Gyöngye–Temesvári BC-mérkőzéseket rendeznek, utóbbiról a *Digi Sport* számol be 19 órai kezdettel. Vasárnap a *TVR 3* a Dinamo–Nagyszebeni CSU Atlassib-meccset közvetíti élőben (18 órától), a *Digi Sport* az Energia Rovinari–Nagyváradi CSM-találkozót (20 órától). A SCM CSS Craiova–CSU Asesoft Ploieşti-mérkőzés hétfőre marad, s a *Digi Sport* közvetíti 20 órától. A női bajnokság 11. fordulójából már lejátszották a Nagyváradi CSM U–Brassói Olimpia- (48-55) meccset, a SCM Craiova–Aradi ICIM UVG-találkozót pedig hétfőn pótolják. A szombati műsor: Temesvári BCM Danzio–Kolozsvári U, Politehnica Iaşi–CSM Târgovişte, Bukaresti Olimpia–Bball 6 Sepsi BC, CSM Sportul Studenţesc–CST Alexandria, Gyulafehérvári CSU–Buk. Rapid, Marosvásárhelyi Nova Vita–Szatmárnémeti CSM. ◄

Djokovicnak esélye sem volt

Tenisz

ÚMSZ

Novak Djokovic (1.) 6-3, 6-1-re kikapott a spanyol David Ferrertől (5.) szerdán este a férfi teniszezők Londonban zajló, 5,93 millió euró összdíjazású, évzáró Mesterek Kupáján. A világelső szerbnek esélye sem volt a mérkőzésen, melyen mindössze négy játékot tudott megnyerni, s összesen 33 ki nem kényszerített hibát ütött. Ferrer sikerével már bejutott az elődöntőbe. Korábban a cseh Tomas Berdych (7.) meccslabdát hárítva nyert a sérülés miatt visszalépett Andy Murray helyét átvevő szerb Janko Tipsarevic ellen. Tegnap a már biztos csoportgyőztes és elődöntős Roger Federer (4.) 6-1, 3-6, 6-3-ra nyert az amerikai Mardy Fish (8.) ellen. A másik továbbjutó hely sorsa felől este döntött a spanyol Rafael Nadal (2.) és a francia Jo-Wilfried Tsonga (6.). A párosok küzdelmében hatodik kiemelt Horia Tecău–Robert Lindstedt román-svéd duó vereséget szenvedett a világ legjobb párosának számító amerikai Bob Bryan/Mke Bryan duótól. Az ikrek 6-1, 6-2-re nyertek és készülhetnek az elődöntőre. Az indiai Mahesh Bhupath és Leander Paes 7-5, 6-3 arányban bizonyult jobbnak a Jürgen Melzer/Philipp Petzschner osztrák–német párosnál. ◄

Röviden

Román sikerek

Mindkét román résztvevő nyerni tudott idegenben a női kosárlabda Közép-Európai Liga (CEWL) csoportkörében. A B betűjelű kvartettben az Aradi ICIM UVG 85-60-ra verte a német bajnok TSV Wasserburgot. Az A csoportban a Szatmárnémeti CSM 69-53-ra nyert Brnóban a Valosun ellen és a második helyen áll.

Neşu: végre otthon

Mihai Neşu elhagyta a De Hoogstraat kórházat és most hollandiai lakásán folytatja felépülését. A labdarúgó május 10-én sérült meg csapata, az FC Utrecht edzésén és öt híján 200 nap után hagyhatta el a kórházat, ahol részleges bénulását kezelték.

Csodára készülnek az Acélbikák

Mától vasárnapig a dániai Herningben próbál meg kisebb fajta csodát tenni a Dab.Docler jégkorongcsapata, amely a Kontinentális Kupában igyekszik kiverekedni a négyes döntőbe jutást. A Dunaújváros történetében ez a harmadik alkalom, hogy a tíz közé került. A házigazdák nagy esélyesei a tornának, de az olasz Asigo és a brit Sheffield is erősebb az újvárosiaknál – s csak az első helyezett jut a januári négyes döntőbe.

úmsz színkép
Hétvégi melléklet
Szerkeszti: Ágoston Hugó, Szonda Szabolcs
2011. november 25–27., péntek–vasárnap
Készült a Communitas Alapítvány támogatásával

Színpadok és közönségeik

Beszélgetés Kövesdy István rendezővel, a vásárhelyi színház Tompa Miklós Társulatának művészeti vezetőjével

Interjúalanyunk, számos szakmabelivel együtt, végignézte október végén, november elején a bukaresti Országos Színházi Fesztivál idei kiadását, átfogva, amennyire lehetett, annak gazdag programját, párhuzamos rendezvényei némelyikét is. Úgy véli, nem egy, rendkívüli tapasztalattal szolgált számára a rendezvény, amely azt is megerősítette, hogy nagyon sokféle a színház önmagában, az előadások olykor összehasonlíthatatlanok. Persze, hiányérzet is akad a fesztivál nyomán... Beszélgetésünk kezdetén a fesztiválon szerzett benyomásairól kérdeztük Kövesdy Istvánt.

Zsehránszky István

– Több élményem volt. Megemlíteném a Bulandra Színház előadásait, elsősorban a Kordonszkij által rendezett, *Îngropaţi-mă pe după plintă* című előadást, de számomra nagyon kedves előadás a *Mountainbikers*, amellyel a Temesvári Állami Német Színház szerepelt a fesztiválon. Pedig teljesen másfajta, mint az előtte említett; fiatalokat is érintő, s ezért nagyon fontos előadás...

▶Fiatal rendező, Radu Nica munkája.

– Nagyon izgalmas az előadás formai világa és koncepciója. Tehát a sokféleség az, ami a fesztiválon megragadott... Marcel Iureşről például mindig kiderül, hogy milyen kiváló színész, és boldog voltam, hogy láthattam egy teljesen másfajta előadásban. Eddig mindig nagyszínpadi előadásokban láttam, most pedig a Teatrul Actban monodrámaként adta elő Creangă Ivan *Turbincă*-ját, ami számomra felejthetetlen élmény marad. Sok ilyen élményt gyűjtöttem ezen a fesztiválon, még akkor is, hogyha vannak hiányérzeteim. Voltak előadások, amelyeket kevésbé kedveltem, sőt, olyan is akadt, amelyről nem értettem, hogy miért válogatták be. Nem tudom, hogy a *Windsori víg nők* miért szerepelt a fesztivál műsorán.

▶Azért, mert a román színjátszás egyik nagy öregje, Alexandru Tocilescu rendezte… Ugyanígy a Macbethről is kérdezhetnénk, hogy miért szerepelt a válogatásban.

– Azt nem láthattam.

▶Mert azt Radu Penciulescu rendezte. De már ő sem az, mint aki a Lear királyt rendezte annak idején. Bár ez is Shakespeare-előadás, nyomába sem ér annak. És valószínű, a Tocilescu előadásánál is az érződhetett, hogy már nem tud újítani.

– Számomra csalódás volt. Úgy tűnt, a nevét adja valamihez, amihez nem kellene. Pontosan azért, mert Tocilescu neve jelent valamit a romániai színházi világban. Nem említettem a Şerban-előadásokat, mert azokat nem itt, hanem Kolozsváron vagy Pécsen láttam. Kedvencem, mindenképpen, a *Ványa bácsi*, amely szerintem évek óta talán a legjobb, Romániában született színházi előadás... Minden kicsi részletében nagyon cizellált és szépen fogalmazott, a színészi alakítások pedig kivétel nélkül kiválóak, ami talán a legfontosabb. És a fesztiválon szerzett másik nagy tapasztalat az, hogy még mindig vannak kiváló színészek, idősek és fiatalok; velük kell és velük érdemes színházat csinálni.

▶Örvendek, hogy említette a temesvári német színház előadását.

– Egyrészt újszerű volt az, ahogy a rendező, Radu Nica ezt az előadást színpadra állította. Izgalmas volt. És szellemes is az a tér, amelyben az előadást létrehozták, nagyon intenzív színészi játékkal, ami hatott, még akkor is, ha úgy gondolom, hogy a temesvári német színház nem nagyon erős színészanyag tekintetében. Tehát jó lenne, ha sokkal jobb színészekkel csinálhatnák ezeket a nem mindennapi előadásokat, de így is kiemelkedő volt. Radu Nica szerintem egyik kiváló rendező romániai viszonylatban, és jelenléte nagyon fontos, mert a fesztivál nem bővelkedett ilyen előadásokban, amelyek megszólították a fiatalokat, az ő problémájukról is szóltak, ahol a családi, a szociális és szexuális problémák őket érintő módon kerültek terítékre, szemben a sok, úgymond idősebbeknek való, klasszikusnak, veretesebbnek tűnő előadással. Ez nem esztétikai minősítés, hanem a válogatás, a felhozatal jellemzése.

▶A válogatást végző Alice Georgescuban benne lehetett az a szorongás is, hogy lássuk a nagy öregeket, amíg láthatjuk… De nagyon örvendett annak, hogy a nézőtér tele volt fiatallal. Ez lényeges a jövő szempontjából, mert ha a fiatalok „beoltódnak” színházzal, az életre szóló. Sok fiatal sorbaállt a színház bejáratánál, kivárta, amíg az idősebbek bemennek, és a maradék helyekre őket is beengedték.

– Persze, egy ilyen fesztiválon mindig felmerül: egyszeri alkalom, lehet, hogy soha máskor nem láthatom ezt az előadást, és mindent megteszek, hogy láthassam. De ezt leszámítva is jó volt, hogy legalább a fővárosban ilyen sokan szeretik, igénylik a színházat, ilyen fontos a színház.

▶Azt gondolom, mindenhol igénylik, mindenhol fontos, csak rendszerint hiányzik az esemény. Mert a színházi néző olyan, hogy az események vonzzák. Talán eseményeket kellene kitalálni, kreálni, ez az, ami hiányzik…

– Nyilván, fontos az esemény, de a teljesség kedvéért hozzátenném: egy társulat életében egy évadban, ami tíz hónapot jelent, egyszeri alkalom az ilyen. Viszont tíz hónapon át játszani kell, és azt szeretnénk, ha tíz hónapon át mindig ugyanígy látogatnák előadásainkat, mint Bukarestben, a fesztivál alatt. Valóban kellenek események, elsősorban azért, mert kapcsolatok teremtődnek. A néző rálátást nyer, megtudja, mi zajlik a színház területén, romániai viszonylatban vagy legalább Erdélyben, s nem árt, ha kitekintést nyer Európára. Ezek jó dolgok, mert mindig ösztönöznek. De még egyszer mondom: nincs az a színház, amelyik megengedheti magának, hogy havonta egy olyan értelemben vett eseményt rendezzen, amely nagyon fontos és újszerű tud lenni sok ember számára.

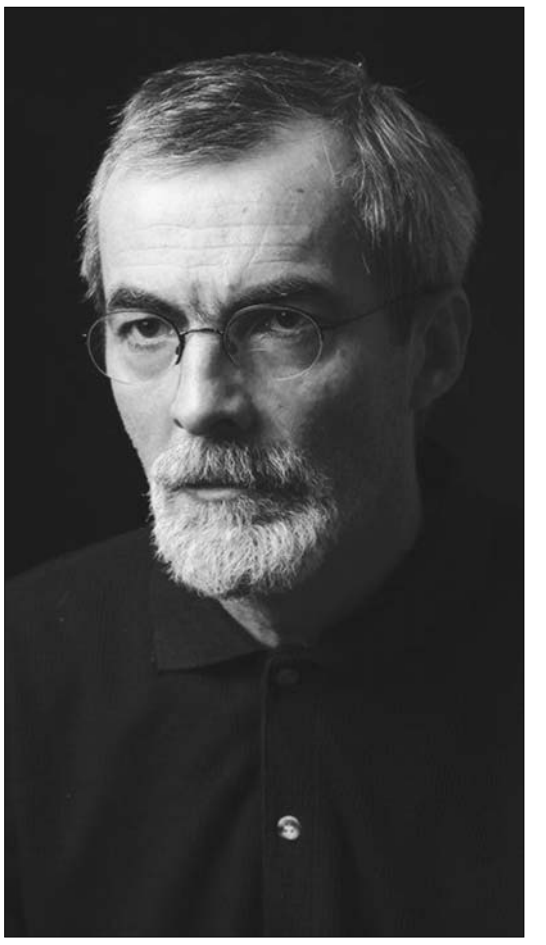

Kövesdy István személyes fotótárából

▶De havonta van egy-egy bemutató, nemde? Az nem lehet esemény?

– A bemutató esemény, nem ez a probléma. Mi sem panaszkodhatunk, sőt, el kell mondanom, hogy Marosvásárhelyen van közönség a bemutatókon.

▶Csak túl hamar kifutnak az előadások?

– Igen. Néhány előadás után tulajdonképpen a produkció élete pengeélen van. Ha sikerül turnéra pénzt szerezni, akkor tovább lehet játszani az előadást, ha nem, akkor elkallódik, s vele együtt elkallódnak azok az értékek, amelyeket ugyanolyan erőfeszítéssel, ugyanolyan befektetéssel, ugyanolyan hosszú idő alatt hozunk létre, mint bármelyik más társulat. És ez érvényes a többi erdélyi színházra is. Ma már csillagászatinak tűnnek az olyan számok, hogy 200-250 előadás, ami régen megszokott dolog volt. A marosvásárhelyi színház első nagyszínpadi bemutatója az idén a *Nem élhetek muzsikaszó nélkül* volt. A műsorfüzetben megpróbáltuk felvázolni az előzményeket, utalva arra a híres előadásra, amelyet Hunyadi András rendezett hajdan ugyanitt, Csorba András meg Ferenczy István játszotta a főszerepet, és több százszor adták elő. Hát ez ma már elérhetetlen.

▶Abban a több száz előadásban benne volt a székelyföldi turné is valószínűleg, s még sok más kiszállás Erdély-szerte…

– Hát persze, amire most nincs anyagi lehetőség... Egyébként a nagytermi produkciók esetében a 20-25-ös előadásszám már jó... Egy színházi évadban egy társulatnak legalább hat-hét bemutatója van, mert minimum ennyi kell a repertoárszínházhoz. A kolozsvárit leszámítva valamennyi erdélyi magyar színház repertoárszínház. A kolozsvári is az, bizonyos értelemben. Tehát arra kényszerülünk, hogy bérletrendszerrel különböző közönségrétegeknek az ízlését, preferenciáit kielégítve alakítsunk ki egy-egy évadot. A hét bemutatót szorozzuk meg tízzel vagy tizenkettővel, ahány állami magyar színház van, hogy csak azokról beszéljünk, ez azt jelenti, hogy 80-90 bemutató van egy évadban. Ezek közül hányat vihetnek el, vagy hányat hívnak meg? Függ a kapcsolatoktól is, amelyek személyes meg szakmai kapcsolatok... Sok év alatt épülnek ki.

▶Ha jól tudom, ebben az évadban lejár az ön mandátuma. Vállal-e újabbat?

– Nem. Ezelőtt öt évvel vállaltam a Tompa Miklós Társulat művészeti vezetői tisztségét, ez az ötödik évad. A pályázatot öt évre írták ki. Ezzel lezárul tulajdonképpen egy szakasz az életemben – és a színház életében is. Először vállalkoztam ilyen feladatra. Azt hiszem, olyan terhekkel szembesültem, amelyek a rendezői pályámat akadályozták... Annyira sok az adminisztráció és olyan gondok vannak, hiszen a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház, hogy így fogalmazzak, a mai napig egy megoldatlan problémagóca az erdélyi magyar színjátszásnak, és az én tevékenységem nem igazán tudott ezen változtatni, annak ellenére, hogy megpróbáltam önmagamhoz hűen repertoár kialakításával, a saját ízlésvilágomat nem elárulva és nem cserbenhagyva, szinte csak olyan előadásokat létrehozni, amelyekért a mai napig vállalom a felelősséget, és nem szégyellem. Azt hiszem, hogy ilyen értelemben változott a társulatnak a saját értékrendje, de más természetű problémákat nem oldhattam meg. Ezért nem folytatom.

Oldalnézet

Egy amerikai történész-író

Krebsz János

Történetesen John Lukacs a neve, és 1924-ben Magyarországon látta meg a napvilágot, át- és túlélte a világháborút és a deportálásokat, 46-ban emigrált és lett amerikai történész, akinek legfőbb témája a második világháború. Sok-sok könyve jelent meg, ezekből tizenhét magyarul is olvasható. Pályarajzot nem mellékelünk, csupán munkásságának néhány elgondolkodtató elemét rágjuk meg egy kicsit, sajátosan oldalnézeti szempontból.

Kezdjük a történelemmel. Komoly tudomány vagy az irodalomnak egy sajátos válfaja, amelyben a szerzőnek egy kicsit kevesebbet szabad a fikcióra bíznia? Annyi személyes szempontot mindenképpen leszögezhetünk, hogy a jó történészek és az igazán hatásos történeti munkák irodalmi erényekkel bírnak. Nem lehet jó történész, aki nem tud írni.

Itt, az európai nemzeti múltak szövevényében a történelemnek van még egy kiemelt összekovácsoló funkciója, beletermelik kisiskolás kortól a gyermekek fejébe azt a kronológiát és eseménysort, amitől belőle büszke magyar, román, szlovák, német, satöbbi lesz. Mindegyik nép irtózatosan érzékeny erre a közös emlékezetnek nevezett emberi tákolmányra, képesek összeveszni a szomszédos népekkel bizonyos kérdésein, és nagy lapos közhelyekben jelölhető meg a nemzettudat közös hányadosa. Nem vagyok ennyire pesszimista a tudomány lényegét illetően, ez egyrészt generációs állapot, mert sokan átéltük, hogy egyszer csak elkövetkezett egy pillanat az életünkben, amikortól kezdve minden másképp – volt. Másrészt a magyar gyökerű történész munkásságával relativizálja folyamatosan ezt a nemzeti érzésbe oltott történetiséget, ahányszor leírja, hogy az Amerikai Egyesült Államoknak két évszázados a múltja, s indulásképpen meg tudtak szabadulni rendi meg származási fékektől, amelyek a világ többi részén a hagyomány megkerülhetetlen elemei.

Amerikából nézve a világ. Közben a világ amerikanizálódik. A kölcsönös lenézés állapotából egyhamar nem fogunk kikeveredni, de ez inkább emberi jellemzőnk ebben a globális faluban.

John Lukacs kedves témája a második világháború, kedvenc főszereplője Churchill. A téma- és személyválasztás szerencsésnek nevezhető, különösen akkor, ha valakinek eredeti mondanivalója is van hozzá. John Lukacsnak van, s alaposan meggondolkodtatja vele a magyar olvasót.

Kezdjük azzal, hogy a második világháború itt Európában még személyes emlékekkel színezett, erősen rögzített tabukkal, elhallgatásokkal, illemszabályokkal beszélünk róla, így készülnek filmek és irodalmi feldolgozások. Például Hitler személye. Két ábrázolása hagyományozódott: az idegbeteg, terhelt gonosz zseni, aki manipulálja környezetét, alapvetően sikertelen ember, az emberiségen verte le a sok frusztrációt, amit a világtól kapott; vagy: antiszemita őrült, aki válogatott bűnözőkkel vette körül magát, pszichopata klinikai eset… Ezzel szemben Lukacs nyugodtan leírhatja, hogy a világ akkoriban legműveltebb, legkulturáltabb, legcivilizáltabb népének lett politikai vezére ez az ember, Európa fáradt demokráciái úgy tekintettek rá, mint dinamikus kísérletre, amely kivezeti az idejétmúlt formákból a világot, az öreg kontinens cinikus népeit. Mások a bolsevizmus ellen felmutatható kisebbik rosszként tekintettek a Harmadik Birodalomra, s maga Hitler is inkább demagóg módon felhasználta a zsidóellenességet, amely az angol felsőháztól a szovjet Központi Bizottságig átjárta az emberi gondolkodást akkoriban, és ő maga nem volt igazán antiszemita. Sőt, egy nagy játékos volt, aki az utolsó pillanatig mérlegelt és jól döntött.

Fotó: www.andrasmayer.com

Nem jó történész, aki nem tud jól írni is: John Lukacs mindkettőt tudja

A második világháborúnak volt egy olyan pillanata, amikor Hitler győzelemre állt, s egyedül Churchill (meg az angol nép) állt szemben a világot legyűrő akarattal. Az angol hadsereg beszorulva, bekerítve Dunkerque-nél, a franciák kapitulációra készülnek, Amerika még távoli szemlélő, az oroszok megosztoztak a németekkel Lengyelországon, s a Molotov–Ribbentropp-paktummal jól átvágtak mindenkit, akik, lásd előző bekezdés, a két fenevad egymásra uszításában láttak volna megoldást. Churchill pedig, az ódivatú, konzervatív figura, aki a kormányán belül is ingatag pozícióban vezető, gyakorlatilag mindenki csak a hibáiról tud azokban a napokban, ez a többszörösen bukott politikus, a káros szenvedélyeivel, a pusztító humorérzékével és retorikai teljesítményeivel, megfordítja a világtörténet menetét. Így, dióhéjban – érzékelem – szinte hollywoodi a történet, pedig inkább egy író érzékenységével praktikusan összerakott ötnapos történelmi esszé vázolja a történéseket, illetve a víziót, amely összefogja, sorba rendezi, értelmezi az eseményeket.

A második világháború másik nagy csomópontja, amivel Hitler is az utolsó pillanatig számolt, hogy a totalitárius Szovjetunió és szövetségesei mikor érnek el ahhoz a ponthoz, ahol egymás ellen fordulnak törvényszerűen. Kitartott a szövetség a háború végéig, s csak a hidegháborúban kezdődött meg a világtörténelmi vetélkedés, amelynek egyik fél felőrlődésével kellett végződnie. Utólag nagyon jól megérthetők a folyamatok, benne élve ezer lehetősége van a ma után következő holnapnak, és Lukacs ezt a folytonos dilemmahelyzetet tudja érzékletesen megjeleníteni.

A módszer emlékeztet Tolsztojéra: egy emberöltővel az események után, már kellő rálátással a múltra, megpróbáljuk rekonstruálni a viselkedéseket, motivációkat, összecsapó értékrendeket. Mert honnan tudhatjuk, tudhatta Tolsztoj, mit gondolt Kutuzov és Napóleon? Két emberi viselkedésmódot, kultúrát, ambíciót személyesített meg bennük az író, s ugyanezt teszi a történész. Korunk (múltunk) hősei Hitler és Churchill, meg Sztálin és Roosevelt, akikben megszemélyesülni látjuk a diktatúrát meg a demokráciát, s örök igénnyel a jó és a haladás győzelmét. Egyszerűsítünk, általánosítunk, s meg akarjuk érteni a körülöttünk zajló világtörténetet. Nagy segítségünkre lehet ebben John Lukacs.

(John Lukacs: Öt nap Londonban – 1940. május. Európa Könyvkiadó, 2000.; A párviadal. A nyolcvannapos párbaj Churchill és Hitler között, 1940. május 10. – július 31. Európa Könyvkiadó, 2009; A második világháború öröksége. Európa Könyvkiadó, 2011.)

Mozivászon

Sárkánymese kartonok közt

Farkas István

Hozzánk, erdélyi magyarokhoz viszonylag kevés magyarországi nagyjátékfilm jut el – valós időben –, azokat is jobbára fesztiválokon láthatjuk, rendszerint egyazon időpontban vetítve hasonlóan fehér hollónak számító román vagy valamelyik nyugati országból származó művészfilmmel. Így az ember fia nem tehet mást, mint – fáradságot nem ismerve – kemény munkanap után is bevállalja a Bukaresti Magyar Filmhét (2011. november 14–20.) esti vetítéseit, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy néhány idei magyar filmet kipipálhat képzeletbeli listáján. Így voltam Miklauzic Bence második nagyjátékfilmjével, *A zöld sárkány gyermekei*vel is, amelyet annak ellenére néztem meg, hogy a szinopszis elolvasása után kísérteties hasonlóságot véltem felfedezni a rendező első, 2002-ben elkészült nagyjátékfilmjével. Miklauzic ugyanis, akárcsak az *Ébrenjárók*ban, új filmjében is két férfi és egy lány útjainak egymásba fonódásáról mesél, erre a csöppet sem eredeti alaphelyzetre húzva rá a sztorit. (Az *Ébrenjárók* egyébként elnyerte a 2003-as filmszemle legjobb fiatal forgatókönyvírói díját, a legjobb férfialakítás díját és a közönségdíjat is.)

Kezdeti szkepticizmusomat azonban kellemes csalódás váltotta fel, ugyanis az utóbbi éveknek magyar viszonylatban mérve egyik legjobban felépített játékfilmjével találkoztam, amely egyaránt tudja gyönyörködtetni a szemet és a lelket, sőt, nemegyszer sikerül nevetésre is bírnia nézőjét. A sztori egy szimbolikus utalásoktól hemzsegő, kartondobozokkal teletömött raktárépületben játszódik, itt dolgozik Wu, akinek kártyatartozását kell törlesztenie ahhoz, hogy visszamehessen Kínába, a családjához. A dobozokkal körülhatárolt tér azonban Wu számára nemcsak munkahely, itt van az ágya, a konyhája, itt zajlik nagy- vagy kisbetűs élete. A raktár tulajdonosai viszont megválnának az épülettől, így odaküldenek egy frissen elvált, pánikbeteg ingatlanügynököt, Máté Jánost, hogy legyen, aki nyélbe üsse az üzletet. A két férfi kezdetben idegenkedve figyeli egymást, majd szépen lassan feloldódnak a köztük lévő határok. Ahogy a rendező fogalmazott egy interjúban: „Egyikük sem tudja, hogyan kéne élni, és a megoldást a másiktól várja. Történik köztük valami, ami szükséges ahhoz, hogy a saját életükben tovább tudjanak menni.” Ezt a továbbjutást erősíti a szúrós modorú pizzafutárlány megjelenése, aki megrajzolja a már jól ismert szerelmi háromszöget. A hölgy megjelenése valósággal szétszabdalja a két férfi ősi rítusok mintájára szőtt barátságát, amelynek során a semmiből építették fel önmagukat és egymást.

Fotó: magazin.apertura.hu

Abszurd realizmusával üde színfolt Miklauzic Bence második nagyjátékfilmje, A zöld sárkány gyermekei

A film pozitívuma, hogy az eltérő szociális háttérrel rendelkező szereplők barátságának bemutatása nem válik benne mesterkéltté, és bár a kínai bevándorló szerepeltetése nem véletlen, sikerül túlmutatnia az antropológiai vonatkozásokon. Különösen érdekes, amint a film során valóságos szótári szócikkekké alakulnak a raktárban felhalmozott kínai kacatok, a két férfi, nem lévén közös nyelvük, speciális jelrendszerrel kommunikál, a különféle abszurd tárgyakat híva segítségül ehhez. Ezt a bizarr érzést csak erősíti a film lüktető zenéje, amely hol a humoros képi világra, hol pedig a filmben pulzáló érzelmekre játszik rá.

Nem azt akarom mondani, hogy Miklauzic Bence feltalálta a spanyolviaszt a modern magyar filmművészetben, de abszurd realizmusa mindenképp üde színfoltot jelent, nemcsak témaválasztás, hanem megformálás tekintetében is – és itt elég csak azt megemlíteni, hogy a jelzett beállítások ellenére *A zöld sárkány gyermekei* nem válik teátrálissá, és egyszerűségénél fogva első felvillanásra meggyőzi nézőjét.

Hazudnak rendületlenül

Viszlát, Viktor

Pető Péter
NÉPSZABADSÁG

A magyar baloldal nincs abban az állapotban, hogy leváltsa Orbán Viktor rendszerét. Pedig a kormányfőnek minden kétséget kizáróan mennie kell. Antimodernista és demagóg retorikával csinosított másfél éves úgynevezett gazdasági szabadságharca megbukott. Persze akadtak mások is, akiknek szakpolitikai programjai kudarcot vallottak, ám a képlet ezúttal bonyolultabb. A kisebb és nagyobb bukások összefonódnak, a kormányzás elemei kölcsönösen gyengítik egymást. A kormányfő és hű csapata fölszámolta a demokratikus intézményrendszert, államosította a magánnyugdíjvagyont, visszamenőleges hatályú jogszabályt fogadott el, miközben a kontraszelekció szabad egyetemévé változtatta az országot. A szabadságtipró intézkedéseket elfogadó kommentárok sokszor érveltek azzal: mindez a gazdaság fölturbózásának és a függetlenség megszerzésének minden további nélkül megfizethető ára. (Ezúttal tekintsünk el attól az egyébként nem elhanyagolható szemponttól: nincsen olyan cél, amiért a szabadságot föl lehet áldozni, mert a szabadság a cél.) Az orbáni projekt azonban nem hozott sikert. Hiába támadták a polgári demokrácia fundamentumát, a magántulajdont, hiába indítottak kemény sorozat attakot a jogállam ellen, hiába játszották el a polgárok többezer milliárdos megtakarításait. Nincs tovább. Eljött a pillanat, amikor a polgári jobboldalnak kell elszámolnia a lelkiismeretével. Az úgynevezett balliberális értelmiséget megannyi bírálat érte, mert meghatározó személyiségei annak idején az őszödi beszéd nyilvánosságra kerülése után is kiálltak Gyurcsány Ferenc mellett (már aki). Eltartottak, élősködők, hazaárulók lettek, mert nem szólították fel egységesen távozásra a súlyos hazugságon kapott kormányfőt. Az IMF bejövetele újra bizonyította: Orbán Viktor hazudott ellenzéki szerepben, s hazudott kormányon is. Azt állította, nem kell a valutaalap, nem lesznek megszorítások, semmi, ami kárt okoz a magyar embereknek. Ez okozott kárt – kiderült, hogy kell az IMF, a brutális megszorítások. Mindeközben a kormányfő eljátszott választóinak és ellenzőinek pénzéből többezer milliárdot, idejükből másfél évet. Öt éve megannyi komoly személyiség vonta le a következtetést: mennie kell a miniszterelnöknek, mert hazudott reggel, délben és este. És el is kúrta. Ha nincs kettős mérce, ha Orbán Viktor nem transzcendens erők támogatta törzsfőnök, hanem politikus, akkor ma is igaz az, ami öt éve az volt. Nem a magyar jobboldalnak kell mennie, hanem Orbánnak.

Viszlát.

Nem értik

Kovács Zoltán
ÉLET ÉS IRODALOM

Hét eleji hír szerint a Népszabadságnak „befolyásos források" azt mondták: emlékezetük szerint zárt körben Orbán Viktor már korábban célzott arra: „ha az IMF visszajön, én el". Ha valóban ezt mondta, nem tett egyebet, mint reálisan körvonalazta, milyen politikai játéktere lehet ilyen esetben, másfelől megerősítette, hogy az IMF, ha rajta múlik, nem jön vissza. A választás megnyerése óta szinte mást sem tett, mint lankadatlan vehemenciával taposta bele magát IMF-ellenes koncepciójába, de olyan könyörtelen következetességgel, hogy most, amikor másfél évvel később szóba került a lehetséges újbóli kapcsolatfelvétel, nem is mondhat mást: a pénzügyi szervezet segítsége a kormányzás eddigi szakaszának teljes kudarcaként jelenik meg. Önmagában az, hogy egy kormány lehetőségeihez képest igyekszik alakítólag föllépni a globális pénzügyi szervezetekkel kapcsolatos viszonyát illetően, tiszteletre méltóan bátor és honorálandó szándék, de a magyar kormány esetében nem erről volt szó. Orbán gazdaságpolitikájának a lelke volt az IMF-től való teljes elszakadás, a kormány politikai gondolkodását a teljes elzárkózás határozta meg, amibe még az is belefért, hogy a diplomáciában, de még a köznapi társalgásban is szokatlanul durván minősítették egyes tisztviselőit Christoph Rosenbergtől Irina Ivascsenkóig. „Kértek időpontot, mi adtunk" – mondta Kósa Lajos, egyúttal véleményt is alkotott: A valutaalap magyarországi képviselője „olyan mértékben nincsen tisztában a magyar helyzettel, ami mellett nem is érdemes konzultálni". Mondta ezt Kósa, aki egy nemzetközi konferencián ugyanazon a héten minősítette Magyarország helyzetét csődközelinek, amikor párttársa, Varga Mihály Brüsszelben azt mondta: „Több százmilliárdos megtakarítási lehetőséget látok már az első évben is." Mármost lehet Irina Ivascsenkót felkészületlennek tekinteni, de nyilatkozataik ismeretében Kósa és Varga közül az egyik föltétlen az. „A technikai segítségnyújtás minden IMF-tagország számára nyitva álló lehetőség, amelyet az országok maguk igényelnek" – kommentálta Kósa szavait Ivascsenko a *Portfolio.hu*-n, ami a diplomáciai igazmondás tekintetében akár a Kounalakis–Szijjártó-affér előfutárának is tekinthető, már ami a magyar kormányzati emberek szavahihetőségét illeti. A valutaalappal és további nemzetközi pénzügyi szervezetekkel szembeni sértő hang természetesen nem is elsősorban nekik szólt, ez a hang sokkal inkább befelé címzett: azt bizonygatja, hogy a magyar kormány minden pillanatban kiáll az ellenséggel szemben, márpedig az ellenség bárki lehet addig, amíg az nem a kormány és a vezető párt. Most egyelőre legfőbb ellenség a kommunisták és azok, akiknek megágyaztak, a nemzetközi pénzügyi szervezetek. Ez a hang uralja a kormányzati kommunikációt másfél éve, még akkor is, amikor már józanabb belső hangok is önmérsékletet tartanának indokoltnak. Előállt ugyanis az a helyzet, amikor Magyarország finanszírozása egyre nehezebb állampapírokból, és közel került az IMF-segítség kényszere. Ezt jelzi, hogy a hathetes kincstárjegy-aukción felkínált 50 milliárd forintnyi papírra csupán valamivel több mint 35 milliárd forintnyi ajánlat érkezett, vélhetően igen magas hozamelvárások mellett. Alighanem e két körülmény együttesen okozta, hogy az Államadósság Kezelő Központ egyetlen ajánlatot sem fogadott el, tehát sikertelen volt az aukció. Az utóbbi idők aukciói közül ráadásul nem ez az első, amelyik ilyen eredményt hozott. Ez nyilvánvalóan rossz hír, és mivel Orbán ragaszkodik az IMF-mentes Magyarországhoz, a „kőbe vésett" három százalék alatti hiánycél csakis úgy volna tartható, ha új költségvetés készülne. Ez kisebb presztízsveszteséggel járna, mint az újra felvett kapcsolat, ezt Orbán pontosan látja: ha itt még egyszer megjelenik a pénzügyi szervezet, az gyakorlatilag és tényszerűen is olyan tekintélyvesztést eredményezne, amelynek politikai következményei még nem is saccolhatók meg. Hogy azonban ő maga vetette föl lehetséges távozását, az ugyan korai, de nincs benne semmi logikátlan. Legföljebb Orbán mentalitásától idegen. Nyolcévi ellenzék után elég gyorsan került szó lehetséges távozásáról. Egy elejtett mondat még nem jelent semmit, de jelzi, hogy Orbán maga is tudja: túlságosan messze ment az IMF-fel történő ellenségeskedésben. Az, akinek némiképp vissza kellett volna fognia, a mégiscsak szakértőnek számító Matolcsy nem fogta vissza, sőt, egymást harsogták túl hazai és nemzetközi fórumokon. A nemzetgazdasági miniszter szerint az országból „kipaterolt" IMF nem engedte volna, hogy bank- és ágazati válságadókat vessen ki a kormányzat, és a magánnyugdíjpénztárakból se tudtak volna 3000 milliárd forintnyi megtakarítást átterelni az állami rendszerbe. Alapjában véve az ilyen kipaterolós szövegek tették Orbánt olyan kényszerpályára, amiről már aligha van visszaút. Ráadásul a másfél éve még váll a vállhoz menetelő magyar pénzügyi deputáció bizonytalanodó és mintha létszámát illetően is fogyatkozó társasággá szelídülne, Orbán és Matolcsy a gazdasági élet Don Quijotéje és Sancho Panzája járja az utakat, és hogy ezek hova vezetnek, egyre kevésbé látni, néha megkaszabolnak egy szélmalmot. A belső gazdaság nem élénkül, az államadósság nem csökkent, munkahelyek ennek megfelelően nyilván nem teremtődnek. Helyzetük természetesen nem is könnyű, de mindeközben olyan, aktuálisan nehezen igazolható, és a jelek szerint hitelesen nem is kommunikálható tranzakciók történnek, mint a MOL-pakett visszavásárlása, a Rába megvétele és a stadionprojekt. Kétségtelen, hogy befelé, a nemzetnek magyarázva még sok tartalék van, sok üres szöveget le lehet nyomni a népesség torkán, bár vannak ezzel ellentétes jelek. Az igazi bajok kintről jönnek, a világ egyre nagyobb csodálkozással nézi, mi folyik Magyarországon. Orbán jól hangzó, forradalomról és szabadságharcról szóló teoretikus igazságát a gyakorlat egyre kevésbé igazolja, ráadásul a türelmetlenség egyre durvább kormányzati és kormánypárti kiszólásokat hoz elő, legújabban a házelnök idiótázta le a strasbourgi bírákat. A kormány a bajok forrását az euróválságnak tudja be, saját felelősségéről másfél év alatt egyetlen szót sem ejtett. Ha valaki, például az amerikai nagykövet akár csak kérdez is valamit, a kormányzati fülek hirtelen bezárulnak és süketek lesznek. A frankfurti polgármester könyvvásáron elmondott ünnepi köszöntőjében fontosnak tartotta megjegyezni, hogy „Magyarországon széles körű és bátor kezdeményezésekre és összefogásra van szükség ahhoz, hogy a keleti újrakezdés szelleme, mely húsz évvel ezelőtt onnan áradt szét a térségben, ne változtasson hirtelen irányt, s ne forduljon a múlt felé." Ez a gondolat – félreértés ne essen – Magyarországról szól, nem csak annak politikai jobboldaláról. A romlás sem Orbánnal kezdődött, ő legföljebb a folyamat keserves vége.

Matolcsy György – nem az igazi hazardőr

Szijjártó Péter – úgy hiányoznak a magyarázatai...

A macska és az egér

Friss Róbert
NÉPSZABADSÁG

Játszanak velünk, az országgal, mint macska az egérrel. Azt hitték, hogy játszhatnak a világgal is, mint macska az egérrel. Péntek reggelre már csak pikáns részlet lett, hogy a Matolcsy-minisztérium úgy jelentette be tárgyalási szándékát az IMF-fel, hogy arról nemcsak a kabinet több tagja, hanem az IMF sem tudott. Péntek reggelre már csak tragikomikus részlet lett, hogy a teljes Fidesz-vezérkar hirtelen felismerte a néhány hónapja még diadalittasan „kipaterolt" Nemzetközi Valutaalap védőernyőjének fontosságát.

Péntek reggelre már teljesen mindegy lett, hogy a kormányfő gazdasági minisztere ötleteként tálalta fel a „biztosítás típusú megállapodás" szükségességét, mint ahogyan az is, hogy a miniszterelnököt megcsalja az emlékezete, amikor egybemosva 2008 őszét és 2010 tavaszát, azt állítja, Magyarország a kormányváltáskor rosszabb helyzetben volt, mint Görögország. Bajnai Gordon ugyanis gazdasági konszolidációra készen adta át a hatalmat a mostani kabinetnek. Péntek reggelre mindez másodlagossá vált, és csak azon volt érdemes elmélkedni, igaza volt-e a Nomura szakértőjének még előző este, amikor megjegyezte: „Attól tartok, hogy egyfajta tartalom nélküli verbális intervenció történt a piacokon." Igaza volt-e tizenkét óra múlva a Bloomberg szakértőinek, akik a régi török trükköt emlegették: elhúzott tárgyalások az IMF-fel, mert a kapcsolatfelvétel híre elég ahhoz, hogy az ország megítélése ne romoljon tovább. „Verbális intervenció?" Alighanem a kormány fülébe jutott, hogy a Standard & Poor's pillanatok alatt a bóvli kategóriába sorolja Magyarországot, és akkor a jóisten sem tud majd a szabad piacról hitelt szerezni, hiába ismétli ezerszer is a kormányfő, hogy legfeljebb „kimegyünk a pénzpiacokra, bocsátunk ki állampapírt, kötvényt, kincstárjegyet, azt megveszik". Nincs legfeljebb. Olyan magas a kockázati felár, hogy már csak a vérbő hazardírozók gondolhatják azt, képes lesz az ország kitermelni a hihetetlen kamatokat. Az igazi hazardőr persze nem Matolcsy György, hanem maga Orbán Viktor. Aki tegnap azt mondta, továbbra is a német gazdaság jövő évi növekedési előrejelzését várják, hogy a most 1,5 százalékra tervezett 2012-es magyar GDP-gyarapodást „lejjebb vigyék". Tudván tudja, hogy ezt kell tenniük, hogy a teljes költségvetést írhatják újra, olyan megszorításokkal, amilyeneket egy éve még a „patás IMF" sem követelt volna tőlünk. Most már csak az a kérdés, mit szól a pálforduláshoz Európa és a valutaalap. Hajlandó-e és milyen formában beszállni az újracsomagolt szabadságharc pénzelésébe? Fontosabb-e neki az unió kényes egyensúlya, az, hogy az ország be ne dőljön, „cserébe" Orbán játékszabályainak elfogadásáért? „A magyar kormányt nem sürgeti az idő" – Orbán azt játssza, hogy játszik, játszhat. Velünk, az IMF-fel, Európával, mint macska az egérrel. Valójában már az életéért küzd. Másfél év alatt bebizonyosodott, hogy az „ő Magyarországa" Európa közepén idegen test. Most sarokba szorult, de bármit mondott korábban, és mond ma, megpróbálja eladni, komolyan eszébe sem jut, hogy elfogyhat a politikai tőkéje, s feladja.

Szijjártó Péter offline állapotban van

Zsebesi Zsolt
NÉPSZAVA

Csütörtök délután óta elérhetetlen Orbán személyi szóvivője, Szijjártó Péter honlapja, a *Szijjartopeter.hu*. A látogatót néhány odavetett sor fogadja: „A weboldal karbantartási munkálatok miatt jelenleg nem elérhető. Kérjük, nézzen vissza később"! – Izgalmas kérdés: vajon mi lehet az oka, hogy csütörtökön délután 4 órakor, szinte percre pontosan akkor állt le Szijjártó szervere, amikor a Nemzetgazdasági Minisztérium közzétette közleményét arról, hogy tárgyalásokat kezd a Nemzetközi Valutaalappal. „Elnézést a kellemetlenségért!" – áll még Szijjártó honlapján. Nincs semmi más, egyszerűen csak kellemetlenség. Lehetnek ezek egy sarokba szorított, megtört lélek szavai? Nem tudjuk. Csak annyit tudunk, Szijjártó Péter egyelőre offline állapotban van.

Nem csak a válság a hibás

Választási stratégiák

Andrei Pleşu

adevărul

A minap egy politológus (akinek hozzáértése általában bőséges szóömlenyben fejeződik ki) azon erőlködött, hogy elmagyarázza a választóknak, hogyan is kell voksolniuk a következő választásokon. Egyetlen cél van: eltávolítani a jelenlegi kormányzatot a hatalomból. Semmi okunk azzal tölteni az időt, hogy az ellenzék „ürességét” elemezgessük. Jó vagy rossz, a kormánykoalíciónál mindenképpen jobb. Tehát egyetlen céllal járulunk majd az urnákhoz: le Băsescuval, Bockal, Udreával, Anastaséval stb. Ami engem illet, semmi kifogásom. Különben meg vagyok győződve róla, hogy az említett „ideál” megvalósul. Azt már kevésbé hiszem, hogy a dolgok ilyetén leegyszerűsítése politikai érettségről, a demokrácia alapos megértéséről árulkodna, vagy akár intelligens választási stratégiáról. Nyilvánvaló, hogy valamennyi párt a hatalom megszerzése érdekében vesz részt a választásokon. Csakhogy valamivel többre volna szükség atletikus lendületnél, népies nekibuzdulásnál. Némi tartalom is kell, néhány karizmatikus személyiség, legalább minimálisan bizonyított szakmai hozzáértés.

Mert ez az „elemi” cél csakis az USL életét könnyíti meg. Mindössze bátorítaniuk kell a dühös szolidaritásvállalást, a pfujolás „filozófiáját”. Holott nekem, választónak valamivel több jár.

A maga során a PDL, mit tehetne, teljesen szimmetrikus diskurzust prezentál: márpedig nem tágítunk! Az az egyik tábor meg akarja ragadni a kormányt, a másik a világért sem engedné el. Egy ilyen helyzetnek mindenhez van köze, csak a választáshoz nem. A választást a józan megfontolásra kell alapozni, az érvek és a versenyben induló jelöltek mérlegelésére, bizalomra. Máskülönben a „választás” csupán egyszerű focimeccs két tántoríthatatlan szurkolótáborral.

A mi politológusunk a jelek szerint azt hiszi, hogy a demokratikus választás úgy zajlik le, mint a forradalom. Igen, egy forradalom egyedüli célja kezdetben a régi rendszer elsöprése, a Bastille lerombolása… Ezzel szemben egy normális, civilizált választási kampánynak hiteles alternatívát kell kínálnia, „fejtörő” tornát, meggyőző megoldásokat. A negatív szavazás bátorítása egymagában lustává teszi mind a választót, mind a választottat.

És még valami (apropó, „demokrácia”): A kormányzó pártok vélhetően elveszítik a választásokat, de az arányok is fontosak. Ha teszem azt, 10-15 százalék továbbra is a PDL-re voksol, őket szerencsétlennek, árulónak, zsoldosoknak nyilvánítjuk? Lehet ez egy kiindulópont? Megengedhető egy „modern” politológusnak, hogy saját szimpátiáját ajánlja „az egész népnek”? A FSN-t azzal vádolták az 1990-es választások idején, hogy manipulált a kampányban, ellenfelei befeketítésével győzött. Huszonegy évvel később elővenni készülünk ugyanazokat a módszereket? Elfogadom, hogy a PDL kormányzása alatt az emberek életszínvonala drasztikusan csökkent. És azt is, hogy ezért nem csak a világválság hibáztatható. Magam sem értem, a mostani zord időkben miként nevezhettek ki miniszternek olyanokat, akik sem személyes fontosságuk, sem hozzáértésük alapján nem tekinthetők kiválónak. Nem tudom, hol találták meg és „építették be a gépezetbe” az olyan „tartalmas” egyedeket, mint Ialomiţianu és Igaş úr vagy Oprea vagy mások. Érthetetlen számomra, miért kezeli nyilvánvaló hanyagsággal a külpolitikát a miniszterelnök, és érthetetlen az elnök brutális nyelvhasználata és viselkedése általában. De jól van. Váltsuk le őket felelősségteljes szavazással. De akárkivel és akárhogyan? (…) Egyik ostobát a másikkal? Megéri ugyanabban a stílusban „fürödni”? Ha engem kérdeznek, új dallamokra és arcokra vágyom. És nem hallok, nem látok ilyesmit... ***(Fordította: Sz. L.)***

Băsescu felfüggesztése – nevetséges gesztus

Ovidiu Nahoi

adevărul

Egy „USL-jogászok” nevű titokzatos testületnek ki kellene mondania ma, hogy Băsescut fel kell-e függeszteni, vagy sem. Az alkotmány, a törvények és politikai szokásaink annyi értelmezésnek és kivételnek adnak teret, hogy ügyvédi érvekkel fehérből feketét és feketéből fehéret lehet csinálni. Csakhogy a politika sokkal komolyabb dolog annál, hogysem kizárólag ügyvédek kezére lehetne hagyni. Azt, hogy az elnök kijelentette, nem alkalmazná a nyugdíjak indexálására és a béreknek a levágás előtti szintre való visszaállítására vonatkozó esetleges alkotmánybírósági döntést, ügyvédi szemmel lehet bírósági döntések semmibe vételére való bujtogatásnak tekinteni. Politikailag azonban a dolgok sokkal kényesebbek. Egy pénzügyi vihar fenyegette világban, a minden izében recsegő-ropogó Európában Traian Băsescu felvette az ország gondjaitól barázdált homlokú vezető harcias arckifejezését. Nem jár már vendéglőbe, nem fröccsözik Gigi Becalival, nem ropogtat szotyolát a stadionokban, nem kötekedik újságírónőkkel. Most a válsággal küzd, és Angela Merkellel űzi a nagypolitikát. Ez a magatartásbeli változás, ellentétben az ellenlábasai által mutatott élvezkedéssel, jelentős hatást gyakorol a kormánypárt bárkáját elhagyni kész választókra, akik elégedetlenek az életszínvonal csökkenése és a korrupció növekedése miatt. „Legalább Băsescu tudja, hogy mit csinál” – mondják most sokan. Nincsenek elegendő számban, hogy elhozzák a PDL választási győzelmét, de elegen lehetnek ahhoz, hogy az USL-ből parlamenti abszolút többség nélküli győztest hozzanak ki, ami az ellenzék vereségével lenne egyenlő. Való igaz, Traian Băsescu „színeváltozásában” van valami előregyártottság, és választási érdekek rejtőznek mögötte. Bármennyire ügyes is, az elnök nem bírna ki egy komoly vitát az általa zsirált inkompetens és korrupt kormányzásról. Az ellenzék azonban nem volt képes egy ilyen vitát elindítani, elsősorban azért, mert maga sem állított Románia elé egy vonzó és hiteles projektet. A felfüggesztési eljárás elindítása e pillanatban inkább azt eredményezné, hogy nagyszámú polgár szolidarizálna ezzel a kiállhatatlan és cinikus elnökkel – azok, akik ahelyett, hogy a „jobbat” akarnák, a „rosszabbtól” tartanak, az Európából és az egész világból érkező aggasztó hírek tüzében. Antonescut és Pontát ők most kis rosszcsontoknak látják, akik készek felgyújtani a házat. Hiteles projekt híján, sőt az egykor Klaus Johannis által sugallt komolyság imidzse nélkül, az ellenzék két vezére azt kockáztatja, hogy meggyújtanak egy petárdát, amely épp az arcukban robban fel. Mint a rajzfilmekben. Lehet, az „USL jogászai” úgy döntenek, hogy nincsenek meg a felfüggesztés körülményei, és megmentik őket a nevetségességtől. De vajon mennyi ideig?
(Fordította: K. B. A.)

Fotó: Tofán Levente

Traian Băsescu – már leváltani is felesleges

Ion Iliescu – van mitől felindulnia…

Mircea Geoană – mögötte a jövő

Stratégiai nacionalizmus

Dani Rodrik, Project Syndicate

A gazdasági válság miatt megállíthatatlanul erősödik a világban a populizmus – állítja az amerikai közgazdász. A radikális szélsőségek megerősödése csak úgy kerülhető el, ha a mérsékelt pártok is a nemzeti érdeket helyezik retorikájuk középpontjába.

„Az eurózóna kaotikus felbomlása helyrehozhatatlan károkat okozna az európai integrációban, a második világháború óta tartó európai politikai stabilitás oszlopában. Ez nemcsak az európai periféria eladósodott államait destabilizálná, hanem Franciaországot és Németországot, az integrációs folyamat kezdeményezőit is. A rémálom valóra válása esetén az 1930-as évekhez hasonlóan megerősödnének a politikai szélsőségek” – írja Dani Rodrik, a Harvard Egyetem politikai gazdaságtan professzora a Project Syndicate-en.

A gazdasági válság kirobbanása óta gyakran kerülnek elő az 1930-as évek radikalizmusának megismétlődésével kapcsolatos félelmek. Sokan tartanak tőle, hogy a demokráciák képtelenek a válság megfékezéséhez szükséges fájdalmas megszorítások és strukturális reformok bevezetésére, ami politikai összeomláshoz vezethet. Rodrik is hasonló aggodalmaknak ad hangot. „A fasizmus, a nácizmus és a kommunizmus a 19. század óta erősödő globalizációs folyamatok ellenhatásaként jelent meg. Elterjedésüket azoknak a csoportoknak köszönhetik, amelyek kiszolgáltatottnak érezték magukat a piac és a kozmopolita elit növekvő befolyása miatt.” A tekintélyes közgazdász professzor arra mutat rá, hogy a globalizáció erősíti a versenyt, ami a nemzetállamon belüli egyenlőtlenség növekedésével járhat. A globalizáció mellékhatásaként visszaszorul a hagyományos nemzeti kultúra jelentősége. A gazdasági válság hatására erősödik a piacellenes antiglobalista hangulat, ami a szélsőségek malmára hajtja a vizet.

A helyzet ma mégis jobb, mint nyolcvan évvel ezelőtt volt – véli Rodrik. Kommunista és náci diktatúrák térnyerése aligha valószínű Európában. De az európai elit ügyetlen válságkezelése és az egyre nagyobb megszorítások miatt az EU-ellenes szélsőjobboldali pártok megerősödnek, mint azt Finnország, Hollandia, Franciaország és Svédország példája is mutatja. „A kérdés már nem az, hogy előretör-e a populizmus és az EU-ellenesség, hanem az, hogy mederben lehet-e tartani ezeket a folyamatokat” – állítja Rodrik. Erre szerinte csak akkor van esély, ha a mérsékelt erők mielőbb felhagynak az integráció erőltetésével, és a megszorítások helyett az egyre nagyobb társadalmi feszültségek enyhítésébe fognak.

„Olyan politikai narratívára van szükség, amely a nemzeti érdeket és értékeket helyezi a középpontba anélkül, hogy az irredentizmust erősítené. Ha a centrista elit nem lesz képes erre, akkor a szélsőjobb fogja betölteni az űrt.” ***(metazin.hu)***

Diktátor-kézikönyv demokratáknak

Michael Moynihan

Két amerikai politológus szerint a diktátorok és a demokratikus vezetők: tulajdonképpen nagyon hasonló célokat követnek. Csak éppen mások a lehetőségeik, és ezért más módszereket alkalmaznak. Ennek gazdasági válság idején is van jelentősége.

„A politikai vezetők ugyanazt akarják, függetlenül attól, hogy demokratikus, autokratikus, diktatórikus államok, vagy monarchiák élén állnak: hatalomra jutni, majd megtartani hatalmukat, és közben lehetőség szerint a pénzek fölött is rendelkezni” – olvassuk Michael Moynihan publicista recenzióját *A diktátorok kézikönyve* címmel szeptember végén megjelent könyvről.

A kötet szerzői, Bruce Bueno de Mesquita és Alastair Smith politológusok a diktátorok és a demokratikus vezetők módszereit hasonlították össze. A legfontosabb megállapításuk az, hogy a diktátorok és a demokratikus vezetők cselekedetei egyaránt leírhatók a hatalom megszerzésére irányuló racionális cselekedetként. A demokraták ugyan a nép érdekére hivatkoznak, ám valójában ők is csak saját hatalmukat akarják bebetonozni – állítja de Mesquita és Smith.

A módszerek persze különböznek. A diktátorok célja egy viszonylag szűk, ám döntő befolyással rendelkező elit lekenyerezése, amelynek segítségével elnyomhatják az ellenzéket és a kritikus gondolkodókat. A demokraták viszont csak akkor maradhatnak hatalomban, ha a választók széles rétegeinek támogatását sikerül elnyerniük. A demokraták is korruptak, ám az ő mohóságuknak és korrumpálhatóságuknak határt szab, hogy állandóan tartaniuk kell a választók bosszújától.

De Mesquita és Smith a fenti, nem túlzottan eredeti megállapítást számos közgazdaságtani és szociológiai megfigyeléssel támasztják alá. Például arra is kitérnek, hogy a különböző hatalomtechnikákból következően más és más a természeti katasztrófák politikai következménye. A demokráciában a sok emberáldozattal járó események általában rontják a kormány megítélését. A diktátoroknak viszont gyakran kapóra jönnek, hiszen külföldi segélyeket kapnak, amelyeket aztán hatalmuk bebetonozására használnak. Ezért – figyelmeztetnek a szerzők a gazdasági válságra gondolva – az adósságelengedés is jól jön az autoritárius vezetőknek. A gazdasági válság szempontjából fontos megállapítás az is, hogy a demokráciák természetüknél fogva nehezebben szánják rá magukat az átfogó reformokra. Az autokratikus államokban a hatalmon lévők bátrabban vághatnak strukturális újításokba, hiszen nem kell a választók haragja miatt aggódniuk.

Amiből pedig az következik, hogy hiába ismerik fel sokan, hogy a demokratikus államoknak radikális kiadáscsökkentésre van szükségük a fenntarthatóság érdekében, a megszorítások olyan népszerűség-veszteséggel járnának, hogy a politikusok aligha vállalják fel őket. Hacsak – írja Moynihan – nem mondanak le önként a választási sikerről, és a biztos bukást vállalva feláldozzák karrierjüket. Ez azonban politikai öngyilkossággal ér fel, ami nyilvánvalóan irracionális lépés. ***(metazin.hu)***

A rétgazdálkodás új törvénye

Czédly József

A *Hivatalos Közlöny* november 21-i, 819. számában jelent meg a 214/2011 sz. törvény a pázsitgazdálkodás megszervezéséről és ügykezeléséről (Legea pentru organizarea, administrarea şi exploatarea pajiştilor). A jogszabály előírásai vonatkoznak:

a) az állam magán- és köztulajdonában levő rétekre, valamint az állam magántulajdonában levő községi és városi rétekre, melyeket a helyi tanácsok kezelnek;

b) osztatlan/közös (indiviziune) rétekre, melyek vagy a törvény, a tulajdont igazoló okmányok, vagy a társtulajdonosok utólagos megegyezése alapján, közösen használnak az e célból létrehozott rétgazdálkodási társulások keretében;

c) az állam köztulajdonában levő, hegyvidéken, alpesi erdők közötti, a folyók és a Duna menti árterületeken levő rétekre, melyek nem tartoznak az előbbi a) és b) bekezdésben felsorolt kategóriákba és melyeket csak a legeltetésre megfelelő időszakban használnak;

d) a községek, városok és municípiumok magántulajdonában levő rétekre, melyek eredetileg községi legelők voltak, és a volt termelőszövetkezetek használták;

e) a polgármesteri hivatalok kezelésében levő községi, városi, municipiumi rétek, melyek eredetileg községi legelők voltak, és átadták őket használatra az állami gazdaságoknak;

f) más magántulajdonban levő rétekre, melyeket mint ilyeneket jelentettek be 2007-ben a Mezőgazdasági Kifizetések és Közbenjárások Ügynökségén (APIA).

A felsorolt kategóriákban levő rétek (pázsitok) attól függetlenül, hogy magán- vagy köztulajdonban vannak, országos érdekű javak. A törvény értelmezése szerint rétnek (pázsitnak) tekintendő minden olyan mezőgazdasági földterület, legelő, kaszáló, melyen fű vagy más állati takarmányozásra használt növény terem, természetesen vagy elvetve, melyek legalább már 5 éve nem tartoznak a mezőgazdasági vetésforgó-gazdálkodásba, és amelyeket a földművelők az állatok legeltetésére és állati takarmányok termesztésére használnak.

Az a) és c) bekezdésbe sorolt réteket nem lehet elidegeníteni, elosztani, betáblázni, más célokra felhasználni. Kivételt képeznek azok a területek, melyek leromlottak vagy beszennyeződtek és elvesztették teljes mértékben vagy részben termőképességüket. Ezeket feljavító munkálatok alá kell vetni anélkül, hogy megváltoztatnák a tulajdonosi állagukat. Az erdővé vált pázsitoknak vissza lehet adni eredeti jellegét a megyei mezőgazdasági kamarák engedélyével, erre hivatott intézmények által elkészített tanulmányok alapján. Az ezeken a területeken levő fák kitermelése az erdőgazdálkodás szabályai szerint kell hogy történjen.

A községi és városi rétek

Ebbe a kategóriába azok a területek tartoznak, melyek a helyi közigazgatási egységek magántulajdonában kerültek adásvételi szerződés, hagyaték, visszavásárlás, földhöz juttatást előíró törvények vagy tagosítás nyomán. Ezeket kizárólag legeltetésre lehet használni, vagy mint kaszálót, a vidék jellegzetességének megfelelő fűnövények, zöld takarmány, széna vagy vetőmag termesztésére. Ezeken a réteken csak olyan tevékenységeket lehet folytatni melyek feljavítják a földterület termőképességét. Ilyenek: a védő erdősávok telepítése, legelőgazdálkodásra használt épületek, ivóvízforrások létrehozása, folyóvizek szabályozása, talajjavító munkálatok elvégzése, olyan beruházások megvalósítása, melyeknek célja megújuló energia termelése és felhasználása.

A rétek használatát a mezőgazdasági és vidékfejlesztési, illetve a környezetvédelmi és erdészeti minisztériumok által elfogadott pásztorgazdálkodási tervek (amenajament pastoral sau silvopastoral) alapján lehet. Ezek megvalósításának költségeit a réteket szerződés alapján használó állattenyésztő társaságok kell hogy biztosítsák. Nem lehet ölyan új községi vagy városi rétet létrehozni, mely nem szerepel az elfogadott pásztorgazdálkodási tervben.

A rétek megfelelő kihasználása érdekében, a helyi tanácsok, a törvényesen létrehozott állatttenyésztő társaságok kérésére, versenytárgyalást írnak ki a pázsitok koncesszióba vételére. A koncessziószerződésnek legalább 10 évre kell szólnia és biztosítania kell hektáronként legalább 0,3 UVM állat tenyésztését (egy UVM-nek állatfajonként különböző állatlétszám felel meg a szakminisztérium által meghatározott normatíva alapján). Amennyiben nem biztosítják az előírt 0,3 UVM-t hektáronként, akkor arányosan le kell csökkenteni a koncesszióba vett rétterület nagyságát.

A helyi tanácsoknak minden év február 1-jéig meg kell indítaniuk a rétek koncesszióba vételének folyamatát. A rétek fenntartására vonatkozó munkálatokat az állattenyésztőknek kell biztosítaniuk a koncessziószerződésben foglaltak alapján. Ha az állattenyésztó társaság év közben eladja az állatokat, a pázsit használatára kifizetendő haszonbért (redevenţa) egész évre ki kell fizetni. Ennek alapján a társaság jogosult ugyanolyan állatok legeltetésére. Ha az állatok időközben elhullanak, a haszonbért csak a legeltetés tényleges ideére kell kifizetni. Az állatok őrzésével járó költségeket az állattenyésztő társaságnak kell viselnie.

Osztatlan rétek

Ezek földosztási törvények, tulajdont bizonyító okmányok vagy a közös földtulajdonosok beleegyezése alapján jöhetnek létre. Jellegzetességük, hogy egy vagy több község használja mint közöstulajdon legeltetés, kaszáló vagy állatok takarmányozására szolgáló növények termesztésére. Ezek felhasználásának a megváltoztatása csak a szakminisztérium engedélyével lehetséges.

Hegyvidéki és víz menti rétek

Ezek lehetnek hegyvidéken, alpesi erdők között, legeltetésre használható erdőterületek, folyók árterületén, a Duna mentén, és mint ilyenek az állami közvagyon részei. Kihasználásuk érdekében koncesszióba lehet adni természetes vagy jogi személyeknek, állattenyésztő társaságoknak, hogy ezeken a területeken, a legeltetésnek megfelelő időszakokban, csordákat tarthassanak.

A törvény bűncselekménynek (infracţiune) minősíti:

– a rétek más célra való felhasználását, megfelelő engedély nélkül;

– a rétek feljavítására és fenntartására adott támogatások más célra való felhasználását;

– a réteken található erdők kivágását, megfelelő engedély nélkül.

Kihágásnak (contravenţie) tartja és mint olyant bünteti:

– az engedély nélküli legeltetést és az állatoknak a réteken való tartását a legeltetésre megszabott időn kívül;

– a pázsitgazdálkodás munkálatainak meggátolását vagy késleltetését;

– a pásztorgazdáskodási tervben nem szereplő állatfajtáknak a réteken való tartását;

– a szerződésben foglalt kötelezettségek nem teljesítését;

– a rétek minőségének leromlását okozó közlekedési eszközök, beleértve a szekerek, használatát a pázsitok területén;

– szerződés nélkül állatokat tartani a réteken;

– szerződésben nem szereplő személyek használatára adni a réteket.

Ismerjük meg az új polgári törvénykönyvet (8)

Kié lesz a hagyaték, ha nincs örökös?

Deák Levente

Ebben az ismertetőben a fenti kérdésre szeretném megadni a választ, természetesen ezt is a 2011. október 1-jén hatályba lépett új polgári törvénykönyv alapján. A jogban jártas vagy kevésbé jártas olvasó egyaránt elgondolkodhat azon, hogy miért éppen az uratlan vagy üresedésben lévő hagyaték (moştenirea vacantă) jogi helyzete foglalkozhat, amikor aránylag ritkák azok az esetek, amikor az örökhagyónak sem törvényi, sem pedig végrendeleti örökösei nincsenek, másképpen fogalmazva, amikor nincs legalább egy élő első unokatestvére vagy ennél közelebbi vér szerinti rokona (törvényi örököse), és nem hagyott hátra végrendeletet sem. Mindkét esetben az örökséget uratlannak tekinti a törvény, amelynek sorsát azonban rendezni kell.

A régi Ptk. 680. szakasza ezekről a hagyatékokról úgy rendelkezett, hogy az államot illetik, s az évek során alkotott alsóbb szintű jogszabályok alapján ezeket, közigazgatási eljárásban, akkori elnevezéssel a közigazgatás központi vagy helyi szerveinek kezelésébe kellett adni.. Az 1995. évi 36. közjegyzői törvény a 85. szakaszában még úgy rendelkezett, hogy az üresedésben lévő hagyatékot, az állam képviselőjének kérésére, a közjegyző uratlannak nyilvánítja (constată că succesiunea este vacantă), és a hagyaték elfogadására előírt, akkor 6 hónapos határidő letelte után ezt a helyzetet örökösi bizonyítványba foglalja (eliberează certificat de vacanţă succesorală).

A köztulajdonról alkotott 1998. évi 213. törvény az egykori állami tulajdont, ha szabad így fogalmaznom, „felbontotta" központi és helyi, utóbbira a ma már elterjedt kifejezést használva: önkormányzati köz- és magántulajdonra, mindkét esetben tulajdonosként, a helyi köz- és magántulajdon címzettjeként a községet, a várost és a megyét nevesítve. A hatályos polgári törvénykönyv az 1138. szakaszban tételesen kimondja, hogy az üresedésben lévő hagyatékok annak a községnek, városnak vagy municípiumnak a magántulajdonát képezik, amelynek területén ezek az örökség megnyílásának pillanatában találhatók. Mi több, az említett törvényszakasz arról is rendelkezik, hogy azok a végrendeletek, melyek a hagyaték sorsáról ugyan nem rendelkeznek (tehát nem jelölik meg a hagyományost), de abban olyan kitételek szerepelnek, amelyek a község, a város, a municípium örökséghez való jogát tagadnák, ezeket a végrendeleti rendelkezéseket nem létezőknek (sunt considerate nescrise) kell tekinteni, tehát az örökség ilyenkor is a közigazgatási egységet illeti meg. Megtörténik, hogy valaki, törvényi örököse hiányában hagy ugyan hátra végrendeletet, egészen pontosan hagyományt (legat), amelyben vagyonának csak egy részéről rendelkezett megjelölt hagyományosa javára. Ilyen helyzetben – mondja ki a Ptk. 1135. szakaszának 2. bekezdése – az örökségnek azt a részét, amelyre végrendeleti intézkedése nem terjedt ki, szintén uratlannak, üresedésben lévőnek kell tekinteni.

Az eljáró közjegyzők teendőit is rögzíti a törvénykönyv, ezzel létező joghézagot szüntetve meg. Kimondja például azt, hogy az üresedésben lévő örökség észlelésekor vagyonvédelmi intézkedést hozhat, azaz ügygondnokot nevezhet ki, akinek feladata lesz az esetleg mégis létező örökösök érdekvédelme is (1136. szakasz). Továbbá, az uratlan örökség létezéséről köteles az illetékes, a hagyatékra esetleg majd jogosulttá váló községet, várost vagy municípiumot képviselő önkormányzati szervet értesíteni. A hagyatéknak az önkormányzat magántulajdonába történő odaítélésével azonban várnia kell, nem 1 évet, hanem másfelet, plusz 2 hónapot. Az 1 és fél év után további feladata, hogy irodájába hívja be mindazokat, akik örökösként számba jöhettek volna (és akik az elfogadási határidőben nem jelentkeztek). A behívás formája nem egy szokványos idézés, hanem ennek nyilvános kifüggesztése (somaţie printr-o publicaţie), ezt is három helyen: az örökség megnyílása, majd külön a hagyatékba tartozó ingatlan fekvése szerinti helyen és egy széles körben forgalmazott újságban. A közjegyző az örökséget csak akkor nyilváníthatja üresedésben lévőnek, ha a fenti idézések kifüggesztésétől, illetve megjelentetésétől számított két hónap alatt senki nem jelentkezik. A kiállított örökösi bizonyítvány alapján az örökség a helyi önkormányzat magánvagyona lesz (întră în domeniul lor privat), ami azt jelenti, hogy akár el is idegeníthető, s a tulajdonszerzés visszamenőleges lesz, azaz az örökség megnyílásától vagyis az örökhagyó elhunytától számítják. (1137. szakasz 1. és 2. bekezdés, 1139. szakasz.) Az önkormányzat azonban csak a hagyaték értékéig felel az örökség esetleges passzívumaiért, azaz az örökhagyó tartozásaiért, azaz felelőssége a leltárkedvezményes elfogadóéval megegyező. Végül fontos rendelkezést tartalmaz az 1140. szakasz. Ez mondja ki azt, hogy amennyiben mégis lennének örökösök, a hagyaték megszerzéséért elévülhetetlen polgári keresetükkel (örökösödési keresettel; petiţia de ereditate) a község, a város, a municípium ellen fordulhatnak. Egy ilyen pert csak akkor lesz érdemes beindítaniuk, ha az örökségnek időben történő elfogadását igazolni tudják.

Kert-ész

Ha sárgul a levél

A levelek sárgulását leggyakrabban a fényszegénység idézi elő. Ilyenkor annyit tehetünk, hogy közelebb hozzuk az ablakhoz, vagy egy jobb megvilágítású helyre tesszük. A fényfelesleg is káros, sárga égésfoltokat okozhat a leveleken. Ez főleg az árnyéktűrő növényeknél jelentkezik, ha tartósan erős napfény éri. A fénykedvelők is megperzselődhetnek, ha hirtelen, tűző napra kerülnek. Ez általában a déli fekvésű helyek „átka”, meg ha a levélen az öntözéstől, permetezéstől vízcseppek maradnak. Ugyanis ezek összegyűjtik a napsugarakat, amitől alattuk „kiég” a levélfelület. Most télen megfigyelhetjük, hogy a levelek a csúcsuktól és a szélüktől kezdenek el sárgulni, beszáradni. Ez a központi fűtés által okozott túlzott légszárazság számlájára írható, mivel ez a növénynél nagyfokú vízveszteséget okoz. Ez úgy csökkenthető, ha vízzel telt párologtató edényt helyezünk a növények közé. Kerüljük el a túlöntözést, a növények alacsony hőmérsékleten tartását és a túl tömény tápoldat adagolását, mert megindulhat a gyökérpusztulás, amit a levelek sárgulása követ. A kisárguló, gyűrű alakú vagy kanyargó foltok az alacsony hőmérsékletű öntözővíztől erednek. Az említett levélsárgulásokat ne tévesszük össze a különféle kártékony élő szervezetek elszaporodása nyomán bekövetkező levélszínváltásokkal és a természetes elöregedéssel járó levélfakulással.

Sármási-Bocskai János kertészmérnök

Cukkinireceptek

A cukkini méltán közkedvelt zöldségfajta. Egész évben beszerezhető, olcsó, egészséges, és nem utolsósorban változatosan használható fel a számtalan receptnek köszönhetően. Íme néhány egyszerű ötlet.

Felhasználás előtt a cukkinit megmossuk és szárazra töröljük. Alapvetően a héj és mag is fogyasztható, recepttől és ízléstől függően ezeket eltávolíthatjuk, vagy sem. A cukkinit általában karikákra vagy kockákra vágjuk, ritkábban hosszában vékonyan felszeletelve használjuk fel. Tekintettel semleges ízére, jól bírja a fűszereket: sokféle zöldfűszer mellett elsősorban borssal és fokhagymával társítható.

Sajtkrémes cukkini leves

Hozzávalók: 1 kg cukkini, 2 közepes méretű burgonya, 1 fej hagyma, 2 ek olívaolaj, kb. 5 dl alapleves, 25 dkg natúr sajtkrém, só, őrölt bors.

Elkészítés: A cukkinit megmossuk, kockákra vágjuk. A burgonyát meghámozzuk és szintén kockákra vágjuk. A hagymát megpucoljuk, apróra vágjuk. A hagymát az olajon egy nagyobb edényben megdinszteljük. Hozzáadjuk a burgonyát, cukkinit, pár percig pároljuk, majd felöntjük a levessel. Fedő alatt addig főzzük, amíg a zöldség megpuhul. A levest pürésítjük, hozzáadjuk a sajtkrémet, alacsony hő mellett elkeverjük a levesben. A levest ízlés szerint fűszerezzük és friss péksüteménnyel tálaljuk.

Ropogós cukkini

Hozzávalók: 4 kisebb cukkini, 1 dl tej, 10 dkg liszt, 2 ek aprított petrezselyem zöld, olaj, só, bors.

Elkészítés: A cukkinit hosszú, vékony gerezdekre szeleteljük. Bő olajat felmelegítünk. A tejet és a lisztet egy-egy tálkába töltjük, a lisztet ízlés szerint sózzuk, borsozzuk. A cukkinigerezdeket a tejben, majd a lisztben megforgatjuk, és a forró olajban 1 percig aranysárgára sütjük. Papírtörölközőn lecsurgatjuk, majd megszórjuk a petrezselyem zölddel.

Cukkini és kukorica tacos

Hozzávalók: 35 dkg cukkini, 1 csemege kukorica, 1 zöld csili, 1 gerezd fokhagyma, 1 ek olívaolaj, 2 salotta hagyma, 1 ek aprított mentalevél, 1 ek aprított édespetrezselyem (turbolya), fél zöldcitrom leve, só, bors, konyhakész (kukorica) tortillalapok, feta sajt vagy chorizo.

Elkészítés: A kukoricáról egy késsel levágjuk a szemeket. A cukkinit kis kockákra aprítjuk. A hagymát, fokhagymát felaprítjuk. A csilit magtalanítjuk, felaprítjuk. Forró olajban az előkészített zöldségeket kb 10 percig puhára sütjük. Akkor jó, amikor a kukoricaszem puha, a hagyma világosbarna. Belekeverjük a zöldfűszereket, sózzuk, borsozzuk, rácsavarjuk a zöldcitrom levét. A tortillalapokat száraz, nehéz aljú serpenyőben mindkét oldalon átmelegítjük, egy tányérra átcsúsztatjuk. Megtöltjük a cukkinis, kukoricás töltelékkel, félbehajtjuk – egyből fogyasztjuk. Sajtos verzió: tálalás előtt morzsáljunk a töltelékre feta sajtot. Kolbászos verzió: adjunk a zöldségek sütéséhez chorizokockákat.

Kéksajtos cukkinitekercs

Hozzávalók: 2 nagy cukkini, kb. 10 dkg gorgonzola, 5 db olajban eltett szárított paradicsom, bazsalikomlevelek, 3-4 ek olívaolaj, 1 gerezd fokhagyma.

Elkészítés: A cukkini végeit levágjuk, 0.5 mm vastag hosszú csíkokra szeleteljük. Egy tányérra helyezzük, kevés sóval meghintjük. Kb 30 percig a sóban marináljuk. Amikor a cukkini puha (és hajtható), papírtörölközővel szárazra töröljük. Egy kiolajozott tepsibe helyezzük a csíkokat. Az olajba préseljük a fokhagymát, ezzel a cukkiniszeleteket megkenjük, majd 180 fokon sütőben 15 percig sütjük. Megfordítjuk, a maradék olajjal megkenjük, további 5 percig sütjük. Amikor a cukkini világosbarna színre sült, kivesszük a sütőből, óvatosan átszedjük egy tányérra, hűlni hagyjuk. Közben a szárított paradicsomokat csíkokra szeleteljük, a sajtot durván felvágjuk. A cukkini szeletekre helyezünk 1-2 db sajtot, paradicsomcsíkot és 1 db bazsalikomlevelet, majd felcsavarjuk. A tekercseket egy tányérra helyezzük, megborsozzuk majd bazsalikom levelekkel megszórjuk.

Túrós-zöldséges fasírt

Hozzávalók: 10 dkg cukkini, 15 dkg piros paprika, 6 ek zsemlemorzsa, 4 ek liszt, ½ tk sütőpor, 1 tojás, 25 dkg sovány túró, snidling, só, bors, pirospaprika, olaj a sütéshez.

Elkészítés: A cukkinit nagy lyukú reszelőn lereszeljük. A paprikát apró kockákra vágjuk. 3 ek zsemlemorzsát a liszttel és a sütőporral elkeverünk, beledolgozzuk a túrót és a tojást. Belekeverjük a zöldségeket, a karikára vágott snidlinget és fűszerezzük. A maradék zsemlemorzsát egy lapos tálba öntjük. A túrós-zöldséges masszából evőkanálnyi adagot veszünk ki, amelyet a zsemlemorzsában megforgatunk, majd kézzel lapos fasírttá formázzuk. A fasírtokat serpenyőben felforrósított olajban, nem túl erős tűzőn, mindkét oldalon aranybarnára sütjük.

Csilis, cukkinis tészta

Hozzávalók: 20 dkg tészta, 2 ek olívaolaj, 2 kicsi vagy 1 nagy cukkini, 2 gerezd fokhagyma, aprítva, néhány csipetnyi szárított csilipehely, fél citrom reszelt héja.

Elkészítés: A tésztát megfőzzük. A nagy cukkinit hosszában félbevágjuk, majd vékonyan felszeleteljük – a kicsiket vékony karikákra szeleteljük. Egy nagy lapos serpenyőben az olajat felmelegítjük, majd a cukkiniszeleteket egymás mellé helyezzük. Kb 5 percig, mindkét oldalon, barnára sütjük. Amikor átfordítottuk a másik oldalra, hozzáadjuk a fokhagymát és a csilit. A tésztát lecsurgatjuk. Egy tálba átcsúsztatjuk, elkeverjük a reszelt citromhéjjal és cukkiniszeletekkel, ráöntjük az olajat a serpenyőből. Sózzuk, borsozzuk. Melegen tálaljuk.

Programajánló

A Magyar Tudomány Napja Erdélyben

2011. november 25–26.

November 25-én 10 órától a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében előadások hangzanak el. Előadók: Kocsis Károly, Egyed Emese, Bartók Katalin, Gyéresi Árpád, Vincze Mária, Gyenge Csaba, Kása Zoltán, Kolumbán József, Kovács András.

November 26-án 9 órától a szakosztályok tartják tudományos ülésszakukat.

I. Bölcsészet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály: Az előadások helyszíne:EME-székház, Kolozsvár, Jókai/Napoca u. 2–4. sz.

II. Természettudományi Szakosztály: Az előadások helyszíne: Apáczai Csere János Gimnázium, Kolozsvár, Király/I.C. Brătianu u. 26. sz.

III. Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály, Kolozsvári program: Az előadások helyszíne: Szentegyház/ I. Maniu u. 2. sz., I. emeleti előadóterem.

IV. Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály

Társadalomtudományi szekció: Az előadások helyszíne: Sapientia EMTE központi épülete (Óvárya-terem), Kolozsvár, Mátyás király/ Matei Corvin u. 4. sz.

V. Műszaki Tudományok Szakosztálya: Az előadások helyszíne: Sapientia EMTE központi épülete (kis előadóterem) Kolozsvár, Mátyás király/ Matei Corvin u. 4. sz.

VII. Agrártudományi Szakosztály: Az előadások helyszíne:Sapientia EMTE, Kolozsvár, Déva utca 4 szám.

Georges Feydeau: Bolha a fülbe

Helyszín: Székelyudvarhely, Tomcsa Sándor Színház, november 25., péntek, 19 óra.

Georges Feydeau *Bolha a fülbe* című bohózata a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának sikeres előadása. Rendező: Kövesdy István.

Törékenység

Helyszín: Sepsiszentgyörgy, Lajtha László Stúdióterem, Mihai Viteazul tér 15.

Időpontok: november 25., péntek, 19 óra, november 26., szombat, 19 óra

Törékenység-látomások, szürreális vallomások mozdulatokban, képekben, szavakban. Érzelmi és fizikai törékenység, amit ha elfogadunk, az erősségünkké válhat. Az előadásban elhangzó szövegek a színészek írásai, feljegyzései. Saját gondolataik, mozdulataik adják az előadás gerincét. Rendező: Goda Gábor. Az előadás 16 éven aluliak számára nem ajánlott.

Ködből, csöndből

Helyszín: Marosvásárhely, Művészeti Egyetem Stúdiószínháza, Köteles Sámuel u. 6. Időpont: november 25., péntek, 19 óra.

A kortárs táncszínházi stúdió-előadás rendezője, koreográfusa Juhász Zsolt, a magyarországi Duna Táncműhely vezetője, aki Kimmo Pohjonen finn harmonikás zenéjét, Kiss Zsuzsanna díszleteit, Kovács Gerzson Péter fényterveit és József Attila verseit használta munkájához. Az előadás – bár címe a költőfejedelemtől kölcsönzött – nem emlékműsor kíván lenni, sokkal inkább egy újabb kísérlet arra, hogyan lehet a magyar néptánckincset korszerű kifejezési formává alakítani, a verbális és a nonverbális megnyilatkozást szervesen egységbe gyúrni, egyetlen „mondandó” szolgálatába állítani.

Szabad-e bejönni ide Betlehemmel?

November 26. és december 7. között a Kaláka együttes Erdélybe látogat.

Tíz helyszínen fogják bemutatni a *Szabad-e ide bejönni Betlehemmel* című műsorukat.

Helyszínek: Nagyvárad, A Partiumi Keresztény Egyetem díszterme, november 27., vasárnap, 18 óra, Nagyenyed, november 28., hétfő, 18 óra, Kolozsvár, Győzelem (Victoria) mozi, november 29., kedd, 18 óra, Marosvásárhely, Maros művészegyüttes előadóterme, november 30., szerda, 18 óra.

A brassói filharmónia hangversenye

Helyszín: Sepsiszentgyörgy, Tamási Áron Színház, nagyterem, Szabadság tér, 1. szám

Időpont: november 25., péntek, 19 óra

Tudós nők

Helyszín: Csíkszereda, Csíki Játékszín, Temesvári sugárút 6. szám, november 30., szerda, 18 óra.

Köldökzsinór: mikor vágjuk el?

A legújabb kutatások szerint az a legjobb az újszülöttnek, ha világrajövetele után várnak néhány percet a köldökzsinór elvágásával. Ez csökkenti az esélyét annak, hogy később vashiányos vérszegénység alakuljon ki, ráadásul mellékhatásokkal sem jár.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) az irányelvei közül néhány éve elvetette a köldökzsinór korai leszorítását. Arról viszont nem rendelkezik hivatalosan senki, hogy mikor vágják el azt. Egy pár éve végzett ellenőrzés során kiderült, hogy a legtöbb kórházban a megszületést követően szinte azonnal elvágták a köldökzsinórt. Egyre több bizonyíték áll rendelkezésre azzal kapcsolatban, hogy ez nem feltétlenül a legjobb gyakorlat, mert egészségügyi problémákhoz vezethet a későbbiekben.

Világszerte az óvodás korú gyermekek negyede szenved vashiányos vérszegénységben, ami a vashiány legsúlyosabb formája. Európában az előfordulási aránya 3-7 százalék. Ez jelentős gondokat okoz, mert károsan befolyásolhatja a gyermek agyának fejlődését. A kutatók szerint a legegyszerűbb megoldás, ha biztosítják a kicsik számára a legjobb kezdést: a méhlepényből maximalizálják a vér- és vasraktár feltöltését. Ha a születés után várnak még három percet a köldökzsinór leszorításával, akár egyharmaddal is növelhetik a kicsi vérmennyiségét.

A legutóbb végzett kutatások során svéd tudósok 400 újszülött adatait vizsgálták meg, akik problémamentes terhességből születtek. Néhányuknál legalább 3 percet vártak a leszorítással, a többieknél pedig ezt születés után 10 másodpercen belül elvégezték. A késleltetett lekötés hatására négy hónapos korban sokkal jobbnak mutatkozott a kicsik vasszintje, kevesebb vérszegényt találtak köztük. Ráadásul a korábbi aggodalmakat cáfolva (nevezetesen, hogy a későbbi beavatkozás hatására jobban besárgulnak) semmilyen káros hatás nem jelentkezett.

A kutatók becslése szerint minden húsz késleltetett lekötéssel megelőznek egy vashiányos vérszegénységet. Szerintük ezt az eljárást kellene standardizálni problémamentes terhességből időre született gyermekek esetén. A kutatók szerint az azonnali leszorítás szigorú kiértékelés nélkül vált rutineljárássá, és ezen a területen további kutatásokra van szükség.

Egyre több érv szól amellett, hogy később szorítsák le a köldökzsinórt, ezért már több brit kórházban is bevezették ennek gyakorlatát.

Horkolás, impotencia?

A horkoló férjek előbb-utóbb külön ágyba kényszerülnek, hogy a hálótárs éjszakai pihenését ne zavarják. A romantikát azonban nem csak a távolság öli meg, de a horkolás libidócsökkenést, sőt impotenciát is okozhat.

A nőknek igen komoly esélyük van arra, hogy a párjuk horkolása riassza fel őket álmukból, hiszen egyes felmérések szerint a férfiak közel 40 százaléka rendszeresen horkol. A horkolás tünet, mely a felső légutak alvás alatt kialakuló szűkületét jelzi, a horkoló hangot a felső légutak lágy szöveteinek rezgése hozza létre. Alvás közben a garatot kifeszítő izmok ellazulnak, a ki-be áramló levegő rezgést okoz a garat-algarat területén. A garat elzáródásának következtében hosszabb-rövidebb ideig tartó légzési szünetek – azaz alvási apnoék – is jelentkezhetnek. A kialakult oxigénhiányos állapot nagyon veszélyes, fizikai fáradtsághoz, szív-érrendszeri betegségekhez, szívritmuszavarhoz, agyi keringészavarhoz, pszichés problémákhoz, szexuális zavarokhoz is vezethet.

Az éjszaka folyamán akár több százszor ismétlődő légzéskimaradás, fuldoklások sorozata komoly stresszt jelent a szervezet számára. Egyes vizsgálatok szerint a horkoló személyek a tartós fáradtság és a koncentrálási nehézségek miatt ötször több balesetet is okoznak és szenvednek el. Az állandósult kialvatlanságérzés egyenes következménye, hogy a beteg érdeklődése csökken a környezete iránt, nem ritkán befelé fordulás, depresszió is megjelenhet. Az érdeklődés beszűkülése kiterjedhet a társas, baráti kapcsolatokra és a szexuális együttlétekre is.

A horkolás nem csak mentálisan, de sok esetben fizikailag is kihatással van az egyén szexuális életére. A tartós fáradtság okozta libidócsökkenés mellett a légzéskimaradások és az ebből adódó oxigénhiányos állapot súlyos érrendszeri szövődményeket is előidézhet. Mindez egy igen bonyolult biológiai folyamat következménye. Horkolás közben megnő a szervezetben a szén-dioxid mennyisége. Ennek hatására pulzuscsökkenés és ezzel együtt szívritmus-fokozódás jelentkezik, orvosi nevén bradycardia-tachycardia swing. A szívizom növekvő terhelése ellen a szervezet az erek simaizom-elemeinek tónusát fokozó hormonok termelődésével próbál védekezni. Ez pedig több kedvezőtlen irányú folyamat mellett az érfalak összehúzódását is erősíti. Hosszú távon így az erek elvesztik normál véráramlást biztosító képességüket, melynek gyakran első tünete a horkoló férfiaknál jelentkező merevedési zavar.

Nemcsak a mindennapokat – és éjszakákat – tehetjük kellemesebbé, de a horkolás szövődményeit is megelőzhetjük. Napjainkban számtalan terápia áll rendelkezésre, melynek segítségével a panaszok megszüntethetők. Bizonyos esetekben már az életmódváltás, testsúlycsökkenés elég lehet, de alkalmazható az ún. CPAP terápia is, mely a folyamatos pozitív légnyomás biztosításával szünteti meg a horkolást. Léteznek különböző műtéti eljárások is, melyek részben egynapos sebészet keretében vagy ambulánsan végezhető beavatkozások.

A látszat csal

Egy fiatal pár ül az étteremben, összebújva. Egyszer csak a férfi becsúszik az asztal alá, de a nő rá se hederít.

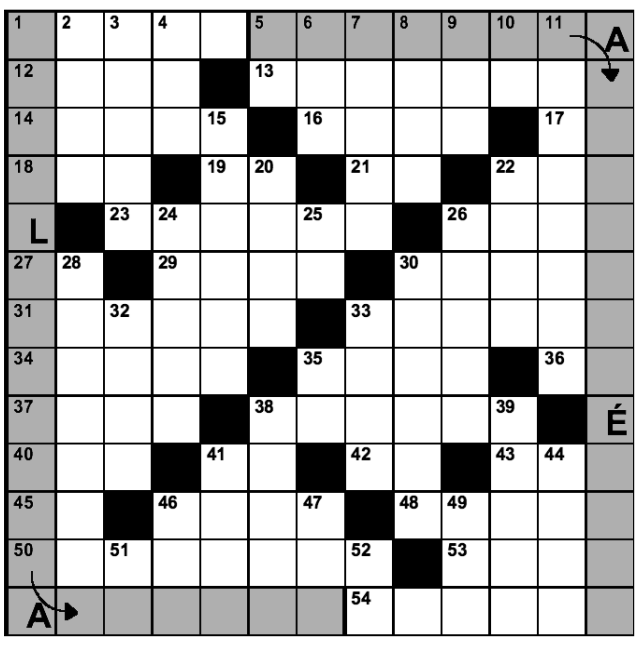

– Asszonyom – siet oda a pincér –, a férje beesett az asztal alá.
– … ***(poén a rejtvényben)***

Vízszintes:
1. Erkölcs. **5. A poén első része. 12.** Nemes nedű. **13.** Literatúra. **14.** Nyíregyháza része. **16.** Éppen csak. **17.** Népjóléti Miniszter (röv.). **18.** Ősvezér. **19.** Cirrus (röv.). **21.** Némán vető! **22.** Szigligeti .... **23.** Cukrászsütemény. **26.** Régi elképzelés szerint a világegyetem üres térségét kitöltő rendkívül finom, anyagtalan közeg. **27.** Gébics tollai! **29.** ... Blohin; orosz fociedző. **30.** Görbe. **31.** Import kőolaj. **33.** Zsinórozott férfikabát. **34.** Vadat lelő. **35.** Szitkozódás. **36.** Grafitdarab! **37.** El. **38.** Nagyon piszkos. **40.** Olasz hármas. **41.** Párolni kezd! **42.** Bent kiás! **43.** Kiejtett r betű. **45.** Buda egyik fele! **46.** Has (biz.). **48.** Bánat jele. **50.** Ennek megfelelően. **53.** Depeche ...; együttes. **54.** Az ásítás a jelzése.

Függőleges:
1. A poén második része. 2. Fátyolos hangú fúvóshangszer. **3.** Nem jó. **4.** Nem használ, sőt! **5.** A titán vegyjele. **6.** Rezsim. **7.** Svéd autómárka. **8.** Női név. **9.** Északi férfinév. **10.** Két buli! **11.** Kör alapú bástya. **15.** Párducmacska. **20.** Láncfonalat tartósít. **22.** A Dnyeszter régi neve. **24.** Fém tarajos széle. **25.** Bagó egyneműi! **26.** Ádámka párja. **28.** Európai ország, fővárosa: Minszk. **30.** Kissé részeg. **32.** Beduin állata. **33.** Férfi becenév. **35.** Államigazgatási eljárás (röv.). **38.** Értelem, ész. **39.** Egyik helyen sem. **41.** Elveri rajta a ...; megbírál. **44.** Svájci óramárka. **46.** Barnás lószín. **47.** Osztrák folyó. **49.** Palóc alma. **51.** A közepén bizarr! **52.** Tupoljev gépe

	6	9			5	3		
3	5			1		7		6
1			6					8
	2		3		1	9		
	3	1	5				4	
				8	7			
				5			7	2
				6	9	8		1
6	8		1		2			9

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

2	3	8	7	4	9	6	1	5
6	5	4	3	8	1	7	9	2
1	9	7	5	2	6	4	8	3
4	8	5	1	7	3	9	2	6
9	2	6	8	5	4	1	3	7
3	7	1	9	6	2	8	5	4
8	4	3	2	1	7	5	6	9
5	6	2	4	9	8	3	7	1
7	1	9	6	3	5	2	4	8

Ördög feladta találós kérdések

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy halász, aki egyszer kiment a tengerre, hogy kivesse a hálóit. Amikor odaért, más halászokat nem talált ott, azok biztosan a kocsmában voltak. Ő elgondolkodott: „Bemenjek, ne menjek be? Ugyanannyian nem mennek be, mint amennyien bemennek! És amikor reggel teli hálóm lesz, én inkább vagyok férfi, mint azok ott a pultnál."

A hátára vetette a hálót, és ezt gondolta: „A mélyben halászni egyedül nem tudok, de bedobni bedobhatom."

Jól van, elment, hogy bedobja. Annyira elment, amennyire tudott, és kidobta a hálót, majd lefeküdt. Reggel, amikor felébredt, az egész tengert köd lepi el, hogy sem a vizet, sem az eget nem lehetett látni. A hálóit bevonta, és aggódik: hogyan jutok ki a partra?

De délfelé eloszlott a köd, és ekkor látta: idegen irányban úszott, és hogy semmit sem ért, hol van, és a földet sem látja, csak a vizet és az eget. Két napig így hánykolódott a tengeren. Már azt gondolta, hogy soha többé nem látja a feleségét és a gyerekeit. De ekkor, mintha a szerencséjére, odaúszott egy kis csónakkal egy úr és így szólt: „Látom, hogy micsoda bajba kerültél. Én kivezethetlek a partra, ha nekem adod azt, ami most új a házadban... Hét év múlva megyek érte."

A halász csak nem akarja, de amikor rájött, hogy másképpen nem jut ki a partra, megígérte. Ekkor az úr kivezette a halászt a partra és maga mindjárt eltűnt.

Közben jött a többi halász is, biztosan a kocsmából, és énekeltek:

„A mélytengeri halászoknak
A sapkájukon át nő a hajuk."

A halászunk odaért hozzájuk és megkérdezte, hogy mi van náluk otthon. Az énekesek mintegy vidáman felelték: „Micsoda, még kérdi, mintha maga sem tudná, hogy mi történt náluk. Maga a tengeren csavarog, a felesége pedig új gyereket szül otthon. Azonnal be kell jönnie velünk a kocsmába, és áldomást kell innia a gyerekért, akit Grieta a jászolban szült."

Ezt hallván, a halász szörnyen megijedt, mert már tudta, hogy a legkisebb fiát eladta az ördögnek. Ő természetesen nem csatlakozott a többiekhez, hanem mindjárt sietett haza, jajgatva, sírva.

Amikor hazaért, megtudta, hogy a nagy fekete kancának csikója született. Ekkor kicsit megkönnyebbedett a szíve, mert már úgy gondolta, hogy a csikó is lehet az ördögé.

A hét év gyorsan eltelt. A kisgyerekből már derék fiú lett, a csikó pedig telivér lóvá nőtt. Az utolsó napon, amikor az ördögnek meg kellett jönnie a fizetségért, a halász szörnyen bánkódott, mert nem tudhatta, hogy az melyiket is viszi el. Ezért elment a kocsmába, hogy jól leigya magát, hogy elfojtsa a baját. A kocsmában odament hozzá egy öregember és megkérdezte, hogy miért ilyen szomorú.

A halász így felelt: „Szörnyűséges nap! Miért ne bánkódnék? Ma este az ördög elviszi vagy a szeretett fiamat, vagy a derék lovamat."

Az öreg végighallgatta, majd ezt mondta: „Csitt, te csak maradj csendben, ne mondj semmit! Én elmegyek, megnézzük, nem tudjuk-e még valahogy megoldani, hogy ne akarja elvenni a fiadat és a lovadat."

Jól van. Mindketten hazamentek. Az öreg lefeküdt a kemence mögé, a gazda és a gazdasszony a kisszobában. Éjfél felé a gazda hallja, hogy megcsikordult az ajtó. Akkor az ördög bejött a szobaajtón, és mindjárt megkérdezte: „Mi egy?"

Az öreg a kemence mögül, aki már várta, így felelt: „Az egy az semmi."

Az ördög: „Mi a kettő?"

Az öreg: „Az a két szem a homlokon."

„Mi három?"

„A villa három foga."

„Mi négy?"

„A tehén tőgye."

„Mi öt?"

„Az ujjak a kézen."

„Mi hat?"

„Hat szög a patkóban."

„Mi hét?"

„A csillagkép hét csillaga."

„Mi nyolc?"

Ekkor az öreg felkapta a piszkavasat és így kiáltott: „Nyolcról nem mondunk semmit – eredj vissza, ahonnan jöttél!"

Ezután az ördögöt soha többé nem látták a halásznál.

Lett népmesék
(Fordította: Dabi István)

Tizenkét hónap a természetben

Meggyvágó

Elkezdődhet a téli madáretetés. A hideg beálltával, amikor éjszaka a hőmérő higanyszála nulla fok alá süllyed, és nappal is tartósan ott marad, feltölthetjük a madáretetőket. Később, amikor az északi szél metszően süvít és hordja a havat, folyamatosan kell gondoskodni az eledelről. A madarak akkor élik meg a legnehezebb napokat, amikor az ónos eső jégpáncélt von a fák törzsére, ágaira. Ilyenkor szinte lehetetlen táplálékhoz jutniuk. Leginkább a kis testű madarak vannak kitéve a zord időjárásnak, a veréb méretűek esetében az egynapi koplalás akár a végzetet is jelentheti, a hideg miatt pedig fokozottabb a táplálékigényük.

A rovarvilág télire eltűnik, a madarak az elrejtőzött példányokra és petéikre vannak utalva, ezért is nélkülözhetetlen a téli madáretetés. A madáretetők gyakori vendégei a sárga mellényes széncinkék, ők kifejezetten rovarevők, de télen olajos magvakkal is táplálkoznak. Az etetőnél feltűnhetnek áttelelő madárfajok is, mint a barátposzáta vagy vörösbegy, állandó vendégek lehetnek a verebek, csuszkák, meggyvágók, zöldikék. Odajárhat a nagy fakopáncs, a balkáni fakopáncs, csapatosan jelenhetnek meg a tengelicék, zöldikék, fenyőpintyek. Szóval az etetőt mind a rovarevő, mind a magevő madarak felkeresik. Ha a forgalom nagy a madáretetőnél, számíthatunk a szarka, a mátyásmadár, de a karvaly megjelenésére is.

A kertekben, parkokban felállított dúcetetőt felkereshetik a fenyőrigók, feketerigók, számukra konyhai hulladékot, főtt sárgarépát, almát kell kitenni, de nem az etetőre, hanem az etető alá a földre. Az etetőre napraforgómagot, tökmagot, diót, mogyorót, kanárieledelt kell szórni, de lehet nyers szalonnát, szalonnabőrt, faggyút vagy faggyúból és magvakból készült madárkalácsot, „cinkegolyót" is kifüggeszteni, a cinegék azt nagyon kedvelik.

Az etető készülhet fából, kerámiából, pillepalackból, szinte bármiből – a lényeg az, hogy tavaszig folyamatosan legyen rajta táplálék a madarak számára.

Kelemen László

Hétvégi mellékletünk *Életmód* és *Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette

Barni a szatmári sokadalomban

Sike Lajos

„Ezt a találkozót nem mi szerveztük, hanem ti hoztátok össze, de talán helyesebb, ha úgy fogalmazok, hogy kikényszerítettétek. Miután az első találkozónknak is nagy sikere volt itt" – kezdte beszédét Visky Ruth-Boglár grafikus, a Barni-könyvek illusztrátora szerda délután a szatmárnémeti Hám János iskolában, miután Ádámkó István igazgató megnyitotta a rendezvényt. Ha szétnéztünk a díszteremben összezsúfolódott sokadalmon (a szabad közlekedési ösvényt leszámítva, minden tenyérnyi helyen kisiskolások ültek), csakugyan nem túlzó a kikényszerítő jelző, mert ennyi kis nebulót csak nagy kíváncsiság hozhat össze. Zágoni Balázs ifjúsági író és Barni fia igyekezett is a legmeszszemenőbben kielégíteni a felfokozott kíváncsiságot. Előbbi mindjárt elmondta, hogy az élet, pontosabban az, ami velük és környezetükben történt (nem kis részt maga az a tény, hogy az első kötetnél még négyéves Barni közben 11 éves lurkó lett) kényszerítette ki a sorozat most bemutatandó negyedik kötetét. A *Barniék tele* című, színes rajzokkal illusztrált könyvet közben már sok kisdiák ott szorongatta a kezében, mert hát már a folyosón meg lehetett vásárolni.

Felváltva vagy inkább egymásnak feleselve, Balázs és Barni felolvasott néhány rövidebb mesét a nagyérdeműnek. Mindjárt elsőnek az *Égig érő paszulyszem*et. Aztán csak úgy záporoztak a kérdések. Kezdve attól, hogy Barni szokott-e enni édességet, szereti-e a kakaót és rendet tart-e az asztalán, egészen addig, hogy szerinte valós dolgokat írt-e meg róla az apja? Barni válaszában kifejtette, hogy ez utóbbi értelmezés kérdése, vannak dolgok, amelyeket ő, saját meglátása szerint, nem éppen úgy élt meg, de ebből nem volt vita, a szabad véleményformálás, vagy inkább az írói alkotás szabadsága elég tág. Szóval ügyesen válaszolt.

Tegyük hozzá, azokra a kérdésekre is, amelyeket két kis húgával, az iker Dorkával és Hannával összefüggésben kapott. De hát érdekében is áll, hogy igazi jó testvéri kapcsolatokat ápoljon velük, hisz a következő könyvekben is együtt szerepel velük.

Az estébe nyúló, meleg hangú találkozó után Barniék megígérték, hogy a következő könyvüket is elsőként mutatják be a Hám Jánosban, melyhez immár több mint baráti kapcsolat fűzi őket.

Zágoni Balázs és fia, Barni együtt olvastak fel Barni-meséket